די בשׂורה טובֿה לויט
לוקאַס

א אַזוי ווי אַ סך האָבן זיך אונטערגענומען צו באַשרײַבן די
גשיכטע פֿון יענע געשעענישן, וואָס זענען צווישן אונדז
2 באַגלױבט, פּונקט ווי זיי זענען אונדז איבערגעגעבן געוואָרן
פֿון די, וואָס זענען פֿון אָנהייב אָן געווען אויגן־עֵדות און
3 באַדינער פֿון דעם וואָרט, האָב איך עס אויך געהאַלטן פֿאַר
רעכט, נאָכדעם ווי איך האָב פֿון אָנהייב אָן אַלצדינג גענוי
נאָכגעפֿאָרשט, צו שרײַבן אין אַ סֵדר דיר, אָ אײדלסטער
4 טעאָפֿילוס, כּדי דו זאָלסט וויסן דעם אֱמת פֿון דעם, אין וואָס דו
5 ביסט געלערנט געוואָרן. עס איז געווען אין די טעג פֿון הורדוסן,
דעם מֶלך פֿון יהודה, איינער אַ כֹּהן מיטן נאָמען זכַריָה, פֿון דעם
מִשמר פֿון אַבִיָה; און ער האָט געהאַט אַ ווײַב פֿון די טעכטער
6 פֿון אַהרֹן, וואָס האָט געהייסן אֱלישֶבע. און ביידע זענען געווען
צדיקים פֿאַר גאָט, און זענען געגאַנגען ערלעך אין אַלע מִצוות
7 און חוקים פֿון גאָט. אָבער זיי האָבן ניט געהאַט קיין קינד,
וואָרים אֱלישֶבע איז געווען אַן עַקָרה, און ביידע זענען געווען שוין
8 גוט באַיאָרנט. און עס איז געווען, בעת ער האָט אויסגעפֿירט די
9 עֲבודה פֿאַר גאָט אין דעם סֵדר פֿון זײַן מִשמר, לויט דעם מִנהג
פֿון דער כּהונה, איז געווען זײַן גורל אַרײַנצוגיין אין דעם הֵיכל
10 פֿון גאָט און רייכערן קטוֹרֶת. און די גאַנצע עֵדה פֿון דעם פֿאָלק
11 האָט מִתפַּלֵל געווען דרויסן אין דער שָעה פֿון קטוֹרֶת. ערשט אַ
מַלאך פֿון גאָט האָט זיך באַוויזן צו אים, וואָס איז געשטאַנען אויף
12 דער רעכטער זײַט פֿון דעם קטוֹרֶת־מִזבֵּחַ. און אַז זכַריָה האָט
אים דערזען, האָט ער זיך דערשראָקן, און אַ פַּחד איז געפֿאַלן
13 אויף אים. אָבער דער מַלאך האָט צו אים געזאָגט: האָב ניט
קיין מורא, זכַריָה; וואָרים דײַן תּפִילה איז דערהערט געוואָרן, און
דײַן ווײַב אֱלישֶבע וועט דיר געבערן אַ זון, און דו זאָלסט רופֿן
זײַן

14 זיין נאָמען יוֹחָנָן. פֿרייד אוּן נַחת וועסטוּ פֿוּן אים האָבּן; אוּן אַ
15 סַך וועלן זיך פֿרייען איבּער זיין געבּוּרט. וואָרים ער וועט זיין
גרויס פֿאַר גאָט, אוּן וויין אוּן שטאַרקן געטראַנק וועט ער ניט
טרינקען; אוּן ער וועט זיין פֿוּל מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, גלייך פֿוּן
16 זיין מוּטערס טראַכט. אוּן אַ סַך פֿוּן די קינדער פֿוּן יִשׂרָאֵל וועט
17 ער אוּמקערן צוּ גאָט, זייער האַר. אוּן ער וועט גיין פֿאַר אים
אין דעם גייסט אוּן אין דער גבוּרה פֿוּן אֵלִיָהוּן, אוּמצוּקערן די
הערצער פֿוּן די פֿאָטערס צוּ די קינדער, אוּן די ווידערשפּעניקע
צוּ דער פֿאַרשטענדיקייט פֿוּן די צַדיקים, כּדי אויפֿצוּשטעלן אַ
18 צוּגעגרייט פֿאָלק פֿאַר גאָט. אוּן זכַריָה האָט געזאָגט צוּ דעם
מַלאך: ווי אַזוי וועל איך דאָס דערקענען? וואָרים איך בּין אַ זָקן,
19 אוּן מיין ווייבּ גוּט בּאַאָרנט. אוּן דער מַלאך האָט געענטפֿערט,
אוּן צוּ אים געזאָגט: איך בּין גַבּרִיאֵל, וואָס שטייט פֿאַר גאָט,
אוּן איך בּין געשיקט געוואָרן צוּ רעדן צוּ דיר, אוּן צוּ בּרענגען
20 דיר די דאָזיקע גוּטע בּשׂוּרה. אוּן אָט וועסטוּ זיין שטוּם אוּן ניט
קענען רעדן, בּיז דעם טאָג, ווען דאָס וועט געשען, וואָרים דוּ
האָסט ניט געגלויבּט מיינע ווערטער, וואָס וועלן מקוּיָם ווערן אין
21 זייער צייט. אוּן דאָס פֿאָלק האָט געוואַרט אויף זכַריָהוּן, אוּן זיי
22 האָבּן זיך געחִידוּשט, וואָס ער זאַמט זיך אין דעם הֵיכל. אוּן אַז
ער איז אַרויסגעקוּמען, האָט ער ניט געקענט רעדן צוּ זיי; אוּן
זיי האָבּן זיך משַער געווען, אַז ער האָט געזען אַ חִזָיוֹן אין דעם
הֵיכל; אוּן ער האָט געמאַכט צייכנס צוּ זיי, אוּן איז פֿאַרבּליבּן
23 שטוּם. אוּן עס איז געווען, אַז די טעג פֿוּן זיין עַבוֹדה האָבּן
24 זיך געענדיקט, האָט ער זיך אוּמגעקערט אַהיים. אוּן נאָך די
דאָזיקע טעג איז אֶלִישֶׁבַע זיין ווייבּ פֿאַרגאַנגען אין טראָגן, אוּן
25 זי האָט זיך פֿאַרבּאָרגן פֿינף חַדָשים, אוּן האָט געזאָגט: אַזוי
האָט גאָט געטאָן צוּ מיר אין די טעג, בּעת ער האָט אויף מיר
26 געקוּקט, אַוועקצוּנעמען מיין חַרפּה פֿוּן צווישן מענטשן. אוּן אין
דעם זעקסטן חוֹדש איז דער מַלאך גַבּרִיאֵל געשיקט געוואָרן
27 פֿוּן גאָט אין אָ שטאָט פֿוּן גָלִיל, וואָס האָט געהייסן נצֶרֶת, צוּ אַ

יונגפֿרוי, וואָס איז געווען פֿאַרקנַסט צו אַ מאַן מיטן נאָמען יוסף,
28 פֿון בֵּית־דָוִד; און די יונגפֿרוי האָט געהייסן מִרְיָם. און ער איז צו
איר אַרייַנגעקומען, און האָט געזאָגט: שָלום דיר, דו לייַטזעליקע,
29 גאָט איז מיט דיר. אָבער זי האָט זיך זייער דערשראָקן איבער
דעם וואָרט, און האָט בּיי זיך געטראַכט, וואָסער מִין גרוס קאָן
30 דאָס זיין? און דער מַלאָך האָט צו איר געזאָגט: האָב ניט קיין
31 מורא, מִרְיָם, וואָרים דו האָסט געפֿונען חֵן בּיי גאָט. און זע, דו
וועסט מעוּבֶּרֶת ווערן, און געבערן אַ זון, און דו זאָלסט רופֿן זיין
32 נאָמען יֵשוּעַ. ער וועט זיין גרויס, און וועט גערופֿן ווערן דער
זון פֿון דעם אייבערשטן; און גאָט, דער האַר, וועט אים געבן
33 דעם טראָן פֿון זיין פֿאָטער דָוִד; און ער וועט קיניגן איבער דעם
הויז פֿון יַעקֹב אויף אייביק; און צו זיין מלוכה וועט ניט זיין קיין
34 סוף. און מִרְיָם האָט געזאָגט צום מַלאָך: וויאַזוי וועט דאָס זיין,
35 אַז איך קען ניט קיין מאַן? און דער מַלאָך האָט צו איר געזאָגט:
דער רוּחַ־הַקוֹדֶש וועט קומען אויף דיר, און די קראַפֿט פֿון דעם
אייבערשטן וועט דיך בּאַדעקן; דעריבער וועט אויך דאָס, וואָס
36 ווערט געבוירן, אָנגערופֿן ווערן הייליק, דער בֶּן־אֱלֹהִים. און זע,
אֱלִישֶבַע דיין קרובה, אויך זי איז טראָגנדיק מיט אַ זון אויף
איר עלטער; און דאָס איז דער זעקסטער חודש בּיי איר, וואָס
37 איז גערופֿן געוואָרן עֲקָרה. וואָרים בּיי גאָט איז קיין זאַך ניט
38 אוממעגלעך. און מִרְיָם האָט געזאָגט: אָט בּין איך, די דינסט
פֿון גאָט; זאָל מיט מיר געשען לויט דיין וואָרט. און דער מַלאָך
39 איז פֿון איר אַוועקגעגאַנגען. און מִרְיָם איז אויפֿגעשטאַנען אין
יענע טעג, און איז געשווינד געגאַנגען אין דעם בּאַרגיקן לאַנד, צו
40 אַ שטאָט אין יהודה; און זי איז אַרייַנגעגאַנגען אין דעם הויז פֿון
41 זכַריָהן, און האָט בּאַגריסט אֱלִישֶבַען. און עס איז געווען, בּעת
אֱלִישֶבַע האָט געהערט די גריסונג פֿון מִרְיָמען, איז דאָס קינד
געשפּרונגען אין איר לייַב; און אֱלִישֶבַע איז געוואָרן פֿול מיט
42 דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש; און זי האָט אויפֿגעהויבן איר קול מיט אַ הויך
געשריי, און געזאָגט: געבענטשט בּיסטו צווישן ווייבער, און

געבענטשט

43 געבענטשט איז די פּרוכט פֿון דײַן לײַב, און פֿאַרוואָס איז דאָס
מיר באַשערט, אַז די מוטער פֿון מײַן האַר זאָל קומען צו מיר?
44 וואָרים זע, ווי נאָר דאָס קול פֿון דײַן באַגריסונג האָט דערגרייכט
מײַנע אויערן, איז דאָס קינד געשפּרונגען פֿון שׂמחה אין מײַן
45 לײַב. און געבענטשט איז זי, וואָס האָט געגלייבט, וואָרים סע
וועט מקוים ווערן דאָס, וואָס איז צו איר גערעדט געוואָרן פֿון
46 גאָט. און מרים האָט געזאָגט: מײַנע נשמה דערהייכט דעם
47, 48 האַר, און סע פֿרייט זיך מײַן גייסט אין גאָט, מײַן גואל, וואָרים
ער האָט געקוקט אויף דער נידעריקייט פֿון זײַן דינסט, וואָרים
49 זע, פֿון איצט אָן וועלן מיך אַלע דורות רופֿן געבענטשטע. ווײַל
גרויסע זאַכן האָט דער מעכטיקער אָן מיר געטאָן; און הייליק
50 איז זײַן נאָמען. און זײַן באַרעמהאַרציקייט איז אויף דור־דורות
51 צו די, וואָס פֿאָרכטן זיך פֿאַר אים. ער האָט געוויזן גבֿורות
מיט זײַן אָרעם, און צעשפּרייט די האָפֿערדיקע אין די מחשבֿות
52 פֿון זייער האַרץ. ער האָט אַראָפּגעוואָרפֿן די מעכטיקע פֿון
53 זייערע טראָנען, און האָט דערהויבן די פֿון נידעריקן שטאַנד. די
הונגעריקע האָט ער אָנגעפֿילט מיט גוטס, און די רײַכע האָט ער
54 אַוועקגעשיקט ליידיק. געהאָלפֿן האָט ער זײַן קנעכט ישׂראל,
55 און זיך געטאָן דערמאָנען זײַן באַרעמהאַרציקייט, ווי ער האָט
גערעדט צו אונדזערע אָבֿות, צו אַבֿרהם און צו זײַן זאָמען אויף
56 אייביק. און מרים איז געבליבן מיט איר אַרום דריי חדשים, און
57 האָט זיך אומגעקערט אַהיים. און אֶלישבֿעס צײַט איז געוואָרן
פֿול, אַז זי זאָל ליגן אין קימפּעט; און זי האָט געבוירן אַ זון.
58 און אירע שכנים און קרובֿים האָבן געהערט, אַז גאָט האָט מיט
59 איר געטאָן גרויס חסד, און זיי האָבן זיך געפֿרייט מיט איר. און
עס איז געווען אויפֿן אַכטן טאָג, איז מען געקומען מל זײַן דאָס
קינד; און זיי האָבן אים געוואָלט אַ נאָמען געבן זכריה, נאָך
60 זײַן פֿאָטערס נאָמען. און זײַן מוטער האָט זיך אָפּגערופֿן: ניין,
61 נייערט יוחנן זאָל מען אים רופֿן. און זיי האָבן צו איר געזאָגט:
62 קיינער ניט פֿון דײַן משפּחה הייסט אַזוי. און זיי האָבן געמאַכט

63 צייכנס צו זיין פֿאָטער, ווי ער האָט בדעה אים צו רופֿן. און
ער האָט פֿאַרלאַנגט אַ שרײַב־טאָוול, און האָט אויפֿגעשריבן:
64 זיין נאָמען איז יוחָנָן. און זיי האָבן זיך אַלע געחידושט. און
זיין מויל און זיין צונג האָבן זיך מיטאַמאָל אויפֿגעמאַכט, און ער
65 האָט גענומען רעדן און לויבן גאָט. און אַ פּחד איז געפֿאַלן
אויף אַלע זייערע שכנים; און אין גאַנצן באַרג־לאַנד פֿון יהודה
66 האָט מען גערעדט וועגן די דאָזיקע זאַכן. און אַלע, וואָס האָבן
דאָס געהערט, האָבן עס זיך גענומען צום האַרצן, און געזאָגט:
וואָס וועט דאָס זיין פֿאַר אַ קינד? וואָרים די האַנט פֿון גאָט איז
67 געווען מיט אים. און זיין פֿאָטער זכריָה איז געוואָרן פֿול מיט דעם
68 רוח־הַקודֶש, און האָט נבֿיאות געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: געלויבט
איז גאָט, דער גאָט פֿון יִשׂרָאֵל; וואָרים ער האָט געדענקט און
69 געשיקט אַ ישועה פֿאַר זיין פֿאָלק, און האָט אויפֿגעשטעלט פֿאַר
70 אונדז אַ האָרן פֿון ישועה אין דעם הויז פֿון זיין קנעכט דָוִד, ווי
ער האָט גערעדט דורך דעם מויל פֿון זיינע הייליקע נבֿיאים פֿון
71 פֿאַרעייטן, רעטונג פֿון אונדזערע שׂונאים, און פֿון דער האַנט פֿון
72 אַלע, וואָס האָבן אונדז פֿיינט. צו טאָן חֶסֶד מיט אונדזערע אָבֿות,
73 און צו געדענקען זיין הייליקן בונד; די שבֿועה, וואָס ער האָט
74 געשוואוירן צו אַבֿרָהם אָבֿינו, אונדז מַציל צו זיין פֿון דער האַנט
75 פֿון אונדזערע שׂונאים, און דינען אים אָן פּחד, אין קדושה און
76 גערעכטיקייט פֿאַר אים אַלע אונדזערע טעג. און דו, קינד, וועסט
גערופֿן ווערן: נָבֿיא פֿון דעם אייבערשטן; וואָרים דו וועסט גיין
77 פֿאַר גאָט אָנצוברייטן זיינע וועגן, צו געבן פֿאַרשטענדיקייט פֿון
ישועה פֿאַר זיין פֿאָלק דורך דער פֿאַרגעבונג פֿון זייערע זינד,
78 צוליב דער באַרעמהאַרציקייט פֿון אונדזער גאָט, מיט וואָס דער
79 פֿרימאָרגן וועט אויפֿגיין אויף אונדז פֿון דער הייך, צו לײַכטן
אויף די, וואָס זיצן אין חושך און אין שאָטן פֿון טויט; צו פֿירן
80 אונדזערע טריט אין דעם וועג פֿון שָלום. און דאָס קינד איז
געוואַקסן, און איז געוואָרן שטאַרק אין דעם גייסט, און איז געווען
אין מִדבָּריות ביז דעם טאָג, ווען ער האָט זיך אַנטפּלעקט צו

ישׂראל.
און עס איז געווען אין יענע טעג, אַז אַ באַפֿעל איז אַרויסגעגאַנגען ב
פֿון קֵיסר אויגוסטוס, אַז די גאַנצע וועלט זאָל געציילט ווערן.
דאָס איז געווען די ערשטע ציילונג, בעת קוריניוס איז געווען 2
העגמון פֿון סיריע. און אַלע זענען געגאַנגען זיך איינשרייבן, 3
יעדער איינער אין זיין אייגענער שטאָט. און יוסף איז אויך 4
אַרויפֿגעגאַנגען פֿון גליל, פֿון דער שטאָט נצרת, קיין יהודה,
צו דער שטאָט פֿון דוד, וואָס הייסט בית־לחם, וואָרים ער
איז געווען פֿון דודס הויז און משפּחה; צו פֿאַרשרייבן זיך מיט 5
מרימען, וואָס איז געווען פֿאַרקנסט צו אים, בעת זי איז געווען
מעוברת. און עס איז געווען, בעת זיי זענען דאָרט געווען, זענען 6
געוואָרן פֿול די טעג פֿון איר קימפּעט און זי האָט געבוירן איר זון 7
דעם בכור, און האָט אים איינגעוויקלט אין ווינדעלעך, און אים
אַרייַנגעלייגט אין אַ קאָריטע, וואָרים עס איז פֿאַר זיי ניט געווען
קיין פּלאַץ אין דער אַכסניא. און עס זענען געווען פּאַסטעכער 8
אין יענער געגנט אין פֿעלד, וואָס האָבן אַכטונג געגעבן ביינאַכט
אויף זייער סטאַדע. און אַ מלאך פֿון גאָט האָט זיך צו זיי 9
באַוויזן, און די הערלעכקייט פֿון גאָט האָט געלויכטן אַרום זיי;
און זיי האָבן זיך שטאַרק דערשראָקן; און דער מלאך האָט צו 10
זיי געזאָגט: האָט ניט קיין מורא; וואָרים אָט ברענג איך אייך
אַ גוטע בשׂורה פֿון אַ גרויסער שׂמחה, וואָס וועט זיין פֿאַר דעם
גאַנצן פֿאָלק; וואָרים היינט איז אייך געבוירן געוואָרן אין דער 11
שטאָט פֿון דוד אַ גואל, וואָס איז דער משיח, דער האַר. און דאָס 12
איז אַ צייכן פֿאַר אייך: איר וועט געפֿינען אַ קינד איינגעוויקלט
אין ווינדעלעך, און ליגן אין אַ קאָריטע. און פּלוצים איז מיט דעם 13
מלאך געווען אַ מחנה פֿון הימלישן חיל, וואָס האָבן געלויבט
גאָט, און געזאָגט: כּבוד צו גאָט אין דער הייך, און אויף דער 14
ערד שלום צווישן מענטשן, וואָס אין זיי איז זיין וואוילגעפֿעלן.
און עס איז געווען, ווי די מלאָכים זענען פֿון זיי אַוועק אין הימל 15
אַריין, האָבן די פּאַסטעכער געזאָגט איינער צום אַנדערן: לאָמיר
איצט

איצט גיין קיין בֵּית־לֶחֶם, און זען די זאַך, וואָס איז געשען, פֿון וואָס
16 גאָט האָט אונדז צו וויסן געטאָן. און זיי זענען געקומען געשווינד,
און האָבן געפֿונען מִרְיָמען און יוספֿן, און דאָס קינד ליגן אין דער
17 קאָריטע. און אַז זיי האָבן עס געזען, האָבן זיי באַקאַנט געמאַכט
דאָס וואָרט, וואָס איז צו זיי גערעדט געוואָרן וועגן דעם דאָזיקן
18 קינד. און אַלע, וואָס האָבן דאָס געהערט, האָבן זיך געוואונדערט
19 וועגן דעם, וואָס די פּאַסטעכער האָבן דערציילט. אָבער מִרְיָם
האָט אָפּגעהיט די דאָזיקע אַלע רייד, און האָט געטראַכט וועגן
20 זיי אין איר האַרץ. און די פּאַסטעכער האָבן זיך אומגעקערט,
און האָבן אָפּגעגעבן כָּבוד און געלויבט גאָט פֿאַר אַלץ, וואָס זיי
האָבן געהערט און געזען, אַזוי ווי עס איז צו זיי גערעדט געוואָרן.
21 און אַז עס זענען געוואָרן פֿול אַכט טעג אים מַל צו זיין, האָט מען
אים אַ נאָמען געגעבן יֵשוּעַ, ווי דער מַלאך האָט אים גערופֿן,
איידער ער איז אויפֿגענומען געוואָרן אין דער מוטערטראַכט.
22 און בעת עס זענען געוואָרן פֿול די טעג פֿון איר ריינִיקונג, לויט
תּורת מֹשה, האָבן זיי אים אַרויפֿגעבראַכט קיין ירושָלַיִם, אים
23 צו שטעלן פֿאַר גאָט — ווי סע שטייט געשריבן אין דער תּורה
פֿון גאָט: יעדער זָכָר, וואָס עפֿנט די מוטערטראַכט, זאָל גערופֿן
24 ווערן הייליק צו גאָט — און צו גענעענען אַ קָרבן, לויט ווי סע איז
געזאָגט געוואָרן אין דער תּורה פֿון גאָט: אַ פּאָר טורטלטויבן,
25 אָדער צוויי יונגע טויבן. און זע, עס איז געווען אַ מענטש אין
ירושָלַיִם, וואָס האָט געהייסן שִׁמעון, און דער דאָזיקער מענטש
איז געווען א צדיק און פֿרום, און ער האָט געוואַרט אויף דער
נחָמה פֿון יִשׂרָאֵל; און דער רוח־הַקודֶש האָט גערוט אויף אים.
26 און אים איז אַנטפּלעקט געוואָרן דורך דעם רוח־הַקודֶש, אַז
ער וועט ניט זען דעם טויט, איידער ער וועט האָבן געזען דעם
27 מָשִיחַ פֿון גאָט. און ער איז געקומען דורך דעם רוח־הַקודֶש אין
בֵּית־הַמִקדש אַריין; און בעת די עלטערן האָבן אַריינגעבראַכט
דאָס קינד יֵשוּעַ, צו טאָן מיט אים לויט דעם דִין פֿון דער תּורה,
28 האָט ער אים גענומען אין זיינע אָרעמס, און געלויבט גאָט, און

29 געזאָגט: אַצינד טוסטו אָפּלאָזן דיין קנעכט, אָ גאָט, לויט דיין
30, 31 וואָרט, בשלום; וואָרים מײַנע אויגן האָבן געזען דיין ישועה, וואָס
32 דו האָסט אָנגעבֿרייט פֿאַר אַלע פֿעלקער; אַ ליכט צו באַלײַכטן
33 די אומות, און דער כּבֿוד פֿון דיין פֿאָלק ישׂראל. און זיין פֿאָטער
און זיין מוטער האָבן זיך געוואונדערט איבער דעם, וואָס איז
34 געזאָגט געוואָרן וועגן אים; און שמעון האָט זיי געבענטשט, און
האָט געזאָגט צו מרימען, זיין מוטער: זע, ער איז באַשטימט
פֿאַר דעם פֿאַלן און דעם אויפֿשטיין פֿאַר אַ סך אין ישׂראל; און
35 פֿאַר אַ צייכן, וואָס מע וועט רעדן אַנטקעגן — און אַ שווערד
וועט דורכשטעכן דיין אייגענע זעל — כּדי סע זאָלן אַנטפּלעקט
36 ווערן די מחשבֿות פֿון אַ סך הערצער. און עס איז געווען איינע
אַ נבֿיאה, חנה בת־פּנואל, פֿון שבֿט אָשר; זי איז בעוועגן אין
הויכן עלטער, און האָט געלעבט מיט איר מאַן זיבן יאָר פֿון איר
37 מיידלשאַפֿט, און איז געווען אַן אַלמנה פֿיר און אַכציק יאָר. און
זי האָט ניט אָפּגעטרעטן פֿון דעם בית־המקדש, און האָט געדינט
38 גאָט מיט תּעניתים און תּפֿילות טאָג און נאַכט. און גראָד אין
יענער שעה איז זי אָנגעקומען, און האָט גענומען לויבן גאָט, און
רעדן וועגן אים פֿאַר אַלע, וואָס האָבן געוואַרט אויף דער גאולה
39 פֿון ירושלים. און נאָכדעם ווי זיי האָבן מקיים געווען אַלצדינג,
לויט דער תּורה פֿון גאָט, האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין גליל,
40 צו זייער אייגענער שטאָט נצרת. און דאָס קינד איז געוואַקסן
און איז געוואָרן שטאַרק, פֿול מיט חכמה, און דער חן פֿון גאָט
41 האָט גערוט אויף אים. און זיינע עלטערן פֿלעגן עולה־רגל זיין
42 יעדעס יאָר קיין ירושלים אויף דעם יום־טובֿ פּסח. און ווען ער
איז אַלט געווען צוועלף יאָר, האָבן זיי עולה־רגל געווען לויט
43 דעם דין. און אַז דער יום־טובֿ האָט זיך געענדיקט, און זיי האָבן
זיך אומגעקערט אַהיים, איז דאָס יינגל ישוע איבערגעבליבן אין
44 ירושלים; און זיינע עלטערן האָבן עס ניט געוווּסט. און אַזוי
ווי זיי האָבן געמיינט, אַז ער איז מיט די עולי־רגל, זענען זיי
אָפּגעגאַנגען אַ טאָג גאַנג, און האָבן אים געזוכט צווישן זייערע

קרובֿים

45 קרובים און באַקאַנטע. און אַז זיי האָבן אים ניט געפונען, האָבן
46 זיי זיך אומגעקערט קיין ירושָלַיִם, און האָבן אים געזוכט. און
עס איז געווען, אין דריי טעג אַרום, האָבן זיי אים געפונען אין
בֵּית־הַמִקדש זיצן צווישן די תּלמידֵי־חַכָמים, ווי ער האָט זיך
47 צוגעהערט און זיי געפרעגט קַשיות. און אַלע, וואָס האָבן אים
געהערט, האָבן זיך שטאַרק געחִידושט איבער זיין שֵׂכל און
48 זיינע תּשובות. און בעת זיי האָבן אים געזען, זענען זיי נִשתּומם
געוואָרן; און זיין מוטער האָט צו אים געזאָגט: זון, פאַרוואָס
האָסטו אונדז אַזוינס געטאָן? זע, דיין פאָטער און איך האָבן דיך
49 געזוכט מיט צַער. און ער האָט צו זיי געזאָגט: הַלמַאי האָט איר
מיך געזוכט? צי האָט איר ניט געוואוסט, אַז איך מוז זיין אין מיין
50 פאָטערס הויז? און זיי האָבן נית פאַרשטאַנען דאָס וואָרט, וואָס
51 ער האָט צו זיי גערעדט. און ער האָט מיט זיי אַראָפּגענידערט,
און איז געקומען קיין נצֶרֶת; און ער איז זיי געווען אונטערטעניק;
און זיין מוטער האָט אָפּגעהיט די דאָזיקע אַלע רייד אין איר
52 האַרץ. און יֵשוּעַ איז געוואַקסן אין חָכמה און אין געשטאַלט, און
אין חֵן ביי גאָט און ביי מענטשן.

ג און אין דעם פופצנטן יאָר פון קֵיסר טיבעריוס מלוכה, בעת
פאָנטִיוס פילאַטוס איז געווען פּראָקוראַטאָר פון יהודה, און
הורדוס איז געווען טעטראַרך פון גָליל, און זיין ברודער פיליפוס
טעטראַרך פון דער געגנט איטוריע און טַרכונָא, און לוסאַניוס
2 טעטראַרך פון אַבִילין, בעת חָנָן און קֵיפָא זענען געווען כֹּהַנים־
גדולים, איז געקומען דאָס וואָרט פון גאָט צו יוחָנָן בֶּן־זכַריָה
3 און ער איז געקומען אין דער גאַנצער געגנט פון יַרדן, און האָט
געדַרשנט די טבִילה פון תּשובה פאַר דער פאַרגעבונג פון זינד.
4 ווי סע שטייט געשריבן אין דעם סֵפר פון די רייד פון ישַעיָה
הַנָביא: אַ קול רופט אין דער מִדבר, מאַכט גרייט דעם וועג
5 פון גאָט, גלייַכט אויס זיינע שטעגן. יעדער טאָל זאָל דערהויבן
ווערן, און יעדער באַרג און הייך זאָלן דערנידעריקט ווערן; און
6 דאָס קרומע זאָל ווערן גלייַך, און די באַרגקייטן אַ פלוין. און
אלע

7 אַלע לײַבּער זאָלן זען די ישועה פון גאָט. און ער האָט דעריבּער
געזאָגט צום פאָלק, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען פון אים געטובלט
צו ווערן: איר שפּראָץ פון שלאַנגען! ווער האָט אײַך געוואָרנט
8 צו אַנטרינען פון דעם אָנקומענדיקן צאָרן? בּרענגט דעריבּער
פּירות, וואָס זענען ראָוי פאַר תּשובה, און רעדט אײַך ניט אײַן;
אַברהם איז אונדזער פאָטער; וואָרים איך זאָג אײַך, גאָט קאָן פון
9 די דאָזיקע שטיינער אויפשטעלן קינדער פאַר אַברהמען. און
אָט ליגט שוין די האַק בּײַם וואָרצל פון די בּיימער; דעריבּער,
יעדער בּוים, וואָס בּרענגט ניט אַרויס קיין גוטע פּירות, ווערט
10 אָפּגעהאַקט און אַרײַנגעוואָרפן אין פייער אַרײַן. און דאָס פאָלק
האָט אים געפרעגט זאָגנדיק: וואָס אייגנטלעך זאָלן מיר טאָן?
11 האָט ער געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: דער, וואָס האָט צוויי
רעק, זאָל זיך טיילן מיט דעם, וואָס האָט גאָרניט; און דער, וואָס
12 האָט שפּייז, זאָל אויך אַזוי טאָן. און עס זענען אויך געקומען
מוכסים געטובלט צו ווערן, און זיי האָבן צו אים געזאָגט: רבי,
13 וואָס זאָלן מיר טאָן? האָט ער צו זיי געזאָגט: פאָדערט ניט
14 מער ווי סע איז פאַר אייך בּאַשטימט. און אויך זעלנער האָבן
אים געפרעגט, אַזוי צו זאָגן: און מיר, וואָס זאָלן מיר טאָן?
האָט ער צו זיי געזאָגט: איר זאָלט קיינעם ניט פּלאָגן און
15 בּאַרויבּן, און זייט צופרידן מיט אייער לוין. און בּעת דאָס
פאָלק איז געווען אין אַ שטימונג פון דערוואַרטונג, און אַלע
האָבן געטראַכט אין זייערע הערצער וועגן יוחנן, צי איז ער ניט
16 אפשר דער משיח, האָט יוחנן זיי געענטפערט, און געזאָגט:
איך טובל אייך מיט וואַסער; סע קומט אָבער אַ שטאַרקערער
פון מיר, וועמען איך בּין ניט ראָוי אויפצובינדן די רימענדלעך
פון זיינע שיך, ער וועט אייך טובלען מיט דעם רוח־הקודש און
17 מיט פייער. זיין ווינטשויפל איז אין זיין האַנט, און ער וועט
גוט אויסרייניקן זיין שײַער, און אײַנזאַמלען דעם ווייץ אין זיין
שפּײַכלער אַרײַן, אָבער די פּליעווע וועט ער פאַרבּרענען מיט
18 אַן אומפאַרלעשלעכן פייער. און אויף אַזאַ אופן, און מיט אַ סך
אנדערע

אַנדערע וואָרענונגען האָט ער אָנגעזאָגט די גוטע בשׂורה פֿאַר
19 דעם פֿאָלק. אָבֿער דער טעטראַרך הורדוס, ווייל ער איז פֿון
אים געמוסרט געוואָרן צוליבֿ הורודיָה, זיין ברודערס ווייבֿ, און
20 פֿאַר דעם גאַנצן רִשעות, וואָס הורדוס האָט געטאָן, האָט צו דעם
נאָך צוגעגעבֿן דאָס, וואָס ער האָט פֿאַרשפּאַרט יוחָנָן אין דער
21 תּפֿיסה. און עס איז געווען, בעת דאָס גאַנצע פֿאָלק איז געטובֿלט
געוואָרן, און יֵשוּעַ איז אויך געטובֿלט געוואָרן, און האָט מִתפַּלֵל
22 געווען, האָט דער הימל זיך געשפּאָלטן, און דער רוּחַ־הַקוֹדֶש
האָט אַראָפּגענידערט אויף אים אין אַ לייַבֿלעכער געשטאַלט, ווי
אַ טויבֿ, און אַ קול איז אַרויס פֿון הימל: דו ביסט מיין געליבטער
23 זון; אין דיר איז מיין וואוילגעפֿעלן. און יֵשוּעַ, בעת ער האָט
אָנגעהויבֿן זיין שלִיחות, איז אַלט געווען אַרום דרייסיק יאָר, און
ער איז געווען, ווי מען האָט געמיינט, דער זון פֿון יוסף בֶּן־עֵלִי,
24 דער זון פֿון מַתָּתן, דער זון פֿון לֵוִין, דער זון פֿון מַלכִּין, דער זון פֿון
25 יַנַין, דער זון פֿון יוספֿן, דער זון פֿון מַתִּתיָהון, דער זון פֿון אָמוצן,
26 דער זון פֿון נָחומען, דער זון פֿון חֶסלִין, דער זון פֿון נַגָין, דער זון
פֿון מַחַתן, דער זון פֿון מַתִּתיָהון, דער זון פֿון שִמעִין, דער זון פֿון
27 יוספֿן, דער זון פֿון יודָהן, דער זון פֿון יוחָנָן, דער זון פֿון רֵישָאן,
דער זון פֿון זרובָּבלען, דער זון פֿון שְאַלתִּיאֵלן, דער זון פֿון נֵרין,
28 דער זון פֿון מַלכִּין, דער זון פֿון אַדִין, דער זון פֿון קוסָמען, דער
29 זון פֿון אַלמודָמען, דער זון פֿון עֵרן, דער זון פֿון יֵשוּעַן, דער זון
פֿון אֶלִיעֶזֶרן, דער זון פֿון יורִימען, דער זון פֿון מַתָּתן, דער זון פֿון
30 לֵוִין, דער זון פֿון שִמעונען, דער זון פֿון יהודהן, דער זון פֿון יוספֿן,
31 דער זון פֿון יונָמען, דער זון פֿון אֶלְיָקימען, דער זון פֿון מַלְיָאן, דער
זון פֿון מִינָאן, דער זון פֿון מַתַּתָּהן, דער זון פֿון נָתָנען, דער זון
32 פֿון דָוִדן, דער זון פֿון יִשַין, דער זון פֿון עובֵדן, דער זון פֿון בועַזן,
33 דער זון פֿון שַלמונען, דער זון פֿון נַחשונען, דער זון פֿון עַמִינָדָבֿן,
דער זון פֿון אַרָמען, דער זון פֿון חֶצרונען, דער זון פֿון פֶּרֶצן, דער
34 זון פֿון יהודהן, דער זון פֿון יַעקבֿן, דער זון פֿון יִצחָקן, דער זון
35 פֿון אַבֿרָהמען, דער זון פֿון תֶּרַחן, דער זון פֿון נָחורן, דער זון פֿון
שרוגן

שְׂרוּגן, דער זון פֿון רְעוּן, דער זון פֿון פֶּלֶגן, דער זון פֿון עֵבֶרן,
36 דער זון פֿון שֶׁלַחן, דער זון פֿון קֵינָנען, דער זון פֿון אַרפַּכשַדן,
37 דער זון פֿון שֵׁמען, דער זון פֿון נֹחן, דער זון פֿון לֶמֶכן, דער זון
פֿון מְתוּשֶׁלַחן, דער זון פֿון חֲנוֹכן, דער זון פֿון יֶרֶדן, דער זון פֿון
38 מַהֲלַלְאֵלן, דער זון פֿון קֵינָנען, דער זון פֿון אֱנוֹשן, דער זון פֿון
שֵׁתן, דער זון פֿון אָדָמען, דער זון פֿון גאָט.

ד און יֵשוּעַ, פֿול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, האָט זיך אומגעקערט פֿון
2 דעם יַרדן, און איז געפֿירט געוואָרן דורך דעם גייסט פֿערציק
טעג אין דער מִדבר, געפּרואווט פֿון דעם שָׂטָן. און ער האָט
גאָרניט געגעסן אין יענע טעג; און בעת זיי האָבן זיך געענדיקט,
3 איז ער געוועזן הונגעריק. און דער שָׂטָן האָט צו אים געזאָגט:
אויב דו ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים, באַפֿעל דעם דאָזיקן שטיין, אַז
4 ער זאָל ווערן ברויט. און יֵשוּעַ האָט אים געענטפֿערט: סע
שטייט געשריבן: ניט פֿון ברויט אַליין לעבט דער מענטש.
5 און דער שָׂטָן האָט אים אַרויפֿגעפֿירט, און האָט אים געוויזן
6 אין אַ רֶגע אַלע מלוכות פֿון דער וועלט. און האָט צו אים
געזאָגט: דיר וועל איך געבן די דאָזיקע גאַנצע מֶמשָלה און
איר פּראַכט, וואָרים מיר איז זי איבערגעגעבן געוואָרן, און איך
7 גיב זי וועמען איך וויל. דעריבער, אויב דו וועסט דיך בוקן
8 פֿאַר מיר, וועט דאָס אינגאַנצן זיין דיינס. און יֵשוּעַ האָט אים
געענטפֿערט: סע שטייט געשריבן: זאָלסט דיך בוקן צו גאָט
9 דיין האַר, און אים אַליין זאָלסטו דינען. און ער האָט אים
געפֿירט קיין ירושָלַיִם, און האָט אים אַוועקגעשטעלט אויף דעם
טורעם פֿון דעם בֵּית־הַמִקדש, און האָט צו אים געזאָגט: אויב
10 דו ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים, וואַרף דיך אַראָפּ פֿון דאַנען; וואָרים
סע שטייט געשריבן: זיינע מַלאָכים וועט ער באַפֿעלן וועגן דיר,
11 דיך צו היטן; און אויף די הענט וועלן זיי דיך טראָגן, טאָמער
12 וועסטו דיר אָנשלאָגן אָן אַ שטיין דיין פֿוס. און יֵשוּעַ האָט אים
געענטפֿערט: עס איז געזאָגט געוואָרן: זאָלסט ניט פּרואוון גאָט
13 דיין האַר. און אַז דער שָׂטָן האָט געענדיקט יעדן נסָיון, האָט ער

אים

14 אים אָפּגעלאָזט אויף אַ צייט. און יֵשוּעַ האָט זיך אומגעקערט
אין דער מאַכט פֿון דעם גייסט קיין גָליל; און די ידיעה וועגן
15 אים האָט זיך פֿאַרשפּרייט אין דער גאַנצער געגנט. און ער
האָט געלערנט אין זייערע שולן, און אַלע האָבן אים אָפּגעגעבן
16 כָּבוד. און ער איז געקומען קיין נצֶרת, וואו ער איז אויפֿגעצויגן
געוואָרן; און ווי זיין מִנהג, איז ער שַבּת אַרײַנגעגאַנגען אין דער
17 שול אַרײַן, און ער איז אויפֿגעשטאַנען צום לייענען. און מען
האָט אים דערלאַנגט דאָס סֵפֿר פֿון ישַעיָה הַנָבִיא. און ער
האָט געעפֿנט דאָס סֵפֿר, און האָט געפֿונען דאָס אָרט, וואו עס
18 איז געשטאַנען געשריבן: דער גייסט פֿון גאָט איז אויף מיר,
וואָרים ער האָט מיך געזאַלבט מבַשׂר צו זיין גוטס בשׂורות
פֿאַר די אָרעמע. ער האָט מיך געשיקט אויסצורופֿן פֿרײַהייט
פֿאַר די געפֿאַנגענע, מאַכן זעענדיק די בלינדע, און צו באַפֿרייען
19 די, וואָס זענען צעשטויסן, און אויסצורופֿן דאָס באַוויליקטע יאָר
20 פֿון גאָט. און ער האָט צונויפֿגעוויקלט דאָס סֵפֿר, און האָט עס
צוריקגעגעבן דעם חַזן, און האָט זיך אַנידערגעזעצט; און די אויגן
21 פֿון אַלעמען אין דער שול זענען געווען באַהעפֿט אָן אים. און
ער האָט אָנגעהויבן צו זיי צו זאָגן: היינט איז דער דאָזיקער
22 פָּסוק מקוים געוואָרן אין אייערע אויערן. און אַלע זענען אים
געווען עֵדות, און האָבן באַוואונדערט די לײַטזעליקע רייד, וואָס
זענען אַרויסגעגאַנגען פֿון זיין מויל; און זיי האָבן געזאָגט: איז
23 דאָס נית יוסֵפֿס זון? און ער האָט צו זיי געזאָגט: אַוַדאי וועט
איר מיר זאָגן דאָס דאָזיקע מָשל: רופֿא, הייל דיך אַליין; וואָס
מיר האָבן געהערט סאַאיז געטאָן געוואָרן אין כּפַר־נַחוּם, טו
24 אויך אין דיין שטאָט. און ער האָט געזאָגט: באמת, איך זאָג
25 אייך, קיין נָביא איז ניט אָנגענומען אין זיין אייגן לאַנד. אויף
אַן אֶמת, זאָג איך אייך, אַ סך אַלמָנות זענען געווען אין יִשׂרָאל
אין די טעג פֿון אֵליָהוּ, בעת דער הימל איז געווען פֿאַרשלאָסן
דריי יאָר און זעקס חָדָשים, און עס איז געקומען אַ גרויסער
26 הונגער איבערן גאַנצן לאַנד; און צו קיינער פֿון זיי איז אֵליָהוּ
ניט

ניט געשיקט געוואָרן, אַחוץ קיין צָרפַת, וואָס איז אין צידון, צו אַ
27 פֿרוי אַן אַלמָנה. און אַ סך מצורָעים זענען געווען אין יִשׂרָאל
אין דער צייט פֿון אֱלישָע הַנָבֿיא; און קיינער פֿון זיי איז ניט
28 גערייניקט געוואָרן, אַחוץ נַעמָן דער אֲרַמי. און אַלע אין דער
שול זענען געוואָרן פֿול מיט צאָרן, בעת זיי האָבן דאָס געהערט.
29 און זיי זענען אויפֿגעשטאַנען, און האָבן אים אַרויסגעוואָרפֿן פֿון
דער שטאָט, און אים געפֿירט צום ראַנד פֿון דעם באַרג, אויף
וואָס זייער שטאָט איז געווען געבויט, כּדי אים אַראָפּצוּוואַרפֿן.
30 אָבער ער איז דורכגעגאַנגען אין דער מיט צווישן זיי, און איז
31 אַוועקגעגאַנגען. און ער האָט אַראָפּגענידערט קיין כּפֿר־נַחום, אַ
שטאָט אין גָליל. און ער האָט מיט זיי געלערנט אַלע שַבּתים;
32 און זיי זענען נִשתּומם געוואָרן פֿון זיין תּורה, וואָרים זיין וואָרט
33 האָט געהאַט מאַכט. און אין דער שול איז געווען אַ מענטש,
וואָס האָט געהאַט אַ גייסט פֿון אַן אומריינעם רוּחַ, און ער האָט
34 אויסגעשריגן אויף אַ הויך קול: וויי, וואָס האָבן מיר צו טאָן מיט
דיר, יֵשוּעַ הַנוֹצרי? ביסטו געקומען אונדז צו פֿאַרטיליקן? איך
35 ווייס ווער דו ביסט: דער הייליקער פֿון גאָט. אָבער יֵשוּעַ האָט
אויף אים אָנגעשריגן, און געזאָגט: שוויַיג, און גיי אַרויס פֿון אים.
און דער בייזער גייסט האָט אים אַנידערגעוואָרפֿן אין זייער מיט,
36 און איז פֿון אים אַרויס, ניט טוענדיק אים קיין בייז. און אַ מוראָ
איז געפֿאַלן אויף אַלעמען, און איינער האָט צום אַנדערן געזאָגט:
וואָס איז דאָס פֿאַר אַ וואָרט, וואָס ער געבּיט מיט רשות און כּוח
37 די אומריינע גייסטער, און זיי גייען אַרויס? און די ידִיעה וועגן אים
38 האָט זיך פֿאַרשפּרייט אין דער גאַנצער אַרומיקער געגנט. און
ער האָט זיך אויפֿגעהויבן און איז אַרויס פֿון דער שול, און איז
אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז פֿון שִמעונען. און שִמעונס שוויגער
האָט געליטן פֿון אַ גרויס פֿיבער, און זיי האָבן אים געבעטן פֿאַר
39 אירעטוועגן. און ער איז צוגעגאַנגען, און האָט זיך איַינגעבויגן
איבער איר, און האָט אָנגעשריגן דאָס פֿיבער, און עס האָט
זי אָפּגעלאָזט; און זי איז תֵּיכּף אויפֿגעשטאַנען און האָט זיי
באַדינט

40 באַדינט. און בעת די זון איז אונטערגעגאַנגען, האָבן אַלע, וואָס
האָבן געהאַט קראַנקע מיט פֿאַרשידענע חולאתן, זיי געבראַכט
צו אים; און ער האָט אַרויפֿגעלייגט זיינע הענט אויף יעדן איינעם
41 פֿון זיי, און האָט זיי געהיילט. און אויך בייזע גייסטער זענען
אַרויס פֿון אַ סך, וואָס האָבן אויסגעשריגן, און געזאָגט: דו ביסט
דער בן־אֱלהים. און ער האָט אויף זיי אָנגעשריגן, און זיי ניט
געלאָזט רעדן, ווייל זיי האָבן געוווּסט, אַז ער איז דער משיח.
42 און אַז סאיז געוואָרן טאָג, איז ער אויפֿגעשטאַנען און איז אַוועק
אין אַ וויסט אָרט. און דאָס פֿאָלק האָט אים געזוכט, און איז
געקומען צו אים, און אים געוואָלט פֿאַרהאַלטן, אַז ער זאָל ניט
43 אַוועקגיין פֿון זיי; אָבער ער האָט צו זיי געזאָגט: איך מוז אָנזאָגן
די גוטע בשׂורה פֿון גאָטס מלכות אויך אין די אַנדערע שטעט,
44 וואָרים צוליב דעם בין איך געשיקט געוואָרן. און ער האָט
געדרשנט אין די שולן פֿון יהודה.
ה און עס איז געווען, בעת דאָס פֿאָלק האָט זיך געדרענגט אַרום
אים, כּדי צו הערן דאָס וואָרט פֿון גאָט, איז ער געשטאַנען
2 ביים ים גניסר. און ער האָט געזען צוויי שיפֿלעך שטיין ביים
ים, און די פֿישערס זענען פֿון זיי אַרויסגעגאַנגען, און האָבן
3 געוואַשן זייערע נעצן. און ער איז אַריינגעגאַנגען אין איינעם
פֿון די שיפֿלעך, וואָס האָט געהערט צו שמעונען, און האָט אים
געבעטן, אָפּצורוקן זיך אַביסל פֿון דער יבשה. און ער האָט זיך
אַנידערגעזעצט, און האָט געלערנט דאָס פֿאָלק פֿון דעם שיפֿל
4 אַרויס. און אַז ער האָט אויפֿגעהערט רעדן, האָט ער געזאָגט צו
שמעונען: פֿאָר אָפּ, וווּ עס איז טיף, און לאָזט אַראָפּ אייערע
5 נעצן צום פֿאַנג. און שמעון האָט געענטפֿערט: האַר, מיר
האָבן זיך געמיט אַ גאַנצע נאַכט, און האָבן גאָרניט געכאַפּט;
6 אָבער אויף דיין וואָרט וועל איך אַראָפּלאָזן די נעצן. און אַז
זיי האָבן דאָס געטאָן, האָבן זיי געכאַפּט זייער אַ סך פֿיש; און
7 זייערע נעצן האָבן זיך גענומען רייסן; און זיי האָבן געוווּנקען
צו זייערע חברים אין דעם אַנדערן שיפֿל, אַז זיי זאָלן קומען און
זיי

זײ העלפֿן. און זײ זענען געקומען און האָבן אָנגעפֿילט די בײדע
8 שיפֿלעך, אַזױ, אַז זײ האָבן אָנגעהױבן צו זינקען. און אַז שמעון
פּעטרוס האָט דאָס געזען, איז ער געפֿאַלן יֵשוּעַן צו די פֿיס, און
געזאָגט: האַר, גײ אַװעק פֿון מיר, װאָרים איך בין אַ זינדיקער
9 מענטש. װאָרים אַ שרעק איז אים באַפֿאַלן, און אַלע, װאָס
זענען געװען מיט אים בײַם פֿישפֿאַנג, װאָס זײ האָבן געפֿאַנגען;
10 און אַזױ זענען אױך געװען יַעֲקבֿ און יוחָנָן, זַבְדַיס זין, װאָס זענען
געװען שמעונס חבֿרים. און יֵשוּעַ האָט געזאָגט צו שמעונען:
11 האָב ניט קײן מורא; פֿון איצט אָן װעסטו פֿאַנגען מענטשן. און
אַז זײ האָבן געבראַכט זײערע שיפֿלעך צו דער יַבָּשה, האָבן
12 זײ אַלץ איבערגעלאָזט, און זענען אים נאָכגעגאַנגען. און בעת
ער איז געװען אין אײנער פֿון די שטעט, איז דאָרטן געװען אַ
מענטש לױטער צָרעת; און אַז ער האָט דערזען יֵשוּעַן, איז ער
געפֿאַלן אױף זײַן פּנים, און האָט אים געבעטן: האַר, אױב דו
13 װילסט, קאָנסטו מיך מאַכן רײן. און ער האָט אױסגעשטרעקט
זײַן האַנט, און האָט אים אָנגערירט, און געזאָגט: איך װיל; זײ
14 רײן. און תּיכּף האָט זיך דאָס צָרעת אָפּגעטאָן פֿון אים. און ער
האָט אים באַפֿױלן, ער זאָל עס קײנעם ניט דערצײלן; נײערט
גײ און װײַז דיך פֿאַרן כּהן; און זײ מַקריבֿ פֿאַר דײַן רײניקונג,
15 אַזױ װי משה האָט געבאָטן, פֿאַר אַן עדות צו זײ. און די ידיעה
װעגן אים האָט זיך נאָך מער פֿאַרשפּרײט, און אַ גרױסער עולם
איז זיך צונױפֿגעקומען, אים צו הערן, און געהײלט צו װערן
16 פֿון זײערע קראַנקהײטן. ער אָבער האָט זיך צוריקגעצױגן אין
17 די מדבּריות, און איז מתפּלל געװען. און עס איז געװען אין
אײנעם פֿון יענע טעג, בעת ער האָט געלערנט, אַז עס זענען
דאָרטן געזעסן פּרושים און לומדי־תּורה, װאָס זענען געקומען פֿון
אַלע שטעט פֿון גליל, און יהודה, און ירושָלַיִם, און די גבֿורה
18 פֿון גאָט איז געװען מיט אים, צו קענען הײלן. און אָט האָבן
מענטשן געבראַכט אױף אַ געלעגער אַ מאַן, װאָס איז געװען
געלײמט; און זײ האָבן געזוכט אים אַרײַנצוברענגען און אים

19 אַוועקצולייגן פֿאַר אים. און אַזוי ווי זיי האָבן ניט געקענט געפֿינען
קיין וועג ווי אים אַרײַנצוברענגען, צוליב דעם עולם, זענען זיי
אַרויפֿגעגאַנגען אויפֿן דאַך, און האָבן אים אַראָפּגעלאָזט מיט זײַן
20 געלעגער דורך די דאַכציגל אין דער מיט פֿאַר יֵשוּעַן. און אַז
ער האָט געזען זייער אֱמונה, האָט ער געזאָגט: מענטש, דײַנע
21 זינד זענען דיר פֿאַרגעבן געוואָרן. און די סופֿרים און די פּרושים
האָבן אָנגעהויבן נאָכצוטראַכטן, און האָבן געזאָגט: ווער איז
דער דאָזיקער, וואָס רעדט לעסטערונגען? ווער קאָן מוחל זײַן
22 זינד, אַחוץ גאָט אַליין? אָבער יֵשוּעַ האָט פֿאַרשטאַנען זייערע
מַחשָבות, און האָט צו זיי געזאָגט: וואָס טראַכט איר אין אײַערע
23 הערצער? וואָס איז גרינגער, צו זאָגן: דײַנע זינד זענען דיר
24 פֿאַרגעבן געוואָרן, אָדער צו זאָגן: שטיי אויף און גיי? נאָר כּדי
איר זאָלט וויסן, אַז דער בֶּן־אָדָם האָט רשות אויף דער ערד
מוחל צו זײַן זינד (האָט ער געזאָגט צום געליימטן): איך זאָג
25 דיר, שטיי אויף, און נעם דײַן געלעגער, און גיי אַהיים. און
ער איז תּיכף פֿאַר זיי אויפֿגעשטאַנען, און האָט גענומען דאָס
געלעגער, אויף וועלכן ער איז געלעגן, און איז אַוועק אַהיים,
26 לויבנדיק גאָט. און זיי זענען אַלע נִבהל און נִשתּומם געוואָרן,
און האָבן געלויבט גאָט, און זיך זייער געפֿאָרכטן, און געזאָגט:
27 וואונדערלעכע זאַכן האָבן מיר הײַנט געזען. און נאָכדעם איז
ער אַרויסגעגאַנגען, און האָט געזען אַ מוכס, וואָס האָט געהייסן
לֵוִי, זיצן אויפֿן צאָל־אַמט, און ער האָט צו אים געזאָגט: גיי מיר
28 נאָך. און ער האָט אַלץ איבערגעלאָזט, און איז אויפֿגעשטאַנען
29 און איז אים נאָכגעגאַנגען. און לֵוִי האָט אים געמאַכט אַ גרויסע
סעודה אין זײַן הויז; און אַ גרויסער עולם פֿון מוכסים און אויך
30 אַנדערע זענען מיט זיי געזעסן בײַם טיש. און די פּרושים
און זייערע סופֿרים האָבן געמורמלט קעגן זײַנע תּלמידים, און
האָבן געזאָגט: פֿאַרוואָס עסט איר און טרינקט מיט מוכסים און
31 זינדיקע? און יֵשוּעַ האָט געענטפֿערט, און צו זיי געזאָגט: די,
וואָס זענען געזונט, נייטיקן זיך ניט אין קיין רופֿא, נייערט די, וואָס

זענען

32 זענען קראַנק. איך בין ניט געקומען רופֿן די צַדיקים, נײַערט די
33 זינדיקע צו תּשובֿה. און זיי האָבן צו אים געזאָגט: די תַּלמידים
פֿון יוחָנָן פֿאַסטן אָפֿט און טוען תּפֿילה, און אַזוי טוען אויך די
34 תַּלמידים פֿון די פּרושים, אָבער דײַנע עסן און טרינקען. און יֵשוּעַ
האָט צו זיי געזאָגט: קאָנט איר לאָזן די מחותּנים פֿאַסטן, בשעת
35 דער חָתן איז מיט זיי? סע וועלן אָבער קומען טעג, ווען דער חָתן
וועט אַוועקגענומען ווערן פֿון זיי, און דעמאָלט וועלן זיי פֿאַסטן
36 אין יענע טעג. און ער האָט זיי אויך דערציילט אַ מָשל: קיינער
רײַסט ניט אָפּ אַ שטיק פֿון אַ נײַעם מַלבוש, און טוט עס אַרויף
אויף אַן אַלטן מַלבוש; אויב יאָ, וועט ער צערײַסן דאָס נײַע, און
אויך דאָס שטיק פֿון דעם נײַעם וועט זיך ניט פּאַסן צום אַלטן.
37 און קיינער טוט ניט אַרײַן קיין נײַעם ווײַן אין אַלטע לאָגלען;
אַנדערש וועט דער נײַער ווײַן צעפּלאַצן די לאָגלען, און וועט
38 זיך צעגיסן, און די לאָגלען וועלן גיין פֿאַרלוירן. נײַערט נײַעם
39 ווײַן מוז מען אַרײַנגיסן אין נײַע לאָגלען. און קיינער, וואָס האָט
געטרונקען אַלטן ווײַן, וויל נײַעם; וואָרים ער זאָגט: דער אַלטער
איז גוט.

ו און עס איז געווען אויפֿן צווייטן שַבת פֿון ספֿירת־העֹמר, אַז ער
איז געגאַנגען דורך תּבֿואה־פֿעלדער; און זײַנע תַּלמידים האָבן
אָפּגעריסן זאַנגען, און זיי צוריבן מיט זייערע הענט און געגעסן.
2 און עטלעכע פֿון די פּרושים האָבן געזאָגט: פֿאַרוואָס טוט איר
3 דאָס, וואָס מען טאָר ניט טאָן אום שַבת? און יֵשוּעַ האָט
געענטפֿערט, און צו זיי געזאָגט: האָט איר ניט געלייענט, וואָס
דָוִד האָט געטאָן, בעת ער איז געווען הונגעריק, ער, און די, וואָס
4 זענען געווען מיט אים; ווי ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם הויז
פֿון גאָט, און האָט גענומען און געגעסן דאָס לֶחם־הַפָּנים, וואָס
קיינער ניט נאָר די כֹּהנים האָבן געמעגט עסן, און האָט אויך
5 געגעבן צו די, וואָס זענען געווען מיט אים? און ער האָט צו זיי
6 געזאָגט: דער בֶּן־אָדָם איז האַר איבער דעם שַבת. און עס
איז געווען אין אַן אַנדערן שַבת, אַז ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין

אַ שול, און האָט געלערנט; און דאָרטן איז געווען אַ מענטש,
7 וואָס זיין רעכטע האַנט איז געווען פֿאַרדאַרט. און די סופֿרים
און די פּרושים האָבן אים נאָכגעקוקט, צו זען אויב ער וועט
8 אים היילן אום שַבּת, כּדי אים צו קענען פֿאַרמַסרן. אָבער ער
האָט פֿאַרשטאַנען זייערע מַחשָבֿות, און האָט געזאָגט צו דעם
מענטשן, וואָס זיין האַנט איז געווען פֿאַרדאַרט: שטיי אויף, און
שטעל דיך אין דער מיט. און ער איז אויפֿגעשטאַנען און האָט
9 זיך אַוועקגעשטעלט. און יֵשוּעַ האָט צו זיי געזאָגט: איך פֿרעג
אייך: מעג מען שַבּת טאָן גוטס, אָדער שלעכטס? ראַטעווען אַ
10 נֶפֿש, אָדער אומברענגען? און ער האָט זיך אַרומגעקוקט אויף זיי
אַלע, און האָט צו אים געזאָגט: שטרעק אויס דיין האַנט. און
11 ער האָט אַזוי געטאָן, און זיין האַנט איז געזונט געוואָרן. און זיי
זענען געוואָרן פֿול מיט גרימצאָרן, און האָבן זיך באַראָטן איינער
12 מיטן אַנדערן, וואָס זיי זאָלן טאָן צו יֵשוּעַן. און עס איז געווען
אין די דאָזיקע טעג, אַז ער איז אַרויסגעגאַנגען אין די בערג
מִתפַּלֵל צו זיין; און ער האָט פֿאַרבראַכט די גאַנצע נאַכט אין
13 תּפֿילה טאָן צו גאָט. און בשַעת עס איז געוואָרן טאָג, האָט ער
גערופֿן זיינע תַּלמידים, און האָט פֿון זיי אויסדערוויילט צוועלף,
14 וועמען ער האָט אָנגערופֿן שלִיחים: שִמעונען, וועמען ער האָט
אַ נאָמען געגעבן כֵּיפָֿא, און אַנדריי זיין ברודער, און יַעקבֿן און
15 יוחָנָן, און פֿיליפּוס און בַּר־תַּלמַין, און מַתיָאן און תּומָאן, און יַעקבֿ
16 בֶּן־חַלפַֿי, און שִמעונען, וועמען מען האָט גערופֿן קַנָאי, און יהודה
בֶּן־יַעקבֿ, און יהודה אִיש־קרִיות, וואָס איז געוואָרן דער מָסור.
17 און ער האָט מיט זיי אַראָפּגענידערט, און איז געשטאַנען אויף אַ
פּלאַכן פּלאַץ, און אַ גרויסער עולם פֿון זיינע תַּלמידים, און אַ סך
פֿאָלק פֿון גאַנץ יהודה און ירושָלַיִם, און דעם יַם־באָרטן פֿון צור
און צִידון, זענען געקומען אים הערן, און געהיילט צו ווערן פֿון
18 זייערע חולאַתן. און די, וואָס זענען געווען געפּלאָגט פֿון אומריינע
19 גייסטער, זענען געהיילט געוואָרן. און דאָס גאַנצע פֿאָלק האָט
געזוכט אים אָנצורירן, וואָרים פֿון אים איז אַרויסגעגאַנגען אַ כּוח,
און

20 און האָט זיי אַלעמען געהיילט. און ער האָט אויפֿגעהויבן זיינע
אויגן אויף זיינע תּלמידים, און האָט געזאָגט: וואויל איז אייך
21 אָרעמע, וואָרים דאָס מַלכות פֿון גאָט איז אייערס. וואויל איז
אייך, וואָס טוט איצט הונגערן, וואָרים איר וועט ווערן געזעטיקט.
וואויל איז אייך, וואָס טוט איצט וויינען, וואָרים איר וועט לאַכן.
22 וואויל איז אייך, ווען מענטשן וועלן אייך פֿיינט האָבן, און אייך
פֿאַרשטויסן און מבַייש זיין, און פֿאַרוואַרפֿן אייער נאָמען ווי
23 עפּעס שלעכטס פֿונוועגן דעם בֶּן־אָדָם. פֿרייט אייך אין יענעם
טאָג, און שפּרינגט פֿאַר שׂמחה; וואָרים זעט, אייער שׂכַר איז
גרויס אין הימל, וואָרים פּונקט אַזוי האָבן זייערע עלטערן געטאָן
24 מיט די נבִיאים. אָבער ווי צו אייך, וואָס זענט רייך, וואָרים איר
25 האָט שוין געקריגן אייער נחמה. ווי צו אייך, וואָס זענט איצט
זאַט, וואָרים איר וועט הונגערן. ווי צו אייך, וואָס טוט איצט
26 לאַכן, וואָרים איר וועט טרויערן און וויינען. ווי צו אייך, ווען אַלע
מענטשן וועלן רעדן גוטס פֿונוועגן אייך, וואָרים אַזוי האָבן זייערע
27 עלטערן געטאָן מיט די פֿאַלשע נבִיאים. אָבער אייך, וואָס טוט
זיך צוהערן, זאָג איך: האָט ליב אייערע שׂונאים, טוט גוטס צו
28 די, וואָס האָבן אייך פֿיינט, בענטשט די, וואָס שעלטן אייך, און
29 זייט מִתפַּלֵל פֿאַר די, וואָס זענען אייך מבַזֶה. דער, וואָס שלאָגט
דיך אויף דער באַק, גיב אים אויך די אַנדערע; און פֿון דעם,
וואָס נעמט צו דיין מאַנטל, זאָלסטו אויך דיין ראָק פֿון אים ניט
30 צוריקהאַלטן. גיב יעדן, וואָס בעט ביי דיר, און פֿון אים, וואָס
31 נעמט צו דאָס דייניקע, פֿאָדער עס ניט צוריק. און אַזוי ווי איר
ווילט, אַז מענטשן זאָלן טאָן צו אייך, זאָלט איר אויך טאָן צו זיי.
32 און אויב איר האָט ליב די, וואָס האָבן אייך ליב, וואָסער דאַנק
קומט אייך? וואָרים אַפֿילו זינדיקע האָבן ליב די, וואָס האָבן זיי
33 ליב. און אויב איר טוט גוטס צו די, וואָס טוען אייך גוטס, וואָסער
34 דאַנק קומט אייך? אַפֿילו די זינדיקע טוען אויך דאָס זעלבע. און
אויב איר לייט די, פֿון וועמען איר האָפֿט צוריק צו באַקומען,
וואָסער דאַנק קומט אייך? אַפֿילו זינדיקע לייען אויס צו זינדיקע,
כדי

35 כּדי צוריק צו באַקומען ווידער אַזויפֿיל. האָט אָבער ליב אייערע
שׂונאים, און טוט גוטס, און לייט, און דערוואַרט ניט עפּעס צוריק;
און אייער שׂכר וועט זיין גרויס, און איר וועט זיין קינדער פֿון
דעם אייבערשטן; וואָרים ער איז גוט צו די אומדאַנקבאַרע
36 און שלעכטע. זייט באַרעמהאַרציק, אַזוי ווי אייער פֿאָטער איז
37 באַרעמהאַרציק. מְשפּט ניט, און איר וועט ניט געמְשפּט ווערן;
פֿאַרמְשפּט ניט, און איר וועט ניט פֿאַרמְשפּט ווערן; זייט מוחל,
38 און מע וועט אייך מוחל זיין; גיט, און סע וועט אייך געגעבן ווערן;
אַ גוטע, איינגעדריקטע, צונויפֿגעטרעסלטע, און איבערגיסעדיקע
מאָס וועט מען אייך געבן אין אייער שויס אַריין. וואָרים מיט דער
מאָס, וואָס איר טוט מעסטן, וועט אייך צוריק געמאָסטן ווערן.
39 און ער האָט זיי אויך דערציילט אַ מָשל: קאָן אַ בלינדער פֿירן
אַ בלינדן? וועלן זיי דען ניט ביידע אַריינפֿאַלן אין אַ גרוב?
40 אַ תּלמיד שטייט ניט העכער פֿון זיין רֶבין, אָבער איטלעכער,
41 וואָס דערגרייכט שלֵימות, וועט זיין ווי זיין רֶבי. און פֿאַרוואָס
זעסטו דאָס שפּענדל אין דיין ברודערס אויג, אָבער דעם קלאָץ
42 אין דיין אייגן אויג זעסטו ניט? אָדער ווי קענסטו זאָגן צו דיין
ברודער: ברודער, לאָמיך אַרויסנעמען דאָס שפּענדל פֿון דיין
אויג, און אַליין זעסטו ניט דעם קלאָץ אין דיין אייגן אויג? דו חונף,
נעם קודם אַרויס דעם קלאָץ פֿון דיין אייגן אויג, און דערנאָך
וועסטו זען קלאָר אַרויסצונעמען דאָס שפּענדל, וואָס איז אין
43 דיין ברודערס אויג. וואָרים אַ גוטער בוים טראָגט ניט קיין
שלעכטע פּֽירות, און אַ פֿאַרדאָרבענער בוים טראָגט ניט קיין
44 גוטע פּֽירות; איטלעכן בוים דערקענט מען לויט זיינע אייגענע
פּֽירות; וואָרים פֿון דערנער קלייבט מען ניט קיין פֿייגן, אויך
45 קלייבט מען ניט קיין טרויבן פֿון אַ דאָרנקוסט. דער גוטער
מענטש ברענגט אַרויס פֿון דעם גוטן אוצר פֿון זיין האַרץ גוטס,
און דער שלעכטער מענטש ברענגט אַרויס פֿון זיין שלעכטן
אוצר שלעכטס; וואָרים פֿון וואָס דאָס האַרץ איז פֿול, דערפֿון
46 רעדט דאָס מויל. און פֿאַרוואָס רופֿט איר מיך: האַר, האַר, און

47 טוט ניט וואָס איך זאָג? איטלעכער, וואָס קומט צו מיר, און
הערט מיינע רייד און טוט זיי, וועל איך אייך ווײַזן צו וועמען ער
48 איז געגליכן: ער איז געגליכן צו אַ מענטשן, וואָס בויט אַ הויז,
און וואָס האָט געלאָזט טיף גראָבן, און לייגן דעם פֿונדאַמענט
אויף אַ פֿעלזן; און בשעת עס איז געקומען אַ פֿאַרפֿלייצונג,
האָט דער שטראָם געשלאָגן קעגן יענעם הויז, און האָט עס ניט
49 געקאָנט צעטרעסלען, וואָרים עס איז געווען גוט געבויט. אָבער
דער, וואָס הערט און טוט ניט, איז ווי אַ מענטש, וואָס האָט
געבויט אַ הויז אויף דער ערד, אָן אַ פֿונדאַמענט; וואָס קעגן אים
האָט געשלאָגן דער שטראָם, און עס איז תּיכּף אײַנגעפֿאַלן, און
דער חורבן פֿון יענעם הויז איז געווען גרויס.
ז נאָכדעם ווי ער האָט געענדיקט אַלע זיינע רייד אין די אויערן פֿון
2 דעם פֿאָלק, איז ער אַרײַנגעגאַנגען קיין כּפֿר־נחום. און איינער
אַ הויפּטמאַן האָט געהאַט אַ קנעכט, וואָס איז אים געווען טייער,
און וואָס איז געווען קראַנק און האָט געהאַלטן ביים שטאַרבן.
3 און אַז ער האָט געהערט וועגן ישוען, האָט ער צו אים געשיקט
זקנים פֿון די ייִדן, און האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל קומען און
4 היילן זיין קנעכט. און אַז זיי זענען געקומען צו ישוען, האָבן זיי
אים זייער געבעטן, און געזאָגט: ער איז ווערט, אַז דו זאָלסט
5 דאָס טאָן פֿאַר אים. וואָרים ער האָט ליב אונדזער פֿאָלק, און
6 האָט אַפֿילו אַליין אונדז אויפֿגעבויט אונדזער שול. און ישוע איז
מיט זיי געגאַנגען. און בעת ער איז געווען שוין ניט ווייט פֿון
דעם הויז, האָט דער הויפּטמאַן געשיקט צו אים פֿריינט, אים אַזוי
צו זאָגן: האַר, זיי דיך ניט מטריח; וואָרים איך בין ניט ווערט,
7 אַז דו זאָלסט קומען אונטער מיין דאַך. דעריבער האָב איך מיך
אַליין אויך ניט געהאַלטן פֿאַר ראוי צו דיר צו קומען. נייערט זאָג
8 נאָר דאָס וואָרט, און מיין קנעכט וועט געהיילט ווערן. וואָרים
אויך איך בין אַ מענטש, געשטעלט אונטער באַפֿעל־מאַכט, און
האָב אונטער מיר חיל; און איך זאָג צו דעם: גיי׳ און ער גייט,
און צו אַן אַנדערן: קום׳ און ער קומט. און צו מיין קנעכט: טו
דאס

9 דאָס׳ און ער טוט עס. און אַז יֵשוּעַ האָט דאָס געהערט, האָט
ער זיך געוואונדערט איבער אים, און האָט זיך אויסגעדרייט און
געזאָגט צום פאָלק, וואָס איז אים נאָכגעגאַנגען: איך זאָג אייך,
10 אַפילו אין יִשׂרָאֵל האָב איך ניט געפונען אַזאַ אֶמונה. און ווען
די שלוחים האָבן זיך אומגעקערט אַהיים, האָבן זיי געפונען דעם
11 קנעכט געזונט. און עס איז געווען גלייך נאָכדעם, אַז ער איז
געגאַנגען אין אַ שטאָט אַריין מיטן נאָמען נָעִין, און זיינע תַּלמידים
12 זענען געגאַנגען מיט אים, און אַ סך פאָלק. און ווי ער האָט
זיך דערנענטערט צום טויער פון דער שטאָט, ערשט מען האָט
אַרויסגעטראָגן אַ טויטן, אַ בֶּן־יָחיד ביי זיין מוטער, און זי איז
געווען אַן אַלמָנה; און אַ סך מענטשן פון דער שטאָט זענען
13 געווען מיט איר. און אַז דער האַר האָט זי געזען, האָט ער אויף
14 איר רַחמָנות געהאַט, און צו איר געזאָגט: וויין ניט. און ער איז
צוגעגאַנגען און האָט אָנגערירט די מִיטה; און די נושׂאים זענען
געבליבן שטיין. און ער האָט געזאָגט: יונגערמאַן, איך זאָג דיר,
15 שטיי אויף. און דער טויטער האָט זיך אויפגעזעצט, און האָט
אָנגעהויבן צו רעדן. און ער האָט אים געגעבן צו זיין מוטער.
16 און אַ פַּחד האָט זיי אַלע אָנגענומען; און זיי האָבן געלויבט גאָט,
און געזאָגט: אַ גרויסער נָביא איז אויפגעשטאַנען צווישן אונדז׳
17 און, גאָט האָט געדענקט אָן זיין פאָלק׳ און די דאָזיקע יְדיעה וועגן
אים איז אַרויסגעגאַנגען אין גאַנץ יהודה, און אין דער גאַנצער
18 געגנט. און די תַּלמידים האָבן דערציילט יוֹחָנָן פון די דאָזיקע
19 אַלע זאַכן. און יוֹחָנָן האָט גערופן צו זיך צוויי פון זיינע תַּלמידים,
און האָט זיי געשיקט צו דעם האַר, אַזוי צו זאָגן: ביסטו דער,
20 וואָס דאַרף קומען, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? און
אַז די מענטשן זענען געקומען צו אים, האָבן זיי געזאָגט: יוֹחָנָן
הַמַטבִּיל האָט אונדז געשיקט צו דיר, אַזוי צו זאָגן: ביסטו דער,
וואָס דאַרף קומען, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן?
21 אין יענער שָעה האָט ער געהיילט אַ סך פון חולאַתן און פון
פּלאָגן און פון בייזע גייסטער, און אַ סך, וואָס זענען געווען בלינד,

22 האָט ער געשאָנקען די ראִיה. און ער האָט זיי געענטפערט:
גייט און דערציילט יוחנן, וואָס איר האָט געזען און געהערט:
די בלינדע קריגן זייער ראִיה, די לאָמע גייען, די מצורעים ווערן
גערייניקט, די טויבע הערן, די טויטע שטייען אויף, און פאַר די
23 אָרעמע ווערט געדרשנט די בשורה־טובה. און וואויל איז דעם,
24 וואָס וועט זיך ניט שטרויכלען אין מיר. און אַז די שליחים פון
יוחנן זענען אַוועקגעגאַנגען, האָט ער אָנגעהויבן צו רעדן צום
פאָלק וועגן יוחנן: וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען אין דער
25 מדבר? אַ רורקע שאָקלען זיך מיטן ווינט? וואָס דען זענט איר
אַרויסגעגאַנגען זען? אַ מענטשן אָנגעטאָן אין פיינע מלבושים?
זעט, די וואָס זענען הערלעך געקליידט, און לעבן פיין, זענען אין
26 פאַלאַצן פון מלכים. אָבער וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען
27 זען? אַ נביא? יאָ, איך זאָג אייך, אַ סך מער ווי אַ נביא. דאָס
איז ער, פון וועמען סע שטייט געשריבן: זע, איך שיק מיין שליח
28 פאַר דיין פּנים, וואָס וועט אָנגרייטן דיין וועג פאַר דיר. איך
זאָג אייך, צווישן די, וואָס זענען געבוירן געוואָרן פון ווייבער, איז
ניטאָ קיין גרעסערער ווי יוחנן, דאָך איז דער קלענסטער אין דעם
29 מלכות פון גאָט גרעסער פון אים. (און דאָס גאַנצע פאָלק, בעת
זיי האָבן דאָס געהערט, און די מוכסים, האָבן גערעכטפאַרטיקט
גאָט, וואָרים זיי האָבן זיך געלאָזט טובלען מיט דער טבילה
30 פון יוחנן; אָבער די פרושים און די חכמים האָבן אָפּגעוואָרפן
די עצה פון גאָט, וואָרים זיי האָבן זיך פון אים ניט געלאָזט
31 טובלען.) צו וועמען אָבער זאָל איך גלייכן די מענטשן פון דעם
32 דאָזיקן דור? צו וועמען זענען זיי ענלעך? זיי זענען גלייך ווי
קינדער, וואָס זיצן אויף דעם מאַרקפּלאַץ, און רופן איינער צום
אַנדערן: מיר האָבן געשפּילט פאַר אייך, און איר האָט ניט
געטאַנצט; מיר האָבן געקלאָגט, און איר האָט ניט געוויינט.
33 וואָרים יוחנן המטביל איז געקומען, און האָט ניט געגעסן קיין
ברויט, און ניט געטרונקען קיין וויין, און איר זאָגט: ער האָט אַ
34 בייזן גייסט. דער בן־אָדם איז געקומען, ער עסט און טרינקט, און

איר

איר זאָגט: זעט, אַ מענטש אַ זולֵל וסובא, אַ פּריינט פון מוכסים
35 און חוטאים׳ און די חָכמה איז גערעכטפאַרטיקט פון אַלע אירע
36 קינדער. און איינער פון די פּרושים האָט אים געבעטן, אַז ער
זאָל עסן מיט אים, און ער איז אַרייַנגעגאַנגען אין דעם פּרושים
37 הויז, און האָט זיך געזעצט צום טיש. און זע, דאָרט איז געווען
אַ זינדיקע אִשה אין דער שטאָט, און אַז זי איז געוואָר געוואָרן,
אַז ער זיצט בּיים טיש אין דעם פּרושים הויז, האָט זי געבּראַכט
38 אַן אַלאַבּאַסטער קריגל מיט זאַלבּאייֵל, און האָט זיך געשטעלט
הינטן בּיי זיינע פיס אַ וויינענדיקע, און האָט אָנגעהויבּן בּאַנעצן
זיינע פיס מיט אירע טרערן, און האָט זיי אָפּגעווישט מיט די
האָר פון איר קאָף, און געקושט זיינע פיס, און זיי געזאַלבּט מיט
39 דעם זאַלבּאייֵל. און בּעת דער פּרושי, וואָס האָט אים פאַרבּעטן,
האָט דאָס געזען, האָט ער צו זיך געזאָגט: וואָלט ער געווען
אַ נָביא, וואָלט ער דערקענט ווער און וואָס פאַר אַ מין נקֵיבה
40 דאָס איז, וואָס רירט אים אָן, אַז זי איז אַ זינדיקע. און יֵשוּעַ
האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: שִמעון, איך האָב דיר
41 עפּעס צו זאָגן. און ער האָט געענטפערט: וואָס, רֶבּי. איינער אַ
מַלוֶה האָט געהאַט צוויי בַּעלי־חובות; איינער איז אים שולדיק
42 געווען פינף הונדערט דינָרים, און דער אַנדערער פופציק. און
אַזוי ווי זיי האָבּן ניט געהאַט מיט וואָס צו בּאַצאָלן, האָט ער זיי
בּיידן מוחל געווען. ווער פון זיי וועט אים דעריבּער מער ליבּ
43 האָבּן? האָט שִמעון געענטפערט: דער, דענק איך, וועמען ער
האָט מוחל געווען צום מיינסטן. און ער האָט צו אים געזאָגט: דו
44 האָסט ריכטיק געמִשפּט. און ער האָט זיך אויסגעדרייט צו דער
אִשה, און געזאָגט צו שִמעונען: דו זעסט די דאָזיקע אִשה? איך
בּין אַרייַנגעקומען אין דיין הויז, און קיין וואַסער פאַר מיינע פיס
האָסטו מיר ניט געגעבּן, זי אָבּער האָט בּאַנעצט מיינע פיס מיט
45 אירע טרערן, און האָט זיי אָפּגעווישט מיט אירע האָר. דו האָסט
מיר ניט געגעבּן קיין קוש; זי אָבּער, זינט איך בּין אַרייַנגעקומען,
46 האָט ניט אויפגעהערט צו קושן מיינע פיס. דו האָסט ניט

גערזאַלבט מיין קאָפּ מיט אײל; אַבער זי האָט געזאַלבט מיינע
47 פֿיס מיט זאַלבאײל. דעריבער זאָג איך דיר: אירע זינד, וואָס
זענען אַ סך, זענען פֿאַרגעבן געוואָרן, וואָרים זי האָט אַ סך ליב
געהאַט; אָבער וועמען ווייניק ווערט פֿאַרגעבן, דער דאָזיקער
48 האָט ליב ווייניק. און ער האָט צו איר געזאָגט: דיינע זינד זענען
49 דיר פֿאַרגעבן געוואָרן. און די, וואָס זענען געזעסן מיט אים בײַם
טיש, האָבן גענומען זאָגן צווישן זיך: ווער איז ער, וואָס ער
50 פֿאַרגיט אַפֿילו זינד? און ער האָט געזאָגט צו דער אִשה: דיין
אֶמונה האָט דיך מַציל געווען; גיי בשָלום.
ח און עס איז געווען תֵּיכּף נאָכדעם, אַז ער איז געגאַנגען דורך
שטעט און דערפֿער, און האָט געדַרשנט און אָנגעזאָגט די
גוטע בשׂורה פֿון דעם מַלכות פֿון גאָט, און די צוועלף זענען
2 מיט אים געווען, און אויך עטלעכע פֿרויען, וואָס זענען געהיילט
געוואָרן פֿון בייזע גייסטער און קראַנקהייטן: מִריָם, וועמען
מען האָט גערופֿן מַגדָלית, פֿון וועמען זיבן בייזע גייסטער
3 זענען אַרויס, און יוֹחָנָה, דאָס ווייב פֿון כּוּזאָן, אַ פֿאַרוואַלטער
ביי הורדוסן, און שושַנָה, און אַ סך אַנדערע, וואָס האָבן זיי
4 געדינט מיט זייער האָב און גוטס. און בעת אַ סך פֿאָלק
איז זיך צוזאַמענגעקומען, און זיי זענען געקומען צו אים פֿון
5 יעדער שטאָט, האָט ער גערעדט מיט אַ מָשל: דער זייער
איז אַרויסגעגאַנגען צו פֿאַרזייען זיין זריעה; און בעת ער האָט
געזייט, איז טייל געפֿאַלן בײַם וועג, און איז צעטרעטן געוואָרן,
6 און די פֿייגל פֿון הימל האָבן זי פֿאַרצערט. און אַנדערע איז
געפֿאַלן אויף דעם פֿעלזן; און תֵּיכּף ווי זי איז אויפֿגעגאַנגען,
איז זי פֿאַרוועלקט געוואָרן, מַחמת זי האָט ניט געהאַט קיין
7 פֿייַכטקייט. און אַנדערע איז געפֿאַלן צווישן דערנער, און די
8 דערנער זענען געוואַקסן מיט איר, און האָבן זי דערשטיקט. און
אַנדערע איז געפֿאַלן אויף גוטער ערד, און איז געוואַקסן, און
האָט אַרויסגעבראַכט פֿרוכט הונדערטפֿאַך. בעת ער האָט
דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגערופֿן: דער, וואָס האָט אויערן צו

הערן

9 הערן, זאָל הערן. און אַז זײַנע תַּלמידים האָבן אים געפֿרעגט,
10 וואָס דאָס דאָזיקע מָשל קאָן מײנען, האָט ער געזאָגט: אײך
איז געגעבן געוואָרן צו פֿאַרשטײן די סודות פֿון דעם מַלכות
פֿון גאָט, אָבער פֿאַר די איבעריקע — אין משָלים, כּדי זײ זאָלן
11 זען און דאָך ניט זען, און הערן און דאָך ניט פֿאַרשטײן. און
דאָס מײנט דאָס מָשל: די זריעה איז דאָס וואָרט פֿון גאָט.
12 און יענע בײם וועג זענען די, וואָס האָבן עס געהערט, דערנאָך
קומט דער שָׂטן, און נעמט אַוועק דאָס וואָרט פֿון זײער האַרץ,
13 כּדי זײ זאָלן ניט גלײבן און געראַטעוועט ווערן. און יענע אויף
דעם פֿעלזן, זענען די, וואָס בשַעת זײ הערן, נעמען זײ אָן דאָס
וואָרט מיט שׂמחה; זײ האָבן אָבער ניט קײן וואָרצל, און גלײבן
14 אַ ווײַלע, און פֿאַלן אָפּ אין צײַט פֿון נסָיון. און דאָס, וואָס איז
געפֿאַלן צווישן דערנער, דאָס זענען די, וואָס האָבן געהערט,
און בשַעת זײ גײען אַוועק, ווערן זײ דערשטיקט פֿון די דאַגות
און עַשירות און תַּענוגים פֿון לעבן, און זײער פֿרוכט ווערט ניט
15 צײַטיק. און דאָס אויף דער גוטער ערד, דאָס זענען די, וואָס
האַלטן פֿעסט דאָס וואָרט, וואָס זײ האָבן געהערט, אין אַן ערלעך
און גוט האַרץ, און ברענגען אַרויס פֿרוכט מיט געדולדיקײט.
16 און קײנער, וואָס האָט אָנגעצונדן אַ ליכט, פֿאַרדעקט עס מיט
אַ כּלי, אָדער שטעלט עס אונטער אַ בעט; נײערט ער שטעלט
עס אין אַ לײַכטער, כּדי די, וואָס קומען אַרײַן, זאָלן קענען זען
17 דאָס ליכט. וואָרים עס איז גאָרניט פֿאַרהוילן, וואָס וועט ניט
ווערן אַנטפּלעקט, און סע איז גאָרניט פֿאַרבאָרגן, וואָס וועט ניט
18 ווערן באַקאַנט און דערזען דאָס ליכט. דעריבער גיט אַכטונג
וויאַזוי איר הערט; וואָרים ווער סע האָט, דעם וועט געגעבן ווערן,
און ווער סע האָט ניט, פֿון אים וועט אַוועקגענומען ווערן אַפֿילו
19 דאָס, וואָס ער מײנט ער האָט. און עס זענען צו אים געקומען
זײַן מוטער און זײַנע ברידער, און זײ האָבן ניט געקאָנט צוקומען
20 צו אים צוליב דעם עולם. און מען האָט אים געזאָגט: דײַן
מוטער און דײַנע ברידער שטײען אין דרויסן און ווילן דיך זען.
אבער

21 אָבער ער האָט געענטפֿערט, און צו זיי געזאָגט: מיין מוטער
און מיינע ברידער זענען די דאָזיקע, וואָס הערן דאָס וואָרט פֿון
22 גאָט, און טוען עס. און עס איז געווען אין איינעם פֿון יענע
טעג, אַז ער און זיינע תּלמידים זענען אַריינגעגאַנגען אין אַ שיף,
און ער האָט צו זיי געזאָגט: לאָמיר אַריבערפֿאָרן אויף דער
23 אַנדערער זייט יַם, און זיי זענען אַרויסגעפֿאָרן. און בעת זיי זענען
געפֿאָרן, איז ער איינגעשלאָפֿן. און אַ שטורעמווינט האָט זיך
אַראָפּגעלאָזט אויפֿן יַם; און זיי זענען פֿאַרפֿלייצט געוואָרן, און
24 זענען געווען אין סַכָּנה. און זיי זענען צוגעגאַנגען, און האָבן
אים אויפֿגעוועקט, און געזאָגט: האַר, האַר מיר גייען אונטער!
און ער איז אויפֿגעשטאַנען, און האָט אָנגעשריגן אויף דעם ווינט
און די שטורעמדיקע כוואַליעס; און זיי האָבן זיך געלייגט, און
25 עס איז געוואָרן שטיל. און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואו איז
אייער אֱמונה? און זיי האָבן מורא געהאַט און זיך געחידושט,
און האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: ווער איינגנטלעך איז ער,
וואָס ער באַפֿעלט אַפֿילו ווינט און וואַסער, און זיי געהאָרכן אים?
26 און זיי זענען אָנגעקומען אין דעם לאַנד פֿון די גַדרִיִים, וואָס איז
27 קעגנאיבער גָליל. און בעת ער איז אַרויסגעקומען אויף דער
יַבָּשה, איז אים אַנטקעגן געקומען אַ מענטש פֿון דער שטאָט,
וואָס האָט געהאַט בייזע גייסטער; פֿאַר אַ לאַנגע צייט האָט ער
ניט געטראָגן קיין קליידער, און האָט זיך ניט אויפֿגעהאַלטן אין
28 קיין הויז, נייערט צווישן די קבָרים. און אַז ער האָט דערזען
יֵשוּעַן, האָט ער אויסגעשריגן, און איז פֿאַר אים אַנידערגעפֿאַלן,
און האָט מיט אַ הויך קול געזאָגט: וואָס האָסטו צו מיר, יֵשוּעַ, דו
29 זון פֿון דעם אייבערשטן? איך בעט דיך, פּייניק מיך ניט. וואָרים
ער האָט באַפֿוילן דעם אומריינעם גייסט אַרויסצוקומען פֿון דעם
מענטשן. (וואָרים אַ סך מאָל האָט ער אים אָנגעכאַפּט; און מען
האָט אים געהאַלטן אונטער שמִירה, און אים געבונדן מיט קייטן
און מיט שטריק, אָבער ער האָט פֿונאַנדערגעריסן די שטריק,
און איז געטריבן געוואָרן פֿון דעם בייזן גייסט אין די מִדבָּריות

אריין

30 אַריין.) און יֵשוּעַ האָט אים געפֿרעגט: וואָס איז דיין נאָמען? האָט
ער געזאָגט: מַחנה; וואָרים אַ סַך בּייזע גייסטער זענען אַריין אין
31 אים. און זיי האָבּן אים געבּעטן, אַז ער זאָל זיי ניט בּאַפֿעלן צוּ
32 נידערן אין דעם תּהום אַריין. און דאָרטן אויפֿן בּאַרג האָט זיך
געפּאַשעט אַ גרויסע סטאַדע חַזירים; און זיי האָבּן אים געבּעטן,
אַז ער זאָל זיי געבּן דערלויבּעניש אין זיי אַריינצוגיין. און ער
33 האָט זיי געגעבּן דערלויבּעניש. און די בּייזע גייסטער זענען
אַרויסגעקוּמען פֿון דעם מענטשן, און זענען אַריין אין די חַזירים;
און די סטאַדע האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פֿון דעם שיפּוּע אין יַם
34 אַריין, און זענען דערטרוּנקען געוואָרן. און אַז די פּאַסטוּכער
האָבּן געזען, וואָס עס איז געשען, זענען זיי אַנטלאָפֿן, און האָבּן
35 עס דערציילט אין דער שטאָט און אין די דערפֿער. און זיי זענען
אַרויסגעגאַנגען זען וואָס עס איז געשען; און זיי זענען געקוּמען
צוּ יֵשוּעַן, און האָבּן געפֿוּנען דעם מענטשן, פֿון וועמען די בּייזע
גייסטער זענען אַרוים, זיצן בּיי די פֿיס פֿון יֵשוּעַן, אָנגעטאָן און
36 בּיים קלאָרן שֵׂכל, און זיי האָבּן מוֹרא בּאַקוּמען. און די, וואָס
האָבּן עס געזען, האָבּן דערציילט וויאַזוי דער בּאַזעסענער איז
37 געהיילט געוואָרן. און דאָס גאַנצע פֿאָלק רוּנדאַרום פֿון דעם
לאַנד פֿון די גַדרִיִים האָט אים געבּעטן, אַז ער זאָל פֿון זיי
אַוועקציִען; וואָרים עס איז זיי בּאַפֿאַלן אַ גרויסע מוֹרא. און ער
38 איז אַריינגעגאַנגען אין אַ שיף, און האָט זיך אוּמגעקערט. און
דער מענטש, פֿון וועמען די בּייזע גייסטער זענען אַרוים, האָט
אים געבּעטן, אַז ער זאָל מעגן פֿאַרבּלייבּן מיט אים; אָבּער ער
39 האָט אים אַוועקגעשיקט, און געזאָגט: קער דיך אוּם אַהיים, און
דערצייל וואָס גאָט האָט מיט דיר געטאָן. און ער איז געגאַנגען,
און האָט דערציילט אין דער גאַנצער שטאָט, וואָס יֵשוּעַ האָט
40 מיט אים געטאָן. און אַז יֵשוּעַ האָט זיך אוּמגעקערט, האָט דאָס
פֿאָלק אים מְקַבּל־פּנים געווען; וואָרים זיי האָבּן אַלע געוואַרט
41 אויף אים. און אָט איז געקוּמען אַ מענטש מיטן נאָמען יָאִיר, וואָס
איז געווען אַ גַבּאַי פֿון דער שוּל; און ער איז אַנידערגעפֿאַלן צוּ

יֵשוּעַס פֿיס, און האָט אים געבעטן, צו קומען אין זיין הויז אַריין;
42 וואָרים ער האָט געהאַט אַ בַּת־יְחִידָה, אין עלטער פֿון אַרום
צוועלף יאָר, און זי האָט געהאַלטן ביים שטאַרבן. און בעת ער
איז אַהינגעגאַנגען, האָט זיך דאָס פֿאָלק געדרענגט אַרום אים.
43 און אַ פֿרוי, וואָס האָט צוועלף יאָר געהאַט אַ בלוטפֿלוס, און
וואָס האָט אויסגעגעבן איר גאַנץ פֿאַרמעגן אויף רוֹפֿאִים, און
44 קיינער האָט זי ניט געקענט היילן, האָט גענעענט הינטער אים,
און האָט אָנגערירט די כְּנָפוֹת פֿון זיין מַלבּוּש, און תֵּיכף האָט
45 איר בלוטפֿלוס זיך אָפּגעשטעלט. און יֵשוּעַ האָט געזאָגט: ווער
האָט מיך אָנגערירט? און אַז אַלע האָבן געלייקנט, האָט פּעטרוס
46 געזאָגט: האַר, דאָס פֿאָלק דריקט און דרענגט דיך. אָבער יֵשוּעַ
האָט געזאָגט: עמיצער האָט מיך אָנגערירט; וואָרים איך האָב
47 דערפֿילט, אַז אַ גבורה איז פֿון מיר אַרויסגעגאַנגען. און בעת
די פֿרוי האָט געזען, אַז זי איז ניט געבליבן פֿאַרבאָרגן, איז זי
געקומען אַ ציטערדיקע און איז פֿאַר אים אַנידערגעפֿאַלן, און
האָט דערציילט פֿאַר דעם גאַנצן פֿאָלק, פֿאַרוואָס זי האָט אים
48 אָנגערירט, און ווי זי איז תֵּיכף געהיילט געוואָרן. און ער האָט
צו איר געזאָגט: מאָכטער, דיין אֶמוּנה האָט דיר געהאָלפֿן; גיי
49 בשָלום. בשַעת ער האָט נאָך גערעדט, איז געקומען איינער
פֿון דעם גַבאִים הויז, און האָט געזאָגט: דיין טאָכטער איז
50 געשטאָרבן; זיי ניט מַטרִיחַ דעם רֶבּין. און אַז יֵשוּעַ האָט
דאָס געהערט, האָט ער צו אים געזאָגט: האָב ניט קיין מורא;
51 האָב נאָר אֶמוּנה, און זי וועט געראַטעוועט ווערן. און אַז ער
איז צוגעקומען צום הויז, האָט ער קיינעם ניט געלאָזט אַריינגיין
מיט אים, אַחוּץ פּעטרוסן, און יוֹחָנָן, און יַעקֹבן, און דעם פֿאָטער
52 און די מוטער פֿון דעם מיידל. און אַלע האָבן זי באַוויינט און
באַקלאָגט; אָבער ער האָט געזאָגט: וויינט ניט; וואָרים זי איז
53 ניט געשטאָרבן, נייערט זי שלאָפֿט. און זיי האָבן אים גוט
54 אויסגעלאַכט, ווייל זיי האָבן געוואוסט, אַז זי איז טויט. אָבער
ער האָט זי אָנגענומען ביי דער האַנט, און געזאָגט: קינד, שטיי

אויף

55 אויף. און אירע נשמה האָט זיך צוריקגעקערט, און זי איז תּיכּף
אויפֿגעשטאַנען; און ער האָט געהייסן, מע זאָל איר געבן עפּעס
56 צו עסן. און אירע עלטערן זענען נשתּומם געוואָרן; אָבער ער
האָט זיי באַפֿוילן, אַז זיי זאָלן קיינעם ניט דערציילן, וואָס עס איז
געשען.

ט און ער האָט צוזאַמענגערופֿן די צוועלף, און האָט זיי געגעבן
מאַכט און שליטה איבער אַלע בייזע גייסטער, און צו היילן
2 קראַנקהייטן. און ער האָט זיי אַרויסגעשיקט אָנצוזאָגן דאָס
3 מלכות פֿון גאָט, און צו היילן. און ער האָט צו זיי געזאָגט: נעמט
גאָרניט מיט אויפֿן וועג, ניט קיין שטעקן, ניט קיין רייַזעטאַש, ניט
קיין ברויט, ניט קיין געלט; און האָט אויך ניט קיין צוויי רעק.
4 און אין וואָסער הויז איר וועט אַרייַנקומען, דאָרטן פֿאַרבלייַבט,
5 און פֿון דאָרטן גייט ווייטער. און וואו מען וועט אייך ניט
אויפֿנעמען, זאָלט איר פֿאַרלאָזן יענע שטאָט, און אָפּטרעסלען
6 דעם שטויב פֿון אייערע פֿיס פֿאַר אַן עדות קעגן זיי. און זיי
האָבן אָפּגעקערט, און זענען געגאַנגען איבער די דערפֿער, און
7 האָבן מבֿשׂר געווען די גוטע בשׂורה און אומעטום געהיילט. און
הורדוס, דער טעטראַרך, האָט געהערט פֿון אַלץ, וואָס עס איז
געטאָן געוואָרן, און ער איז שטאַרק באַזאָרגט געווען, וואָרים
טייל האָבן געזאָגט, אַז יוחנן איז אויפֿגעשטאַנען תּחית־המתים,
8 און אַנדערע, אַז אליהו האָט זיך באַוויזן; און ווידער אַנדערע, אַז
9 איינער פֿון די אַלטע נביאים איז אויפֿגעשטאַנען. און הורדוס
האָט געזאָגט: יוחנן האָב איך געלאָזט אָפּהאַקן דעם קאָפּ;
אָבער ווער איז דער דאָזיקער, פֿון וועמען איך הער אַזוינע זאַכן?
10 און ער האָט אים באַגערט צו זען. און די שליחים האָבן זיך
אומגעקערט, און האָבן אים דערציילט, וואָס זיי האָבן געטאָן.
און ער האָט זיי גענומען מיט זיך און האָט אָפּגעקערט צו אַ
11 שטאָט, וואָס האָט געהייסן בית־צידה. און אַז דאָס פֿאָלק
האָט דאָס באַמערקט, זענען זיי אים נאָכגעגאַנגען; און ער האָט
זיי אויפֿגענומען, און האָט צו זיי גערעדט פֿון דעם מלכות פֿון

גאָט

גאָט, און די, וואָס האָבן זיך געניייטיקט אין אַ רפֿואה, האָט ער
12 געהיילט. און דער טאָג האָט זיך אָנגעהויבן צו נייגן; און די
צוועלף האָבן גענעענט, און צו אים געזאָגט: לאָז אָפּ דאָס פֿאָלק,
כּדי זיי זאָלן קענען גיין אין די אַרומיקע דערפֿער און פֿעלדער
איבערצונעכטיקן און צו קריגן שפּייז; וואָרים מיר זענען דאָ אין
13 אַ וויסטן אָרט. אָבער ער האָט צו זיי געזאָגט: גיט איר זיי צו
עסן. האָבן זיי געזאָגט: מיר האָבן ניט מער ווי פֿינף לאַבנס
און צוויי פֿיש ־ סיידן מיר זאָלן גיין און קויפֿן שפּייז פֿאַר דעם
14 דאָזיקן גאַנצן פֿאָלק. (וואָרים זיי זענען געווען אַרום פֿינף טויזנט
מאַן.) און ער האָט געזאָגט צו זיינע תּלמידים: זעצט זיי אויס
15 אין כּיתּות, אַרום פֿופֿציק אין יעדער. און זיי האָבן אַזוי געטאָן,
16 און האָבן אַלעמען אויסגעזעצט. און ער האָט גענומען די פֿינף
לאַבנס און די צוויי פֿיש, און האָט אויפֿגעהויבן זיינע אויגן צום
הימל, און האָט אַ בּרָכה געמאַכט און פֿון זיי אָפּגעבראָכן, און
17 זיי געגעבן די תּלמידים, צו גרייטן פֿאַר דעם פֿאָלק. און זיי
האָבן אַלע געגעסן צו דער זאַט; און זיי האָבן צונויפֿגענומען פֿון
18 די איבערגעבליבענע ברעקלעך, צוועלף קערבּ. און עס איז
געווען, בעת ער האָט אַליין מתפּלל געווען, זענען די תּלמידים
געווען מיט אים; און ער האָט זיי געפֿרעגט: ווער, זאָגט דאָס
19 פֿאָלק, בין איך? און זיי האָבן געענטפֿערט, און געזאָגט: יוחנן
המטבּיל. אָבער אַנדערע זאָגן: אֵליָהו; און אַנדערע, אַז איינער
20 פֿון די אַלטע נביאים איז אויפֿגעשטאַנען. האָט ער צו זיי
געזאָגט: איר אָבער, ווער זאָגט איר, בין איך? און פּעטרוס האָט
21 געענטפֿערט: דער מָשיח פֿון גאָט. און ער האָט זיי באַפֿוילן
22 און געבאָטן, אַז זיי זאָלן עס קיינעם ניט דערציילן, און געזאָגט:
דער בן־אָדם מוז ליידן אַ סך, און פֿאַרוואָרפֿן ווערן פֿון די זקנים
און ראָשי־כּהנים און סופֿרים, און געטייט ווערן, און אויף דעם
23 דריטן טאָג ווידער אויפֿשטיין. און ער האָט געזאָגט צו אַלעמען:
ווילט מיר ווער נאָכגיין, זאָל ער זיך אַליין פֿאַרלייקענען, און נעמען
24 אויף זיך פֿון טאָג צו טאָג זיין צלָב, און מיר נאָכגיין. וואָרים

ווער

ווער סע וויל מַציל זיין זיין לעבן, וועט עס פֿאַרלירן; און ווער
סע וועט פֿאַרלירן זיין לעבן פֿון מײַנעטוועגן, וועט עס מַציל זיין.
25 וואָרים וואָס נוצט עס דעם מענטשן, ווען ער זאָל געווינען די
26 גאַנצע וועלט, און פֿאַרלירן אָדער פֿאַרדאַרבן זיך אַליין? וואָרים
ווער סע וועט זיך שעמען מיט מיר און מיט מיינע רייד, וועט
דער בֶּן־אָדָם זיך שעמען מיט אים, בעת ער וועט קומען אין
זיין כָּבוד, און אין דעם כָּבוד פֿון זיין פֿאָטער און די הייליקע
27 מַלאָכים. באמת, איך זאָג אייך, פֿאַראַן עטלעכע פֿון די, וואָס
שטייען דאָ, וואָס וועלן ניט פֿאַרזוכן דעם טַעַם פֿון טויט, ביז
28 זיי וועלן זען דאָס מַלכות פֿון גאָט. און עס איז געווען אַרום
אַכט טעג נאָך די דאָזיקע רייד, אַז ער האָט גענומען מיט זיך
פּעטרוסן, און יוֹחָנָן, און יַעֲקֹבן, און איז אַרויפֿגעגאַנגען אויף דעם
29 באַרג מִתפַּלֵל צו זיין. און בעת ער האָט מִתפַּלֵל געווען, האָט
זיך דאָס אויסזען פֿון זיין פָּנים פֿאַרענדערט, און זיינע מַלבּושים
30 זענען געוואָרן שטראַלנדיק ווייס. און אָט האָבן צוויי מענטשן
31 גערעדט מיט אים, משה און אֵלִיָהו, וואָס האָבן זיך אַנטפּלעקט
אין הערלעכקייט, און האָבן גערעדט פֿון זיין פּטירה, וואָס ער
32 האָט געדאַרפֿט מְמַלֵא זיין אין ירושָלַיִם. און פּעטרוס און די,
וואָס זענען געווען מיט אים, זענען באַפֿאַלן געוואָרן פֿון אַ שווערן
שלאָף; און בעת זיי האָבן זיך אויפֿגעכאַפּט, האָבן זיי געזען זיין
הערלעכקייט און די צוויי מענטשן, וואָס זענען געשטאַנען לעבן
33 אים. און עס איז געווען, בעת זיי האָבן זיך גענומען פֿון אים שיידן,
האָט פּעטרוס געזאָגט צו יֵשוּעַן: רֶבּי, עס איז גוט פֿאַר אונדז
דאָ צו זיין; לאָמיר מאַכן דריי סֻכּות, איינס פֿאַר דיר, איינס פֿאַר
משהן, און איינס פֿאַר אֵלִיָהון; אָבער ער האָט ניט געוואוסט,
34 וואָס ער רעדט. און בשעת ער האָט דאָס געזאָגט, איז געקומען
אַ וואָלקן און האָט זיי פֿאַרשאָטנט; און זיי האָבן זיך געפֿאָרכטן,
35 בעת זיי זענען אַרײַנגעקומען אין דעם וואָלקן. און אַ קול איז
אַרויס פֿון דעם וואָלקן, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז מיין זון, מיין
36 אויסדערוויילטער, אים זאָלט איר הערן. און בעת דאָס קול האָט
זיך

זיך געהערט, האָט זיך יֵשוּעַ געפֿונען אַליין. און זיי האָבן
געשוויגן, און האָבן קיינעם ניט אין יענע טעג דערצוווילט דאָס,
37 וואָס זיי האָבן געזען. און עס איז געווען אויפֿן אַנדערן טאָג, בעת
זיי האָבן אַראָפּגענידערט פֿון דעם באַרג, האָט אים באַגעגנט
38 אַ גרויסער עולם. און אָט האָט איינער פֿון פֿאָלק געשריגן, און
געזאָגט: רֶבּי, איך בעט דיך אַ קוק צו טאָן אויף מיין זון, וואָרים
39 ער איז מיין איינציק קינד; און זע, אַ רוּחַ כאַפּט אים אָן, און ער
שרייט פּלוצים אויס; און ער רייסט אים, ביז ער שוימט, און ער
40 וויַיכט פֿון אים שווער, און טוט אים שטאַרק צעשלאָגן. און איך
האָב געבעטן דיינע תּלמידים, אַז זיי זאָלן אים אַרויסטרייַבן, און
41 זיי האָבן ניט געקענט; און יֵשוּעַ האָט געענטפֿערט, און געזאָגט:
אָ, אומגלויביקער און פֿאַרקרומטער דור, ווי לאַנג נאָך זאָל איך
42 זיין מיט אייך, און אייך פֿאַרטראָגן? ברענג אַהער דיין זון. און
ווי נאָר ער האָט געטאָן גענעענען, האָט אים דער בייזער גייסט
אָנידערגעוואָרפֿן, און אים מורֶאדיק געריסן. אָבער יֵשוּעַ האָט
אַנגעשריגן אויף דעם אומריינעם גייסט, און געהיילט דאָס יִנגל,
43 און אים צוריקגעגעבן זיין פֿאָטער. און זיי זענען אַלע נִשתּומם
געוואָרן פֿון דער גרויסקייט פֿון גאָט. און בשַעת אַלע האָבן
זיך געוואונדערט אויף אַלץ, וואָס ער האָט געטאָן, האָט ער
44 געזאָגט צו זיינע תּלמידים: טוט די דאָזיקע רייד אַריין אין אייערע
אויערן: וואָרים דער בֶּן־אָדָם וועט איבערגעענטפֿערט ווערן אין
45 די הענט פֿון מענטשן. אָבער זיי האָבן ניט פֿאַרשטאַנען דאָס
דאָזיקע וואָרט, און עס איז געווען פֿאַרהוילן פֿון זיי, כּדי זיי זאָלן
עס ניט באַנעמען; און זיי האָבן מורא געהאָט אים צו פֿרעגן
46 וועגן דעם דאָזיקן וואָרט. און עס איז אויפֿגעגאַנגען אַ מַחשָבה
47 צווישן זיי, ווער פֿון זיי עס איז דער גרעסטער. און בעת יֵשוּעַ
האָט דערקענט די מַחשָבה פֿון זייער האַרץ, האָט ער גענומען
48 אַ קינד, און עס אַוועקגעשטעלט לעבן זיך, און האָט צו זיי
געזאָגט: ווער סע וועט אויפֿנעמען דאָס דאָזיקע קינד אין מיין
נאָמען, נעמט מיך אויף; און ווער סע וועט מיך אויפֿנעמען, נעמט
אויף

אויף דעם, וואָס האָט מיך געשיקט; וואָרים דער, וואָס איז דער
49 קלענסטער צווישן אייך אַלע, דער דאָזיקער איז גרויס. און יוחנן
האָט געענטפערט: רֶבּי, מיר האָבן געזען איינעם אַרויס־טרײַבן
בייזע גייסטער אין דיין נאָמען, און מיר האָבן אים פאַרווערט,
50 מחמת ער גייט אונדז ניט נאָך. אָבער ישוע האָט צו אים
געזאָגט: פאַרווערט אים ניט; וואָרים דער, וואָס איז ניט קעגן
51 אייך, איז פאַר אייך. און עס איז געווען, בעת די טעג האָבן
זיך שוין דערנענטערט, אַז ער זאָל אַרויפגענומען ווערן, האָט
52 ער אַנטשלאָסן געווענדט זיין פּנים צו גיין קיין ירושלים, און ער
האָט געשיקט שלוחים פאַרויס פאַר אים, וואָס זענען געגאַנגען
און זענען אַרײַנגעקומען אין אַ דאָרף פון די שומרונים, כּדי פאַר
53 אים אָנצוגרייטן. און זיי האָבן אים ניט אויפגענומען, מחמת זיין
54 פּנים איז געווען געווענדט צו גיין קיין ירושלים. און בעת זיינע
תּלמידים יעקב און יוחנן האָבן דאָס געזען, האָבן זיי געזאָגט:
האַר, ווילסטו, מיר זאָלן באַפעלן אַ פייער זאָל אַראָפּנידערן פון
55 הימל, און זיי פאַרצערן? אָבער ער האָט זיך אויסגעדרייט, און
56 האָט זיי פירגעהאַלטן. און זיי זענען געגאַנגען אין אַן אַנדער
57 דאָרף אַריין. און בעת זיי זענען געגאַנגען אויפן וועג, האָט איינער
צו אים געזאָגט: איך וויל דיר נאָכגיין וואוהין נאָר דו וועסט גיין.
58 האָט ישוע צו אים געזאָגט: די פוקסן האָבן היילן, און די פייגל
פון הימל האָבן נעסטן, אָבער דער בן־אָדם האָט ניט וואו זיין
59 קאָפּ אַנידערצולייגן; און צו אַן אַנדערן האָט ער געזאָגט: גיי
מיר נאָך. אָבער יענער האָט געזאָגט: האַר, דערלויב מיר קודם
60 צו גיין און מקבּר זיין מיין פאָטער. אָבער ער האָט צו אים
געזאָגט: לאָז די מתים מקבּר זיין זייערע אייגענע מתים; און דו
61 גיי און זאָג אומעטום אָן דאָס מלכות פון גאָט. און אַן אַנדערער
האָט געזאגט: איך וועל דיר נאָכגיין, האַר; נאָר דערלויב מיר
62 קודם זיך צו געזעגענען מיט מיינע בּני־בּית. אָבער ישוע האָט צו
אים געזאָגט: דער, וואָס לייגט צו אַ האַנט צום אַקער, און קוקט
אויף צוריק, טויג ניט פאַר דעם מלכות פון גאָט.

און

י אוּן נאָכדעם האָט דער האַר באַשטימט זיבעציק אַנדערע אוּן
האָט זיי געשיקט זאַלבעצווייט פֿאָרויס פֿאַר אים אין יעדער
שטאָט אוּן אָרט, וואוּהין ער האָט בדעה געהאַט צוּ קוּמען.
2 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: דער שניט איז גרויס, אָבער די
אַרבעטער זענען ווינציק; בעט דעריבער דעם האַר פֿוּן דעם
3 שניט, אַז ער זאָל אַרויסשיקן אַרבעטער צוּ זיין שניט. גייט;
4 אָט שיק איך אייך אַרויס ווי לעמער צווישן וועלף. טראָגט ניט
קיין בייטל, ניט קיין רייזעטאַש, ניט קיין שיך; גריסט קיינעם
5 ניט אוּנטערוועגנס. אוּן אין וואָסער הויז איר וועט אַריינקוּמען,
6 זאָגט קוֹדם: זאָל זיין שָלום צוּ דעם דאָזיקן הויז. אוּן אויב
דאָרטן וועט זיין אַ בֶּן־שָלום, וועט אייער שָלום רוּען אויף אים;
7 נאָר אויב ניט, וועט ער זיך ווידער אוּמקערן צוּ אייך. אוּן
פֿאַרבלייבט אין יענעם הויז, עסט אוּן טרינקט וואָס זיי גיבן,
וואָרים דער אַרבעטער איז ווערט זיין לוין; גייט ניט פֿוּן הויז
8 צוּ הויז. אוּן אין וואָסער שטאָט איר קוּמט אַריין, אוּן זיי
9 נעמען אייך אויף, עסט וואָס מע גרייט פֿאַר אייך, אוּן היילט
די קראַנקע, וואָס געפֿינען זיך אין איר, אוּן זאָגט צוּ זיי: דאָס
10 מַלכוּת פֿוּן גאָט האָט צוּ אייך גענעענט. אוּן אין וואָסער שטאָט
איר וועט אַריינקוּמען, אוּן זיי וועלן אייך ניט אויפֿנעמען, טאָ
11 גייט אַרויס אויף אירע גאַסן, אוּן זאָגט: אַפֿילוּ דעם שטויב פֿוּן
אייער שטאָט, וואָס קלעפּט אויף אוּנדזערע פֿיס, ווישן מיר אָפּ
קעגן אייך; דאָך ווייסן זאָלט איר וויסן, אַז דאָס מַלכוּת פֿוּן גאָט
12 האָט גענעענט. איך זאָג אייך: סע וועט אין יענעם טאָג אַ סך
13 גרינגער זיין פֿאַר סדוֹם, ווי פֿאַר יענער שטאָט. וויי צוּ דיר,
כּוֹרָזין! וויי צוּ דיר, בֵּית־צַיְדָה! וואָרים אויב די וואוּנדער, וואָס
זענען געטאָן געוואָרן אין אייך, וואָלטן געטאָן געוואָרן אין צוֹר
אוּן אין צִידוֹן, וואָלטן זיי שוין לאַנג געזעסן אין זאָק אוּן אַש, אוּן
14 תּשוּבה געטאָן. אין יוֹם־הַדין וועט זיין גרינגער פֿאַר צוֹר אוּן
15 צִידוֹן ווי פֿאַר אייך. אוּן דוּ, כּפַר־נַחוּם, אַזש צוּם הימל וועסטוּ
16 דיך דערהייבן? אין שאוֹל־תַּחתִּיה וועסטוּ אַראָפּנידערן. דער,
וואָס

וואָס הערט אײַך, טוט מיך הערן; און דער, וואָס פֿאַרוואַרפֿט
אײַך, טוט מיך פֿאַרוואַרפֿן; און דער, וואָס פֿאַרוואַרפֿט מיך, טוט
17 פֿאַרוואַרפֿן אים, וואָס האָט מיך געשיקט. און די זיבעציק האָבן
זיך אומגעקערט מיט שׂמחה, און געזאָגט: האַר, אַפֿילו די בייזע
18 גייסטער זענען אונדז אונטערטעניק אין דײַן נאָמען׳ און ער האָט
צו זיי געזאָגט: איך האָב געזען דעם שׂטן פֿאַלן ווי אַ בליץ
19 פֿון הימל. זעט, איך האָב אײַך געגעבן שליטה צו טרעטן אויף
שלאַנגען און עקדישן, און איבער דער גאַנצער גבֿורה פֿון דעם
20 שׂונא; און קיין שום זאַך וועט אײַך ניט שאַטן. אָבער פֿרייט
אײַך ניט איבער דעם, וואָס די גייסטער זענען אײַך אונטערטעניק,
נייערט פֿרייט אײַך, וואָס אײַערע נעמען זענען פֿאַרשריבן אין
21 הימל. און גראָד אין יענער שעה האָט ער זיך געפֿרייט אין דעם
רוח־הַקודש, און האָט געזאָגט: איך דאַנק דיר, פֿאָטער, האַר פֿון
הימל און ערד, וואָס דו האָסט דאָס פֿאַרהוילן פֿון די חכמים און
פֿאַרשטענדיקע, און עס אַנטפּלעקט פֿאַר עופֿעלעך; יאָ, פֿאָטער,
22 אַזוי איז געוועזן דײַן רצון. אַלצדינג איז מיר איבערגעענטפֿערט
געוואָרן פֿון מײַן פֿאָטער; און קיינער ווייסט ניט, ווער דער זון
איז, אַחוץ דער פֿאָטער; און ווער דער פֿאָטער איז, אַחוץ דער
23 זון, און דער, צו וועמען דער זון וויל אים אַנטפּלעקן. און ער
האָט זיך געווענדט צו די תּלמידים אַליין, און געזאָגט: וואויל
24 איז די אויגן, וואָס זען, וואָס איר זעט׳ וואָרים איך זאָג אײַך, אַז
אַ סך נבֿיאים און מלכים האָבן באַגערט צו זען, וואָס איר זעט,
און האָבן עס ניט געזען, און צו הערן, וואָס איר הערט, און האָבן
25 עס ניט געהערט. און איינער אַ תּלמיד־חכם איז אויפֿגעשטאַנען,
כּדי אים צו פּרוּוון, און האָט געזאָגט: רבי, וואָס זאָל איך טאָן,
26 צו ירשענען אייביק לעבן? האָט ער צו אים געזאָגט: וואָס
27 שטייט געשריבן אין דער תּורה? וויאַזוי לייענסטו? און ער האָט
געענטפֿערט, און געזאָגט: דו זאָלסט ליב האָבן גאָט דײַן האַר
מיט דײַן גאַנצן האַרצן, און מיט דײַן גאַנצער נשמה, און מיט
דײַן גאַנצן כּוח, און מיט דײַן גאַנצן פֿאַרשטאַנד; און דײַן חבֿר
ווי

28 ווי דיך אַליין. און ער האָט צו אים געזאָגט: דו האָסט ריכטיק
29 געענטפערט; דאָס טו, און דו וועסט לעבן. אָבער אַזוי ווי ער
האָט זיך געוואָלט אַליין רעכטפאַרטיקן, האָט ער געזאָגט צו
30 יֵשוּעַן: און ווער איז מיין חַבר? און יֵשוּעַ האָט געענטפערט:
איינער אַ מענטש איז אַראָפּגענידערט פון ירוּשָלַיִם קיין יְריחוֹ,
און איז אַרייַנגעפאַלן צווישן גַזלָנים, וואָס האָבן אים אויסגעטאָן
און צעשלאָגן, און זענען אַוועקגעגאַנגען, און אים געלאָזט אַ
31 האַלב טויטן, און עס האָט זיך גראָד געטראָפן, אַז אַ כֹהן איז
אַראָפּגענידערט יענעם וועג; און אַז ער האָט אים געזען, איז ער
32 אַריבערגעגאַנגען אויף דער אַנדערער זייט; און אַזוי אויך אַ לֵוִי,
בעת ער איז פאַרבייַגעגאַנגען יענעם אָרט און אים געזען, איז
33 ער אַריבערגעגאַנגען אויף דער אַנדערער זייט. אָבער איינער
אַ שומרוני, בעת ער האָט געררייזט, איז געקומער וואו ער איז
געווען; און אַז ער האָט אים געזען, האָט אים אָנגענומען אַ
34 רַחמָנות, און ער איז צוגעגאַנגען צו אים, און האָט פאַרבונדן
זיינע וואונדן, און אַרויפגעגאָסן אויף זיי אײֵל און וויין, און ער
האָט אים אַרויפגעזעצט אויף זיין אייגענער בהֵמה, און האָט אים
געבראַכט אין אַן אַכסַניא אַריין, און האָט פאַר אים געזאָרגט.
35 און אויף מאָרגן האָט ער אַרויסגענומען צוויי דינָרים, און האָט
זיי געגבן דעם בַעל־אַכסַניא, און געזאָגט: גיב אַכטונג אויף
אים, און וויפל מער דו וועסט אויסגעבן, וועל איך דיר באַצאָלן,
36 ווען איך וועל צוריקקומען. ווער פון די דאָזיקע דריי, מיינסטו,
האָט זיך אַרויסגעוויזן פאַר אַ חַבר צו אים, וואָס איז אַרייַנגעפאַלן
37 צווישן די גַזלָנים? האָט ער געזאָגט: דער, וואָס האָט אויף אים
רַחמָנות געהאַט. און יֵשוּעַ האָט צו אים געזאָגט: גיי, און טו דו
38 אויך אַזוי. און עס איז געווען, בעת זיי זענען געגאַנגען אין וועג, איז
ער געקומען אין איינעם אַ דאָרף אַריין; און אַ פרוי מיטן נאָמען
39 מַרתָא האָט אים אויפגענומען אין איר הויז. און זי האָט געהאַט אַ
שוועסטער, וואָס האָט געהייסן מִרְיָם, וואָס האָט זיך געזעצט צו
40 דעם האַרס פיס, און האָט זיך צוגעהערט צו זיין תּורה. מַרתָא
איז

איז אָבער געווען פאַרנומען מיט דעם פיל באַדינען; און זי איז
צוגעגאַנגען, און האָט געזאָגט: האַר, טוט דיך ניט אַרן, וואָס
מיין שוועסטער האָט מיך איבערגעלאָזן צו דינען אַליין? זאָג
41 איר דעריבער, אַז זי זאָל מיר העלפן. און דער האַר האָט
געענטפערט, און צו איר געזאָגט: מַרתָא, מַרתָא, דו זאָרגסט און
42 דאַגֶהסט זיך איבער אַ סַך זאַכן; איין זאַך איז אָבער נייטיק, און
מִרְיָם האָט זיך אויסדערווײלט דעם גוטן חֵלֶק, וואָס וועט פון איר
ניט אַוועקגענומען ווערן.
יא און עס איז געווען, בעת ער האָט אין איינעם אַן אַרט מִתפַּלֵל
געווען, האָט איינער פון זיינע תַּלמידים צו אים געזאָגט, בשַעת
ער האָט פאַרענדיקט: האַר, לערן אונדז מִתפַּלֵל צו זיין, אַזוי
2 ווי יוֹחָנָן האָט געלערנט זיינע תַּלמידים. און ער האָט צו זיי
געזאָגט: בעת איר זענט מִתפַּלֵל, זאָלט איר זאָגן: פאָטער,
3 געהייליקט זאָל ווערן דיין נאָמען. זאָל קומען דיין מַלכות. גיב
4 אונדז יעדן טאָג אונדזער טעגלעך ברויט; און זיי אונדז מוחל
אונדזערע זינד, וואָרים מיר אַליין זענען אויך מוחל יעדן איינעם,
וואָס האָט זיך קעגן אונדז פאַרשולדיקט: און ברענג אונדז ניט
5 צו קיין נסָיון. און ער האָט צו זיי געזאָגט: ווער פון אייך, וואָס
האָט אַ פריינט, און ער זאָל קומען צו אים אין האַלבער נאַכט,
6 און זאָגן: פריינט, אַנטלײַ מיר דריי לאַבן ברויט, וואָרים מיינער
אַ פריינט איז צו מיר געקומען פון וועג, און איך האָב ניט וואָס
7 צו גרייטן פאַר אים; און יענער וועט ענטפערן פון אינעווייניק:
זיי מיך ניט מַטרִיחַ; די טיר איז שוין פאַרשלאָסן, און מיינע
קינדער זענען מיט מיר און בעט; איך קאָן ניט אויפשטיין און דיר
8 געבן. איך זאָג אייך, כאָטש ער וועט ניט אויפשטיין און אים
געבן, ווייל ער איז זיין פריינט, וועט ער אָבער אויפשטיין צוליב
9 זיין צודרינגלעכקייט, און אים געבן וואָס ער נייטיקט זיך. און
איך זאָג אייך: בעט, און סע וועט אייך געגעבן ווערן; זוכט, און
איר וועט געפינען; קלאַפּט אָן, און סע וועט פאַר אייך געעפנט
10 ווערן. וואָרים יעדער איינער, וואָס בעט, וועט באַקומען; און
דער

דער, וואָס זוכט, וועט געפינען; און פאַר דעם, וואָס קלאַפּט
11 אָן, פאַר אים וועט געעפנט ווערן. און ווער פון אייך, וואָס איז
אַ פאָטער, און זיין זון זאָל אים בעטן אַ ברויט, וועט ער אים
געבן אַ שטיין? אָדער אַ פיש, און אַנשטאָט אַ פיש, וועט ער
12 אים געבן אַ שלאַנג? אָדער אויב ער זאָל בעטן אַן איי, וועט
13 ער אים געבן אַן עקדיש? מה־דאָך איר, וואָס זענט שלעכט,
פאַרשטייט ווי צו געבן גוטע מתּנות אייערע קינדער, וויפל־זשע
מער וועט דער פאָטער פון הימל געבן דעם רוח־הקודש צו די,
14 וואָס בעטן אים? און ער האָט אַרויסגעטריבן אַ בייזן גייסט, וואָס
איז געווען שטום; און עס איז געווען, בעת דער בייזער גייסט איז
אַרויסגעגאַנגען, האָט דער שטומער גערעדט; און דאָס פאָלק
15 איז נשתּומם געוואָרן. אָבער עטלעכע צווישן זיי האָבן געזאָגט:
ער טרייבט אַרויס בייזע גייסטער דורך בעל־זבוב, דעם שׂר
16 פון די בייזע גייסטער. און אַנדערע האָבן אים געפּרוּווט, און
17 באַגערט פון אים אַ נס פון הימל. און פאַרשטייענדיק זייערע
מחשבות, האָט ער צו זיי געזאָגט: יעדע מלוכה, וואָס איז
צעטיילט קעגן זיך אַליין, ווערט חרוב; און אַ הויז פאַלט אויף אַ
18 הויז. און אויב שׂטן איז אויך צעטיילט קעגן זיך אַליין וויאַזוי קאָן
זיין מלוכה האָבן אַ קיום? מחמת איר זאָגט, אַז איך טרייַב אַרויס
19 בייזע גייסטער דורך בעל־זבוב. און אויב איך טרייַב אַרויס
בייזע גייסטער דורך בעל־זבוב, דורך וועמען טוען אייערע זין זיי
20 אַרויסטרייַבן? דעריבער זאָלן זיי זיין אייערע שופטים. טרייַב
איך אָבער אַרויס בייזע גייסטער דורך דעם פינגער פון גאָט, אַזוי
21 האָט גענעענט צו אייך דאָס מלכות פון גאָט. ווען דער גיבור,
אינגאַנצן באַוואָפנט, באַוואַכט זיין אייגן הויף, איז זיין האָב־
22 און־גוטס אין פרידן; נאָר אויב אַ שטאַרקערער פון אים קומט
איבער אים און איז אים מנצח, אַזוי נעמט ער פון אים אַוועק
זיין גאַנצע באַוואָפענונג, אויף וואָס ער האָט זיך פאַרזיכערט,
23 און צעטיילט זיין זאַקרויב. ווער סע איז ניט מיט מיר, איז קעגן
24 מיר; און ווער סע זאַמלט ניט איין מיט מיר, צעשפּרייט. ווען

דער

דער אומריינער גייסט גייט אַרויס פֿון אַ מענטשן, וואַנדערט
ער אַרום אין טרוקענע ערטער, און זוכט אַ מָקום־מנוחה; און
אַז ער געפֿינט אים ניט, זאָגט ער: איך וויל מיך אומקערן אין
25 מיין הויז אַריין, פֿונוואַנען איך בין אַרויסגעגאַנגען. און בעת ער
26 קומט, געפֿינט ער עס אויסגעקערט און אויסגעפּוצט. דעמאָלט
גייט ער, און נעמט זיבן אַנדערע גייסטער, נאָך ערגערע פֿון אים
אַליין, און זיי גייען אַריין און וואוינען דאָרט; און דער סוף פֿון
27 יענעם מענטשן ווערט ערגער ווי דער אָנהייב. און בעת ער האָט
דאָס געזאָגט, האָט איינע אַ פֿרוי פֿון דעם פֿאָלק אויפֿגעהויבן
איר קול, און האָט צו אים געזאָגט: וואויל איז דים לייַב, וואָס
28 האָט דיך געטראָגן, און די בריסט, וואָס דו האָסט געזויגן! אָבער
ער האָט געזאָגט: וואוילער איז די, וואָס הערן דאָס וואָרט פֿון
29 גאָט, און היטן עס. און בעת דאָס פֿאָלק האָט זיך פֿאַרזאַמלט
אַרום אים, האָט ער אָנגעהויבן צו זאָגן: דער דאָזיקער דור איז
אַ שלעכטער דור; ער פֿאַרלאַנגט אַ צייכן, און סע וועט אים
30 קיין צייכן ניט געגעבן ווערן, סיידן דעם צייכן פֿון יוֹנָהן. ווייל
אַזוי ווי יוֹנָה איז געוואָרן אַ צייכן פֿאַר די מענטשן פֿון נִינְוֵה, אַזוי
31 וועט אויך דער בֶּן־אָדָם זיין פֿאַר דעם דאָזיקן דור. די מַלכּה
פֿון תֵּימָן וועט אויפֿשטיין צום מִשפּט מיט די מענטשן פֿון דעם
דאָזיקן דור, און וועט זיי פֿאַרמִשפּטן; וואָרים זי איז געקומען פֿון
עק וועלט צו הערן די חָכמה פֿון שלֹמהן, און אָט איז פֿאַראַן
32 אַ גרעסערער ווי שלֹמה. די מענטשן פֿון נִינְוֵה וועלן אויפֿשטיין
צום מִשפּט מיט דעם דאָזיקן דור, און וועלן אים פֿאַרמִשפּטן;
וואָרים זיי האָבן תּשובה געטאָן אויף דעם רופֿן פֿון יוֹנָהן, און
33 אָט איז פֿאַראַן אַ גרעסערער ווי יוֹנָה. קיינער צינדט ניט אָן
אַ ליכט און שטעלט עס אין אַ ווינקל, און אויך ניט אונטער
אַ מעסטל, נייערט אין אַ לייַכטער, כּדי די, וואָס קומען אַריין,
34 זאָלן קענען זען דאָס ליכט. דאָס ליכט פֿון דעם גוף איז דיין
אויג; אויב דיין אויג איז גאַנץ, איז אויך דיין גאַנצער גוף לויטער
ליכטיקייט; נאָר אויב עס איז שלעכט, איז אויך דיין גאַנצער

35 גוף לויטער פינצטערניש. דעריבער גיב אַכטונג, אַז דאָס
36 ליכט, וואָס איז אין דיר, זאָל ניט זיין פינצטערניש. אויב דיין
גאַנצער גוף איז לויטער ליכטיקייט, און האָט ניט קיין פינצטערן
טייל, וועט ער זיין אינגאַנצן פול מיט ליכטיקייט, ווי בעת דאָס
37 ליכט מיט זיין שטראַל טוט דיך באַלייַכטן. און בעת ער האָט
גערעדט, האָט אַ פרושי אים פאַרבעטן צו עסן מיט אים; און
38 ער איז אַרייַנגעגאַנגען, און האָט זיך געזעצט צום טיש. און
דער פרושי האָט זיך געחידושט, ווען ער האָט געזען, אַז ער
39 האָט זיך קודם ניט געוואַשן פאַרן עסן. און דער האַר האָט צו
אים געזאָגט: איר פרושים רייניקט דעם בעכער און די שיסל
פון אויסנווייניק, אָבער אינעווייניק זענען זיי פול מיט גזֵילה און
40 רִשעות. איר נאַראָנים׳ האָט ניט דער, וואָס האָט געמאַכט דאָס
41 אויסנווייניקע, אויך געמאַכט דאָס אינעווייניקע? גיט בעסער
צדָקה פון דעם וואָס איז דרינען, און אָט וועט אַלצדינג זיין ריין
42 פאַר אייך. אָבער וויי צו אייך, פרושים׳ וואָרים איר גיט מַעשׂר
פון מיענטע און רוטע און אַלערליי קרייַטעכצער, און זענט עובר
אויף גערעכטיקייט און דער ליבשאַפט צו גאָט; די דאָזיקע האָט
43 איר באַדאַרפט טאָן, און די אַנדערע אויך ניט אויסלאָזן. וויי צו
אייך, פרושים׳ וואָרים איר האָט ליב דעם אויבן־אָן אין די שולן,
44 און אַז מע זאָל אייך אָפגעבן שָלום אין די מאַרקפלעצער. וויי
צו אייך׳ וואָרים איר זענט ווי קבָרים, וואָס מע דערקענט ניט, און
45 די מענטשן, וואָס גייען איבער זיי, ווייסן עס ניט. און איינער אַ
בַעל־תורה האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: רֶבי, מיט
46 דיינע רייד ביסטו אויך אונדז מבַייש. האָט ער געזאָגט: וויי
אויך צו אייך, בַעלי־תורה׳ וואָרים איר לאָדט אָן מענטשן מיט
מַשׂאות, וואָס זענען שווער צו דערטראָגן, און איר אַליין רירט זיך
47 ניט צו מיט קיין איינעם פון אייערע פינגער צו די מַשׂאות. וויי
צו אייך׳ וואָרים איר בויט די קבָרים פון די נבִיאים, און אייערע
48 אָבות האָבן זיי דערהַרגעט. מיט דעם זענט איר עֵדות און אויך
מַסכים אויף די מַעשׂים פון אייערע אָבות; וואָרים זיי האָבן זיי
געהרגעט

49 געהַרגעט, און איר בויט זייערע קבָֿרים. דעריבער האָט אויך
די חָכמה פֿון גאָט געזאָגט: איך וועל שיקן צו זיי נבֿיאים און
50 שלִיחים; עטלעכע פֿון זיי וועלן זיי הַרגענען און רודֵפֿן, כּדי דאָס
בלוט פֿון אַלע נבֿיאים, וואָס איז פֿאַרגאָסן געוואָרן זינט די וועלט
איז געגרונטפֿעסטיקט געוואָרן, זאָל געפֿאָדערט ווערן פֿון דעם
51 דאָזיקן דור, פֿון דעם בלוט פֿון הֶבֿל, ביז דעם בלוט פֿון זכַריָה,
וואָס איז אומגעקומען צווישן דעם מִזבּחַ און דעם קָדשי־קָדשים.
באֶמת, איך זאָג אייך, סע וועט געפֿאָדערט ווערן פֿון דעם דאָזיקן
52 דור. ווי צו אייך, בעלי־תּורה! וואָרים איר האָט אַוועקגענומען
דעם שליסל פֿון וויסן; איר אַליין זענט ניט אַרײַנגעקומען, און
53 די, וואָס האָבן געוואָלט אַרײַנקומען, האָט איר געשטערט. און
בעת ער איז פֿון דאָרטן אַרויסגעגאַנגען, האָבן די סופֿרים און די
פּרושים אָנגעהויבן צו אים שטאַרק צושטיין, און אים דערצערנט
54 צו רעדן וועגן אַ סך זאַכן; און זיי האָבן געלאָקערט אויף אים, כּדי
עפּעס צו כאַפּן פֿון זיין מויל.

יב בשעת־מַעשׂה האָבן זיך אַ סך טויזנטער פֿון דעם פֿאָלק
פֿאַרזאַמלט אינאיינעם, אַזוי, אַז זיי האָבן געטראָטן איינער
אויפֿן אַנדערן, און ער האָט קודם־כּל אָנגעהויבן צו זאָגן צו
זיינע תּלמידים: היט אייך פֿאַר דעם זויערטייג פֿון די פּרושים,
2 וואָס איז חֲניפֿה. עס איז גאָרניט פֿאַרהוילן, וואָס וועט ניט
אַנטפּלעקט ווערן, און פֿאַרבאָרגן, וואָס וועט ניט באַקאַנט ווערן,
3 דעריבער, אַלץ, וואָס איר האָט געזאָגט אין דער פֿינצטערניש,
וועט געהערט ווערן אין דער ליכטיקייט, און וואָס איר האָט
גערעדט אויפֿן אויער אין די אינעווייניקסטע קאַמערן, וועט
4 באַקאַנט געמאַכט ווערן פֿון די דעכער. און איך זאָג אייך,
מיינע פֿריינט: האָט ניט קיין מורא פֿאַר די, וואָס טייטן דעם
5 גוף, און נאָכדעם זענען זיי ניט בכּוח עפּעס מער צו טאָן. איך
וועל אייך אָבער וואָרענען פֿאַר וועמען איר זאָלט מורא האָבן:
האָט מורא פֿאַר אים, וואָס נאָכדעם ווי ער האָט געטייט, האָט
מאַכט אַרײַנצוואַרפֿן אין גיהנום אַרײַן; באֶמת, איך זאָג אייך,

פֿאַר

6 פֿאַר אים זאָלט איר מורא האָבן, פֿאַרקויפֿט מע דען ניט פֿינף
פֿייגעלעך פֿאַר צוויי פּרוטות? און קיין איינס פֿון זיי ווערט ניט
7 פֿאַרגעסן פֿאַר גאָט. יאָ, אַפֿילו די האָר פֿון אייער קאָפּ זענען
אַלע געציילט. האָט ניט קיין מורא; איר זענט מער ווערט
8 ווי אַ סך פֿייגעלעך. און איך זאָג אייך, יעדער איינער, וואָס
וועט מיך באַקענען פֿאַר מענטשן, אים וועט אויך דער בן־אָדם
9 באַקענען פֿאַר די מלאָכים פֿון גאָט. אָבער דער, וואָס וועט
מיך פֿאַרלייקענען פֿאַר מענטשן, וועט פֿאַרלייקנט ווערן פֿאַר די
10 מלאָכים פֿון גאָט. און יעדער איינער, וואָס וועט רעדן אַ וואָרט
קעגן דעם בן־אָדם, וועט מען עס אים מוחל זיין; אָבער דער, וואָס
וועט לעסטערן קעגן דעם רוח־הקודש, דעם וועט מען עס ניט
11 מוחל זיין. און בעת זיי ברענגען אייך אין די שולן אָדער פֿאַר
די פֿאָרשטייער און געוועלטיקער, זאָלט איר ניט דאגהן וויאַזוי,
אָדער וואָס איר זאָלט ענטפֿערן, אָדער וואָס איר זאָלט זאָגן;
12 וואָרים דער רוח־הקודש וועט אייך לערנען פּונקט אין יענער
13 שעה, וואָס איר דאַרפֿט זאָגן. און איינער פֿון דעם פֿאָלק האָט צו
אים געזאָגט: רבי, באַפֿיל מיין ברודער, אַז ער זאָל זיך טיילן
14 מיט מיר מיט דער ירושה. אָבער ער האָט צו אים געזאָגט:
מענטש איינער, ווער האָט מיך געמאַכט פֿאַר אַ שופֿט, אָדער אַ
15 צוטיילער איבער אייך? און ער האָט צו זיי געזאָגט: גיט אַכטונג,
און היט אייך פֿון יעדער זשעדנעקייט; וואָרים אַ מענטשנס לעבן
16 הענגט ניט אָפּ אין דער שפֿע פֿון דעם, וואָס ער פֿאַרמאָגט. און
ער האָט אויפֿגעהויבן פֿאַר זיי אַ משל, אַזוי צו זאָגן: דאָס לאַנד
17 פֿון איינעם אַן עושר האָט אַרויסגעבראַכט בשפֿע; און ער האָט
געטראַכט ביי זיך: וואָס זאָל איך טאָן? וואָרים איך האָב ניט
18 וואו מיינע פּירות איינצוזאַמלען. און ער האָט געזאָגט: אָט דאָס
וועל איך טאָן: איך וועל אַרונטעררייסן מיינע שייַערן און בויען
גרעסערע; און דאָרטן וועל איך איינזאַמלען מיין גאַנצע תּבֿואה
19 און מיין האָב־און־גוטס. און איך וועל זאָגן צו מיין נשמה:
נשמה מיינע, דו האָסט אַ סך האָב־און־גוטס איינגעזאַמלט אויף
פֿיל

פֿיל יאָרן; נעם זיך צייט, עס, טרינק, און לאָז דיר וואוילגיין.
20 אָבער גאָט האָט צו אים געזאָגט: דו נאַר׳ היינט נאַכט ווערט
געפֿאָדערט פֿון דיר דיין נשמה; און די זאַכן, וואָס דו האָסט
21 אָנגעגרייט, וועמעס וועלן זיי זיין? אַזוי איז דער, וואָס זאַמלט זיך
22 אָן אוצרות, און איז ניט רייך אין גאָט. און ער האָט געזאָגט צו
זיינע תּלמידים: דעריבער זאָג איך אייך, זאָרגט ניט פֿאַר אייער
לעבן, וואָס איר זאָלט עסן; אויך ניט פֿאַר אייער גוף, וואָס איר
23 זאָלט אָנטאָן. וואָרים דאָס לעבן איז מער ווי די שפּייז, און דער
24 גוף ־ מער ווי דאָס מלבוש. באַטראַכט די ראָבן: ניט זיי זייען,
ניט זיי שניידן, זיי האָבן אויך ניט קיין שפּײַכלערס, אָדער שײַערן,
און גאָט טוט זיי שפּייזן. וויפֿל מער זענט איר ווערט פֿון די פֿייגל׳
25 און ווער פֿון אייך קאָן דורך דאַגהן צוגעבן אַן אייל צו דער מאָס
26 פֿון זיין לעבן? בכן, אויב איר זענט ניט מסוגל צו טאָן אַפֿילו
דאָס מינדסטע, פֿאַרוואָס דאַגהט איר אייך וועגן דעם איבעריקן?
27 באַטראַכט די ליליעס, ווי זיי וואַקסן; ניט זיי האָרעווען, נית זיי
שפּינען. און איך זאָג אייך, אַז אַפֿילו שלמה אין זיין גאַנצער
28 פּראַכט איז ניט געווען באַקליידט ווי איינע פֿון זיי. בכן, אויב
גאָט טוט אַזוי באַקליידן דאָס גראָז פֿון דעם פֿעלד, וואָס היינט
איז עס דאָ, און מאָרגן ווערט עס אַרײַנגעוואָרפֿן אין אויוון, אַ
29 פּשיטא שוין אייך, אָ איר קליין־גלויביקע? און זוכט אויך ניט
וואָס איר זאָלט עסן, און וואָס איר זאָלט טרינקען, און זייט אויך
30 ניט באַאומרואיקט אין געמיט. וואָרים אָט־דאָס אַלץ באַגערן די
אומות־העולם; אייער פֿאָטער ווייסט, אַז איר נייטיקט זיך אין די
31 דאָזיקע זאַכן. דעריבער זוכט זיין מלכות, און דאָס אַלץ וועט אייך
32 צוגעגעבן ווערן. האָב ניט קיין מורא, קליינע סטאַדע; וואָרים
עס איז אייער פֿאָטערס גוטער רצון, אייך צו געבן דאָס מלכות.
33 פֿאַרקויפֿט וואָס איר האָט, און גיט צדקה; מאַכט פֿאַר זיך
בייטלען, וואָס ווערן ניט אַלט, און אַן אוצר אין הימל, וואָס ווערט
ניט געמינערט, וואו קיין גנב קאָן ניט צוקומען, און אַ מילב קאָן
34 ניט פֿאַרדאָרבן. וואָרים וואו סאַאיז אייער אוצר, דאָרט וועט אייך
זיין

35 זיין אייער האַרץ. זאָלן אייערע לענדן זיין אָנגעגורט, און אייערע
36 ליכט זאָלן ברענען. און זייט גלייך צו מענטשן, וואָס וואַרטן
אויף זייער האַר, ווען ער וועט זיך אומקערן פֿון דער חתונה,
כּדי ווען ער וועט קומען און אָנקלאַפּן, זאָלן זיי אים קענען תּיכּף
37 עפֿענען. וואויל איז יענע קנעכט, וועמען דער האַר וועט געפֿינען
וואַכנדיק בעת ער קומט; באמת, איך זאָג אייך, ער וועט זיך
38 אָנגורטן, און זיי זעצן צום טיש, און צוגיין און זיי באַדינען. און
אויב ער וועט קומען אין דער צווייטער נאַכטוואַך, אָדער אין דער
39 דריטער, און זיי טרעפֿן אַזוי, וואויל איז יענע קנעכט. דאָס אָבער
זאָלט איר וויסן, אַז אויב דער בעל־הבית וואָלט געוווּסט, אין
וואָסער שעה דער גנבֿ וועט קומען, וואָלט ער געוואַכט און ניט
40 דערלאָזט, אַז זיין הויז זאָל אײַנגעבראָכן ווערן. איר מוזט אויך
זיין גרייט, וואָרים דער בן־אָדם וועט קומען אין אַ שעה, אויף
41 וועלכער איר ריכט זיך ניט. און פּעטרוס האָט געזאָגט: האַר,
זאָגסטו דאָס דאָזיקע משל פֿאַר אונדז, אָדער אויך פֿאַר אַלעמען?
42 און דער האַר האָט געזאָגט: ווער איז אָבער דער געטרייער
און קלוגער אויפֿזעער, וועמען זיין האַר וועט זעצן איבער זיין
הויזגעזינד, צו געבן זיי זייער חלק שפּייז אין דער רעכטער צייט?
43 וואויל איז יענעם קנעכט, וואָס ווען זיין האַר וועט קומען, וועט ער
44 אים טרעפֿן טאָן אַזוי. באמת, איך זאָג אייך, ער וועט אים זעצן
45 איבער אַלע זיינע גיטער. נאָר אויב יענער קנעכט וועט זאָגן אין
זיין האַרץ: מיין האַר פֿאַרזאַמט צו קומען, און ער וועט אָנהייבן
צו שלאָגן די קנעכט און די דינסטן, און צו עסן און טרינקען און
46 שיכּורן, דעמאָלט וועט דער האַר פֿון יענעם קנעכט קומען אין אַ
טאָג, אויף וועלכן ער ריכט זיך ניט, און אין אַ שעה, פֿון וואָס ער
ווייסט ניט, און וועט אים צעשמיתן, און באַשטימען זיין חלק מיט
47 די אומגעטרייע. און יענער קנעכט, וואָס האָט פֿאַרשטאַנען זיין
האַרס רצון, און האָט ניט צוגעגרייט, און אויך ניט געטאָן לויט
48 זיין רצון, וועט קריגן אַ סך שמיץ. דער אָבער, וואָס האָט ניט
פֿאַרשטאַנען, און האָט געטאָן דאָס, פֿאַר וועלכן ער איז ווערט

שמיץ

שמיץ, וועט געשלאָגן ווערן מיט ווינציק שמיץ. און וועמען אַ
סך ווערט געגעבן, פֿון אים וועט מען פֿאָדערן אַ סך; און וועמען
מען האָט אַ סך אָנפֿאַרטרויט, פֿון דעם וועט מען פֿאַרלאַנגען
49 נאָך מער. איך בין געקומען צו וואַרפֿן אַ פֿייער איבער דער
ערד; און ווי וואָלט איך וועלן, אַז עס זאָל שוין זיין אָנגעצונדן׳
50 איך דאַרף אָבער געטובֿלט ווערן מיט אַ טבֿילה; און ווי ענג איז
51 מיר, ביז זי וועט ממלא ווערן׳ צי מיינט איר, אַז איך בין געקומען
ברענגען שָלום אויף דער ערד? ניין, זאָג איך אייך, נייערט אַ סך
52 מער צעטיילונג. וואָרים פֿון איצט אָן וועלן פֿינף אין איין הויז זיין
53 צעטיילט: דריי קעגן צוויי, און צוויי קעגן דריי. פֿאָטער וועט זיין
צעטיילט קעגן זון, און זון קעגן פֿאָטער, מוטער קעגן טאָכטער,
און טאָכטער קעגן מוטער, שוויגער קעגן שנור, און שנור קעגן
54 שוויגער. און ער האָט אויך געזאָגט צום פֿאָלק: בעת איר זעט
אַ וואָלקן אויפֿגיין אין מַערבֿ, זאָגט איר תּיכּף: סע קומט אָן אַ
55 רעגן; און אַזוי געשעט עס. און בעת איר זעט אַ דָרום־ווינט
56 בלאָזן, זאָגט איר: סע וועט זיין אַ היץ; און סע געשעט. איר
חונפֿים׳ איר ווייסט ווי צו פֿאַרטייַטשן דאָס פּנים פֿון דער ערד
און פֿון הימל; אָבער פֿאַרוואָס פֿאַרשטייט איר ניט ווי צו טייַטשן
57 די היינטיקע צייט? און פֿאַרוואָס טוט איר אַליין ניט מִשפּטן, וואָס
58 עס איז רעכט? וואָרים בעת דו גייסט מיט דיין קעגנער פֿאַר
דעם שופֿט, באַמי דיך מיט אים דורכצוקומען, בעת דו ביסט נאָך
מיט אים אין וועג, טאָמער וועט ער דיך שלעפּן צום שופֿט, און
דער שופֿט וועט דיך איבערענטפֿערן צום שוטר, און דער שוטר
59 וועט דיך אַרייַנוואַרפֿן אין דער תּפֿיסה אַריין. איך זאָג דיר, דו
וועסט פֿון דאָרטן ניט אַרויסקומען, ביז דו וועסט האָבן באַצאָלט
די סאַמע לעצטע פּרוטה.

יג און גראָד דעמאָלט זענען דאָרטן געווען עטלעכע, וואָס האָבן
אים דערציילט פֿון די גָלִילער, וועמעס בלוט פּילאַטוס האָט
2 אויסגעמישט מיט זייערע קָרבָנות. און ער האָט געענטפֿערט,
און צו זיי געזאָגט: צי מיינט איר, אַז יענע גָלִילער זענען געווען

גרעסערע חוטאים פֿון אַלע גָלִילער, מַחמת זיי האָבן אַזוינס
3 געליטן? ניין, זאָג איך אײַך; און אויב איר וועט ניט תּשובֿה טאָן,
4 וועט איר אַלע אַזוי אומקומען. אָדער יענע אַכצן, אויף וועמען
דער טורעם פֿון שִילוֹחַ איז געפֿאַלן און האָט זיי דערהַרגעט, צי
מיינט איר, אַז זיי זענען געווען שולדיקער פֿון אַלע מענטשן, וואָס
5 וואוינען אין ירושָלַיִם? ניין, זאָג איך אײַך; און אויב איר וועט
6 ניט תּשובֿה טאָן, וועט איר אַלע אַזוי אומקומען. און ער האָט
דערציילט דאָס דאָזיקע מָשל: אַ מענטש האָט פֿאַרפֿלאַנצט
אַ פֿײַגנבוים אין זײַן ווײַנגאָרטן; און ער איז געקומען זוכן אויף
7 אים פֵּירות, און האָט ניט געפֿונען קיין איינע. און ער האָט
געזאָגט צום ווײַנגערטנער: זע, שוין דריי יאָר ווי איך קום זוכן
פֵּירות אויף דעם דאָזיקן פֿײַגנבוים, און געפֿין ניט קיין איינע.
8 האָק אים אָפּ; צו וואָס זאָל ער נאָך פֿאַרדאַרבן די ערד? און
ער האָט אים געענטפֿערט: האַר, לאָז אים נאָך הײַנטיקס יאָר,
9 ביז איך וועל אים אַרומגראָבן און באַמיסטיקן. אֶפֿשר וועט
ער איבער־אַיאָר טראָגן פֵּירות; אויב ניט, וועסטו אים לאָזן
10 אָפּהאַקן. און ער האָט אין אַ שַבּת געלערנט אין איינעם פֿון
11 די שולן. און דאָרטן איז געווען אַ פֿרוי, וואָס האָט אַכצן יאָר
געהאַט אַ קרענקלעכן גייסט; און זי איז געווען צוזאַמענגעבויגן,
12 און האָט זיך באֵין־אופֿן ניט געקאָנט אויסגלײַכן. און אַז יֵשוּעַ
האָט זי געזען, האָט ער זי צוגערופֿן, און צו איר געזאָגט: אִשה,
13 דו ביסט פֿרײַ פֿון דײַן קראַנקהייט. און ער האָט אַרויפֿגעלייגט
אויף איר זײַנע הענט, און זי איז תּיכּף געוואָרן גלײַך, און האָט
14 געלויבט גאָט. און דער גַבּאַי פֿון דער שול איז אין כַּעס געוואָרן,
מַחמת יֵשוּעַ האָט געהיילט אום שַבּת, און ער האָט געזאָגט צום
פֿאָלק: זעקס טעג זענען פֿאַראַן אין וועלכע מע מעג אַרבעטן;
קומט דעריבער אין זיי און לאָזט זיך היילן, אָבער ניט אום
15 שַבּת. און דער האַר האָט אים געענטפֿערט: איר חונפֿים! טוט
ניט יעדער איינער פֿון אײַך אָפּבינדן שַבּת זײַן אָקס, אָדער זײַן
16 אייזל פֿון דער קאָריטע, און פֿירט אים אָנצוטרינקען? און צי

דאַרף

דאַרף ניט די דאָזיקע אִשה, וואָס איז אַ בַּת־אַבֿרָהם, און וועמען
דער שָׂטן האָט געבונדן שוין אַכצן יאָר, אָפּגעבונדן ווערן פֿון
17 דעם דאָזיקן בּאַנד אום שַׁבּת? און בעת ער האָט דאָס געזאָגט,
זענען אַלע זיינע קעגנער פֿאַרשעמט געוואָרן; און דאָס גאַנצע
פֿאָלק האָט זיך געפֿרייט איבער די אַלע וואונדערלעכע מַעשׂים,
18 וואָס זענען דורך אים געטאָן געוואָרן. און ער האָט דעריבער
געזאָגט: צו וואָס איז דאָס מַלכות פֿון גאָט ענלעך? און מיט
19 וואָס זאָל איך עס פֿאַרגלייַכן? עס איז געגליכן צו אַ קערנדל
פֿון זענעפֿט־זְריעה, וואָס אַ מענטש האָט גענומען און געזייַט אין
זיין גאָרטן; און עס איז געוואַקסן און איז געוואָרן אַ בּוים, און די
20 פֿייגל פֿון הימל האָבן זיך געמאַכט נעסטן אין זיינע צווייגן. און
ער האָט ווידער אַמאָל געזאָגט: צו וואָס זאָל איך פֿאַרגלייַכן
21 דאָס מַלכות פֿון גאָט? עס איז געגליכן צו זויערטייג, וואָס אַ
פֿרוי האָט גענומען און אַרייַנגעטאָן אין דריי מאָס מעל, בּיז עס
22 איז אינגאַנצן פֿאַרזייַערט געוואָרן. און ער איז געגאַנגען איבער
שטעט און דערפֿער, און האָט געלערנט, און האָט עולה־רֶגל
23 געווען קיין ירושָלַיִם. און איינער האָט צו אים געזאָגט: האַר,
זענען עס נאָר עטלעכע, וואָס וועלן ניצול ווערן? אָבער ער האָט
24 צו זיי געזאָגט: בּאַמיט אייך אַרייַנצוקומען דורך דעם ענגן טויער,
וואָרים איך זאָג אייך, אַ סך וועלן זוכן אַרייַנצוקומען, און וועלן
25 ניט קאָנען. האָט זיך דער בַּעל־הַבַּיִת איינמאָל אויפֿגעהויבן און
פֿאַרשלאָסן די טיר, און איר וועט אָנהייבן צו שטיין אין דרויסן,
און קלאַפּן אין דער טיר, און זאָגן: האַר, עפֿן אונדז אויף! און ער
26 וועט אייך ענטפֿערן: איך ווייס ניט פֿונוואַנען איר זענט. דעמאָלט
וועט איר אָנהייבן צו זאָגן: מיר האָבן געגעסן און געטרונקען
27 פֿאַר דיר, און דו האָסט געלערנט אין אונדזערע גאַסן. און ער
וועט ענטפֿערן: איך זאָג אייך, איך ווייס ניט פֿונוואַנען איר זענט;
28 אָוועק פֿון מיר, איר טוער פֿון אומרעכט, דאָרט וועט זיין געוויין
און קריצן פֿון ציין, בעת איר וועט זען אַבֿרָהמען, און יִצחָקן, און
יַעקבֿ, און אַלע נבֿיאים אין דעם מַלכות פֿון גאָט, און איר אַליין

29 אַרויסגעוואָרפענע אין דרויסן. און זיי וועלן קומען פון מִזרח און
מַערב, און צָפון און דָרום, און וועלן זיך אַנידערזעצן אין דעם
30 מַלכות פון גאָט. און זע, עס זענען פאַראַן לעצטע, וואָס וועלן
זיין ערשטע, און פאַראַן זענען ערשטע, וואָס וועלן זיין לעצטע.
31 פונקט אין יענער שָעה זענען געקומען עטלעכע פרושים, און
האָבן צו אים געזאָגט: גיי און דערווייַטער דיך פונדאַנען, וואָרים
32 הורדוס וויל דיך הַרגענען. און ער האָט צו זיי געזאָגט: גייט
און זאָגט יענעם פוקס: אָט טרייב איך אַרויס בייזע גייסטער
און טו רפואות היינט און מאָרגן, און דעם דריטן טאָג קום איך
33 צום סוף. איך מוז אָבער גיין מיין וועג היינט און מאָרגן און
איבערמאָרגן; וואָרים עס קאָן ניט זיין, אַז אַ נָביא זאָל אומקומען
34 מִחוץ ירושָלַיִם. אָ ירושָלַיִם, ירושָלַיִם, וואָס הַרגעסט די נבִיאים,
און פאַרשטיינסט די, וואָס זענען געשיקט צו דיר! וויפל מאָל
האָב איך געוואָלט אייַנזאַמלען דיינע קינדער, ווי אַ הון זאַמלט
איין אירע הינדלעך אונטער אירע פליגל, און איר האָט ניט
35 געוואָלט! זעט, אייער הויז ווערט אייך בלייבן חָרוב! און איך זאָג
אייך, באמת, איר וועט מיך מער ניט זען, ביז איר וועט זאָגן:
בָרוך הַבָא אין דעם נאָמען פון גאָט!
יד און עס איז געווען, בעת ער איז אין אַ שַבת אַרייַנגעגאַנגען אין
דעם הויז פון איינעם פון די ראָשי־הַפרושים צו עסן ברויט, האָבן
2 זיי געלויערט אויף אים. און אָט איז פאַר אים געשטאַנען אַ
3 מענטש, וואָס האָט געהאַט אַ וואַסער־געשווילעכץ. און יֵשוּעַ
האָט גערעדט צו די חֲכָמים און פרושים, אַזוי צו זאָגן: מעג מען
4 היילן אום שַבת, אָדער ניט? אָבער זיי האָבן געשוויגן. און ער
האָט אים גענומען און אים געהיילט, און האָט אים אָפגעלאָזט.
5 און ער האָט צו זיי געזאָגט: ווען עמיצן פון אייך זאָל טרעפן,
אַז אַן אייזל אָדער אַן אָקס זאָל אַרייַנפאַלן אין אַ ברונעם, צי
6 וועט ער אים ניט תֵיכף אַרויסציען אום שַבת? און זיי האָבן
7 אים ניט געקאָנט ענטפערן דערויף. און ער האָט געזאָגט אַ
מָשל צו יענע, וואָס זענען געווען פאַרבעטן, בעת ער האָט געזען,
ווי

ווי זיי האָבן זיך אויסגעקליבן די בכָּבֿודיקע פּלעצער; און ער
8 האָט צו זיי געזאָגט: ווען עמיצער וועט דיך פֿאַרבעטן אויף אַ
חַתונה, זאָלסטו דיך ניט זעצן אויבן־אָן, ווייל טאָמער וועט אַ מער
9 חָשובֿער ווי דו פֿון אים פֿאַרבעטן ווערן; און דער, וואָס האָט דיך
און אים פֿאַרבעטן, וועט קומען און זאָגן צו דיר: מאַך פּלאַץ פֿאַר
דעם דאָזיקן מענטשן, און דעמאָלט וועסטו מיט בושה פֿאַרנעמען
10 דעם לעצטן פּלאַץ. נייערט ווען דו ווערסט פֿאַרבעטן, גיי און
זעץ דיך אויף דעם לעצטן פּלאַץ; כּדי ווען דער, וואָס האָט דיך
פֿאַרבעטן, וועט קומען, זאָל ער קענען זאָגן צו דיר: פֿריינט, גיי
אַרויף העכער; דעמאָלט וועסטו האָבן כּבֿוד פֿאַר אַלע, וואָס
11 זיצן בײַם טיש מיט דיר. וואָרים יעדער איינער, וואָס וועט זיך
אַליין דערהייכן, וועט דערנידעריקט ווערן; און ווער סע וועט זיך
12 אַליין דערנידעריקן, וועט ווערן דערהייכט. און ער האָט אויך
געזאָגט צו דעם, וואָס האָט אים פֿאַרבעטן: בעת דו מאַכסט
אַ מיטאָג אָדער אַן אָוונט־סעודה, זאָלסטו ניט פֿאַרבעטן דיינע
פֿריינט, אָדער דיינע ברידער, אָדער דיינע קרובֿים, אָדער רייכע
שכנים, ווייל טאָמער וועלן זיי דיך פֿאַרבעטן צוריק, און דאָס
13 וועט דיר זיין אַ פֿאַרגעלטונג. נייערט בעת דו מאַכסט אַ סעודה,
פֿאַרבעט די אָרעמעלייט, די געמומטע, די לאָמע, און די בלינדע.
14 און דו וועסט זיין געבענטשט, מַחמת זיי האָבן ניט מיט וואָס
דיר צו פֿאַרגעלטן; וואָרים דו וועסט ווערן פֿאַרגעלטן, בעת
15 די צַדיקים וועלן אויפֿשטיין תּחִיַת־הַמֵתים. און ווען איינער פֿון
די, וואָס זענען מיט אים געזעסן בײַם טיש, האָט דאָס געהערט,
האָט ער געזאָגט: וואויל איז דעם, וואָס וועט עסן ברויט אין
16 דעם מַלכות פֿון גאָט׳ אָבער ער האָט צו אים געזאָגט: איינער
אַ מענטש האָט געמאַכט אַ גרויסע סעודה, און האָט פֿאַרבעטן
17 אַ סך; און ער האָט אַרויסגעשיקט זיין קנעכט אין דער צייט
פֿון דער סעודה, צו זאָגן די, וואָס זענען פֿאַרבעטן געוואָרן:
18 קומט, ווייל אַלצדינג איז שוין אָנגעגרייט. און זיי האָבן זיך
אַלע מיטאַמאָל אָנגעהויבן צו אַנטשולדיקן. דער ערשטער האָט
צו

צו אים געזאָגט: איך האָב געקויפט אַ פעלד, און איך מוז עס
19 גיין זען; איך בעט דיך, זיי מיר מוחל. און אַן אַנדערער האָט
געזאָגט: איך האָב געקויפט פינף יאָך אָקסן, און איך גיי זיי
20 אויספרוּוון; איך בעט דיך, זיי מיר מוחל. און אַן אַנדערער האָט
געזאָגט: איך האָב גענומען אַ ווייב. און איך קאָן דעריבער
21 ניט קומען. און דער קנעכט איז געקומען, און האָט דאָס אַלץ
דערציילט דעם האַר זיינעם. דעמאָלט איז דער בעל־הבית אין
כּעס געוואָרן, און האָט געזאָגט צו זיין קנעכט: גיי גיך אַרויס
אויף די גאַסן און שטעגן פון דער שטאָט, און ברענג אַהער די
22 אָרעמע און געמוטשעטע און די בלינדע און לאָמע. און דער קנעכט
האָט געזאָגט: האַר, וואָס דו האָסט באַפוילן, איז געטאָן געוואָרן,
23 און דאָך איז נאָך פאַראַן פּלאַץ. און דער האַר האָט געזאָגט
צו דעם קנעכט: גיי אַרויס אויף די וועגן און צוימען, און נייט
24 זיי אַריינצוקומען, כּדי מיין הויז זאָל ווערן פול. וואָרים איך זאָג
אייך, אַז קיינער פון יענע לייט, וואָס זענען פאַרבעטן געוואָרן,
25 וועט פאַרזוכן פון מיין סעודה. און אַ גרויסער עולם איז מיט
אים געגאַנגען; און ער האָט זיך אויסגעדרייט, און האָט צו זיי
26 געזאָגט: דער, וואָס קומט צו מיר, און האַסט ניט זיין פאָטער, און
מוטער, און ווייב, און קינדער, און ברידער, און שוועסטער, און
27 דערצו אויך זיין אייגן לעבן, קאָן ער ניט זיין מיין תּלמיד. און ווער
עס טראָגט ניט זיין אייגענעם צלב, און גייט מיר נאָך, קאָן ניט
28 זיין מיין תּלמיד. וואָרים ווער פון אייך, וואָס וויל בויען אַ טורעם,
וועט זיך ניט קודם אַנידערזעצן און אויסרעכענען די הוצאות,
29 צי ער האָט גענוג צו פאַרענדיקן אים? ווייל טאָמער, ווען ער
וועט האָבן געלייגט דעם פונדאַמענט, און קאָן ניט פאַרענדיקן,
30 און אַלע, וואָס וועלן עס זען, וועלן אים אויסלאַכן, און זאָגן:
דער דאָזיקער מענטש האָט אָנגעהויבן צו בויען, און האָט ניט
31 געקאָנט פאַרענדיקן. אָדער וועלכער מלך, וואָס גייט אַרויס פירן
מלחמה מיט אַן אַנדערן מלך, וועט זיך ניט קודם אַנידערזעצן און
זיך מיעץ זיין, צי קאָן ער מיט צען טויזנט באַגעגענען דעם, וואָס

קומט

32 קומט אים אַנטקעגן מיט צוואַנציק טויזנט? אויב ניט, שיקט ער
שלוחים, בעת יענער איז נאָך ווייט, און בעט שָלום־באַדינגונגען.
33 אַזוי אויך איטלעכער פֿון אייך, וואָס זאָגט זיך ניט אָפּ פֿון אַלץ,
34 וואָס ער האָט, קאָן ער ניט זיין מיין תַּלמיד. זאַלץ איז טאַקע
גוט, נאָר אויב זאַלץ פֿאַרלירט דעם טַעם, מיט וואָס זאָל מען עס
35 ווירצן? סע טויג ניט פֿאַר דער ערד, און אויך ניט פֿאַר דעם
מיסט; מען וואַרפֿט עס אַרויס. דער, וואָס האָט אויערן צו הערן,
זאָל הערן.
טו און אַלע מוכסים און זינדיקע האָבן גענעענט צו אים, כּדי אים
2 צו הערן. און די פּרושים און די סופֿרים האָבן געמורמלט, און
געזאָגט: דער דאָזיקער נעמט אויף זינדיקע, און עסט מיט זיי.
3, 4 און ער האָט גערעדט צו זיי דאָס דאָזיקע מָשל: וואָסער מענטש
צווישן אייך, וואָס האָט הונדערט שאָף, און ער פֿאַרלירט איינע
פֿון זיי, וועט ניט איבערלאָזן די ניין־און־ניינציק אין דער מִדבּר,
און נאָכגיין נאָך דער, וואָס איז פֿאַרלוירן, ביז ער געפֿינט זי?
5 און אַז ער געפֿינט זי, לייגט ער זי אַרויף אויף זיינע שולטער,
6 און פֿרייט זיך. און בעת ער קומט אַהיים, רופֿט ער צונויף
זיינע פֿריינט, און די שכֵנים, און זאָגט צו זיי: פֿרייט אייך מיט
מיר, וואָרים איך האָב געפֿונען מיין שאָף, וואָס איז פֿאַרלוירן
7 געגאַנגען. פּונקט אַזוי, זאָג איך אייך, וועט זיין אַ שִׂמחה אין
הימל איבער איין חוטא, וואָס טוט תּשובה, מער ווי איבער
8 ניין־און־ניינציק צַדיקים, וואָס דאַרפֿן ניט תּשובה טאָן. אָדער
וועלכע פֿרוי, וואָס האָט צען זילבערשטיק, און זי פֿאַרלירט איין
שטיק, טוט ניט אָנצינדן אַ ליכט, און אויסקערן דאָס הויז און
9 זוכט גוט, ביז זי געפֿינט עס? און אַז זי געפֿינט עס, רופֿט זי
צונויף אירע פֿריינט און שכֵנים, און זאָגט: פֿרייט אייך מיט
מיט, ווייל איך האָב געפֿונען דאָס שטיק זילבער, וואָס איך האָב
10 פֿאַרלוירן. פּונקט אַזוי, זאָג איך אייך, איז אַ שִׂמחה פֿאַר די
11 מַלאָכים פֿון גאָט איבער איין חוטא, וואָס טוט תּשובה. און ער
12 האָט געזאָגט: איינער אַ מענטש האָט געהאַט צוויי זין; און דער

יינגערער

ייִנגערער פון זיי האָט געזאָגט צום פאָטער: פאָטער, גיב מיר
דעם חֵלֶק פאַרמעגן, וואָס פאַלט אויס אויף מיר. און ער האָט
13 צעטיילט צווישן זיי די נַחלה. און אין עטלעכע טעג אַרום, האָט
דער ייִנגערער זון אַלץ צונויפגענומען, און איז אַוועקגעפאָרן אין
אַ ווייטער מדִינה, און דאָרט האָט ער געפַטרט זיין פאַרמעגן
14 דורך אַ פאַרשייַט לעבן. און אַז ער האָט אַלץ פאַרשווענדט,
איז געקומען אַ שטאַרקער הונגער אין יענער מדִינה, און ער
15 האָט אָנגעהויבן צו ליידן נויט. און ער איז געגאַנגען און האָט
זיך באַהעפט אָן איינעם פון די תושבים אין יענער מדִינה, און
ער האָט אים געשיקט אין זיינע פעלדער אַריין פאַשען חַזֵירים.
16 און ער וואָלט גערן געווען אָנגעפילט זיין מאָגן מיט די שויטן,
וואָס די חַזֵירים האָבן געגעסן, אָבער קיינער האָט זיי אים ניט
17 געגעבן. און אַז ער איז געקומען צו זיך, האָט ער געזאָגט: וויפל
לוין־אַרבעטער האָבן ביי מיין פאָטער ברויט בשֶפע, און איך
18 גיי דאָ אויס פאַר הונגער׳ איך וועל אויפשטיין און גיין צו מיין
פאָטער, און וועל צו אים זאָגן: פאָטער, איך האָב געזינדיקט
19 קעגן הימל און פאַר דיר; איך בין מער ניט ווערט גערופן צו
20 ווערן דיין זון; מאַך מיך ווי איינעם פון דיינע לוין־אַרבעטער. און
ער איז אויפגעשטאַנען, און האָט גענומען גיין צו זיין פאָטער.
און בעת ער איז נאָך געווען גאַנץ וויַט, האָט אים זיין פאָטער
געזען, און ער האָט זיך דערבאַרעמט, און ער איז געלאָפן, און איז
21 אים געפאַלן אויפן האַלדז, און האָט אים געקושט. און דער זון
האָט צו אים געזאָגט: פאָטער, איך האָב געזינדיקט קעגן הימל
און פאַר דיר; איך בין מער ניט ווערט גערופן צו ווערן דיין זון.
22 אָבער דער פאָטער האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: ברענגט גיך
אַרויס דאָס בעסטע מַלבוש, און טוט עס אים אָן. און טוט אָן
23 אַ רינג אויף זיין האַנט, און שיך אויף זיינע פיס; און ברענגט
דאָס פעטע קאַלב, און שעכט עס, און לאָמיר עסן און זיך משַמֵחַ
24 זיין. וואָרים דער דאָזיקער זון מיינער איז געווען טויט, און איז
ווידער לעבעדיק; ער איז געווען פאַרלוירן, און איז געפונען
געוואָרן

25 געוואָרן. און זיי האָבן זיך אָנגעהויבן משַׂמֵחַ צו זיין. און זיין
עלטערער זון איז געווען אין פֿעלד, און בעת ער איז געקומען און
זיך דערנענטערט צום הויז, האָט ער געהערט שפּילן און טאַנצן.
26 און ער האָט צוגערופֿן איינעם פֿון די קנעכט, און האָט אים
27 געפֿרעגט, וואָס דאָס קאָן באַטייַטן. האָט ער צו אים געזאָגט:
דיין ברודער איז געקומען, און דיין פֿאָטער האָט געשאָכטן דאָס
פֿעטע קאַלב, מַחמת ער האָט זיך אומגעקערט צו אים בשָלום.
28 אָבער דאָס האָט אים שטאַרק פֿאַרדראָסן, און ער האָט ניט
געוואָלט אַרייַנגיין. און זיין פֿאָטער איז אַרויסגעקומען, און האָט
29 אים געבעטן, אָבער ער האָט געענטפֿערט זיין פֿאָטער: זע, שוין
אַזויפֿיל יאָרן טו איך דיר דינען, און איך האָב קיינמאָל ניט עובֿר
געווען דיינס אַ געבאָט; און דאָך האָסטו מיר נאָך קיינמאָל ניט
געגעבן אַ ציקעלע, כּדי איך זאָל מיך משַׂמֵחַ זיין מיט מיינע
30 פֿריינט. אָבער ווי נאָר דער דאָזיקער זון דיינער איז געקומען,
וואָס האָט פֿאַרצערט דיין נַחלה מיט זונות, האָסטו געשאָכטן
31 פֿאַר אים דאָס פֿעטע קאַלב. און ער האָט צו אים געזאָגט: זון,
דו בּיסט תּמיד מיט מיר, און אַלץ, וואָס איז מיַינס, איז דייַנס.
32 עס איז געווען רעכט זיך משַׂמֵחַ צו זיין און זיך צו פֿרייען, ווייל
דער דאָזיקער ברודער דיינער איז געווען טויט, און איז ווידער
לעבעדיק; ער איז געווען פֿאַרלוירן, און איז געפֿונען געוואָרן.
טז און ער האָט אויך געזאָגט צו זיינע תּלמידים: עס איז געווען
איינער אַן עושר, וואָס האָט געהאַט אַ פֿאַרוואַלטער, און מען
2 האָט אים געמַסרט, אַז ער פֿאַרתּכלעוועט זיין פֿאַרמעגן. און
ער האָט אים גערופֿן, און צו אים געזאָגט: וואָס איז דאָס, וואָס
איך הער וועגן דיר? גיב אָפּ חשבון איבער דיין פֿאַרוואַלטונג,
3 וואָרים דו קאָנסט לענגער ניט זיין קיין פֿאַרוואַלטער. און דער
פֿאַרוואַלטער האָט צו זיך געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן, וואָרים
מיין האַר נעמט צו בּיי מיר די פֿאַרוואַלטשאַפֿט? גראָבן קאָן
4 איך ניט, און בעטלען שעם איך מיך. איך ווייס שוין וואָס צו
טאָן, כּדי זיי זאָלן מיך אויפֿנעמען אין זייערע הייזער, ווען איך

וועל

5 וועל אַראָפּגעזעצט ווערן פֿון דער פֿאַרוואַלטשאַפֿט. און ער
האָט גערופֿן צו זיך יעדן איינעם פֿון זיין האַרס בעלי־חובֿות,
און האָט געזאָגט צו דעם ערשטן: וויפֿל ביסטו שולדיק דעם
6 האַר מיינעם? האָט ער געזאָגט: הונדערט מאָס אייל. און
ער האָט צו אים געזאָגט: נעם דיין שטר־חובֿ, און זעץ דיך
7 שנעל אַנידער, און שרייב אָן פֿופֿציק. דערנאָך האָט ער געזאָגט
צו אַן אַנדערן: און וויפֿל ביסטו שולדיק? האָט ער געזאָגט:
הונדערט מאָס ווייץ. זאָגט ער צו אים: נעם דיין שטר־חובֿ,
8 און שרייב אָן אַכציק. און דער האַר האָט געלויבט דעם
שווינדלערשן פֿאַרוואַלטער, ווייל ער האָט קלוג געהאַנדלט;
וואָרים די קינדער פֿון דער דאָזיקער וועלט זענען קליגער אין
9 זייער דור, ווי די קינדער פֿון ליכט. און איך זאָג אייך: מאַכט
אייך פֿריינט מיט דעם מָמון פֿון אומגערעכטיקייט, כדי, ווען
סע וועט זיך אויסלאָזן, זאָלן זיי אייך אויפֿנעמען אין די אייביקע
10 וואוינונגען אריין. דער, וואָס איז געטריי אין דעם מינדסטן, איז
אויך געטריי אין אַ סך; און דער, וואָס איז אומגערעכט אין דעם
11 מינדסטן, איז אויך אומגערעכט אין אַ סך. דעריבער, אויב איר
זענט ניט געווען געטריי אין דעם אומגערעכטן מָמון, ווער וועט
12 אייך אָנפֿאַרטרויען דאָס אֶמֶתע עַשירות? און אויב איר זענט ניט
געווען געטריי מיט אַן אַנדערנס האָב־און־גוטס, ווער וועט אייך
13 געבן דאָס אייעריקע? אַ קנעכט קאָן ניט דינען קיין צוויי האַרן;
וואָרים אָדער ער וועט איינעם פֿיינט האָבן, און ליב האָבן דעם
אַנדערן, אָדער ער וועט זיך האַלטן אָן איינעם, און פֿאַראַכטן
14 דעם אַנדערן. איר קאָנט ניט דינען גאָט און מָמון. און די
פּרושים, וואָס זענען געווען ליבהאָבער פֿון געלט, האָבן דאָס
15 אַלץ געהערט, און זיי האָבן אים אויסגעלאַכט. און ער האָט צו
זיי געזאָגט: איר זענט עס, וואָס טוען זיך אַליין רעכטפֿאַרטיקן
פֿאַר מענטשן, אָבער גאָט קען אייערע הערצער; וואָרים דאָס,
וואָס איז דערהויבן צווישן מענטשן, איז אַן אומווערדיקייט פֿאַר
16 גאָט. די תּורה און די נביאים זענען געווען ביז יוחנן; פֿון דעמאָלט

אן

אָן ווערט געדרשנט די גוטע בשׂורה פֿון דעם מַלכות פֿון גאָט,
17 און יעדער איינער דרינגט אַריין דערין מיט געוואַלט. אָבער
עס איז לײַכטער פֿאַר הימל און ערד צו פֿאַרגיין, איידער פֿאַר
18 איין שטריכל פֿון דער תּורה בַּטל צו ווערן. יעדער איינער,
וואָס גט זיך מיט זיין ווייב און האָט חַתונה מיט אַן אַנדערער,
איז מזַנה; און ווער סע האָט חַתונה מיט אַ גרושה, איז אַ נואף.
19 און עס איז געווען איינער אַן עושר, וואָס האָט זיך געקליידט אין
פּורפּור און פֿיינע לײַוונט, און האָט געלעבט אין תַּענוג און אין
20 וואוילטאָג אַלע טעג. און איינער אַן אָרעמאַן, וואָס האָט געהייסן
21 אֶלעָזָר, איז געלעגן בײַ זיין טויער, פֿול מיט געשווירן, און ער
האָט געגאַרט זיך צו זעטיקן מיט דעם, וואָס איז אַראָפּגעפֿאַלן
פֿון דעם עושרס טיש; יאָ, אַפֿילו די הינט זענען געקומען און
22 האָבן געלעקט זיינע געשווירן. און עס איז געווען, אַז דער
אָרעמאַן איז געשטאָרבן, און ער איז אַוועקגעטראָגן געוואָרן פֿון
די מַלאָכים אין אַברָהמס שויס אַריין. און דער עושר איז אויך
23 געשטאָרבן, און מען האָט אים באַגראָבן. און אין שאול, זייענדיק
אין יסורים, האָט ער אויפֿגעהויבן זיינע אויגן, און ער האָט געזען
24 אַברָהמען פֿונדערווײַטנס, און אֶלעָזָרן אין זיין שויס. און ער האָט
געשריגן: פֿאָטער אַברָהם, דערבאַרעם דיך אויף מיר, און שיק
אֶלעָזָרן, אָז ער זאָל אײַנטונקען דעם שפּיץ פֿון זיין פֿינגער אין
וואַסער, און קילן מיין צונג; וואָרים איך לייד יסורים אין דעם
25 דאָזיקן פֿלאַם. און אַבראָהם האָט געזאָגט: זון, דערמאָן דיך, אַז
דו האָסט באַקומען דיין גוטס בײַ דיין לעבן, און אֶלעָזָר בלויז
שלעכטס; אָבער איצטערט ווערט ער דאָ געטרייסט, און דו
26 ווערסט געפּײַניקט. און חוץ דעם אַלעמען, שטייט צווישן אונדז
און אייך אַ גרויסער תּהום, כּדי די, וואָס וואָלטן וועלן אַריבערגיין
פֿונדאַנען צו אייך, זאָלן ניט קענען, און כּדי קיינער זאָל ניט
27 אַריבערגיין פֿון דאָרטן צו אונדז. און ער האָט געזאָגט: איך בעט
דיך דעריבער, פֿאָטער, אַז דו זאָלסט אים שיקן צו מיין פֿאָטערס
28 הויז, וואָרים איך האָב פֿינף ברידער, כּדי ער זאָל זיי וואָרענען,
טאמער

טאָמער וועלן זיי אויך קומען אין דעם דאָזיקן פּלאַץ פון יסורים.
29 אָבער אַבֿרהם האָט געזאָגט: זיי האָבן משהן און די נבֿיאים;
30 זאָלן זיי זיי הערן. און ער האָט געזאָגט: ניין, פֿאָטער אַבֿרהם;
נייערט אויב איינער פון די טויטע זאָל קומען צו זיי, וועלן זיי
31 תּשובֿה טאָן. האָט ער צו אים געזאָגט: אויב זיי הערן זיך ניט צו
צו משהן און די נבֿיאים, וועלן זיי אויך ניט גלייבן, אויב איינער
זאָל אויפשטיין פון די טויטע.
יז און ער האָט געזאָגט צו זיינע תּלמידים: עס איז אוממעגלעך,
אַז עס זאָלן ניט קומען קיין שטרויכלונגען; אָבער ווי צו יענעם,
2 דורך וועמען זיי קומען! סע וואָלט פֿאַר אים בעסער געווען, אַז
אַ מילשטיין וואָלט אָנגעהאָנגען געוואָרן אַרום זיין האַלדז, און
ער וואָלט אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין ים אַריין, איידער צו מאַכן
3 שטרויכלען איינעם פון די דאָזיקע קליינע. גיט אַכטונג אויף
זיך; אויב דיין ברודער זינדיקט, שטראָף אים; און אויב ער האָט
4 חרטה, זיי אים מוחל. און אויב ער זינדיקט קעגן דיר זיבן
מאָל אין טאָג, און ער ווענדט זיך צו דיר זיבן מאָל, און זאָגט:
5 איך האָב חרטה, זאָלסטו אים מוחל זיין. און די שליחים האָבן
6 געזאָגט צו דעם האַר: פֿאַרמער אונדזער אמונה. און דער האַר
האָט געזאָגט: אויב איר וואָלט געהאַט אמונה אַזוי גרויס ווי אַ
קערנדל פון זענעפט־זריעה, וואָלט איר געקאָנט זאָגן צו דעם
דאָזיקן מוילבערבוים: ווער אויסגעוואָרצלט, און פֿאַרפֿלאַנץ דיך
7 אין ים, און ער וואָלט אייך געפאַלגט. ווער פון אייך, וואָס האָט אַ
קנעכט צום אַקערן, אָדער צו היטן שאָף, וועט צו אים זאָגן ווען
8 ער קומט פון פעלד: קום תּיכּף אַהער, און זעץ דיך צום טיש? צי
וועט ער ניט גיכער זאָגן צו אים: גרייט מיר אָן עפּעס צו עסן,
און גורט דיך אָן, און באַדין מיך, ביז איך וועל האָבן געגעסן און
9 געטרונקען; און דערנאָך וועסטו עסן און טרינקען? צי טוט ער
דאַנקען דעם קנעכט, ווייל ער האָט געטאָן, וואָס איז אים געבאָטן
10 געוואָרן? פּונקט אַזוי אויך מיט אייך, אַז איר וועט האָבן געטאָן די
אַלע זאַכן, וואָס זענען אייך געבאָטן געוואָרן, זאָגט: מיר זענען

אומנוצלעכע קנעכט: מיר האָבן בלויז געטאָן אונדזער חוב.
11 און בעת ער איז געווען אויף דעם וועג קיין ירושָלַיִם, איז ער
12 דורכגעגאַנגען דורך די געמאַרקן פֿון שומרון און גָליל. און אַז
ער איז אַרײַנגעקומען אין איינעם אַ דאָרף, האָבן אים באַגעגנט
13 צען מצורָעים, וואָס זענען געשטאַנען פֿונדערווײַטנס, און זיי האָבן
אויפֿגעהויבן זייערע קולות, און האָבן געזאָגט: רבי יֵשוּעַ, האָב
14 רחמנות אויף אונדז. און אַז ער האָט זיי געזען, האָט ער צו זיי
געזאָגט: גייט און ווייזט זיך פֿאַר די כֹּהֲנים. און עס איז געווען,
15 בעת זיי זענען געגאַנגען, זענען זיי גערייניקט געוואָרן. און איינער
פֿון זיי, בעת ער האָט געזען, אַז ער איז געהיילט געוואָרן, האָט
16 זיך אומגעקערט, און מיט אַ הויך קול געלויבט גאָט; און ער איז
געפֿאַלן אויף זיין פָּנים צו זיינע פֿיס, און האָט אים געדאַנקט. און
17 ער איז געווען אַ שומרוני. און יֵשוּעַ האָט געענטפֿערט: זענען
18 ניט צען גערייניקט געוואָרן. אָבער וואו זענען די ניין? צי האָט
זיך ניט געפֿונען קיינער, וואָס האָט זיך אומגעקערט אָפּצוגעבן
19 כָּבוד צו גאָט, אַחוץ דער דאָזיקער נָכרי? און ער האָט צו אים
20 געזאָגט: שטיי אויף און גיי; דיין אֱמונה האָט דיר געהאָלפֿן. און
אַז די פּרושים האָבן אים געפֿרעגט, ווען דאָס מַלכות פֿון גאָט
וועט קומען, האָט ער זיי געענטפֿערט: דאָס מַלכות פֿון גאָט
21 קומט ניט אויף אַ זעעוודיקן אופֿן; מע וועט אויך ניט זאָגן: אָט
איז עס׳ אָדער: דאָרטן׳ וואָרים זע, דאָס מַלכות פֿון גאָט איז אין
22 אייך. און ער האָט געזאָגט צו די תַּלמידים: סע וועלן קומען
טעג, ווען איר וועט באַגערן צו זען איינעם פֿון די טעג פֿון דעם
23 בֶּן־אָדָם, און איר וועט אים ניט זען. און מע וועט צו אייך זאָגן:
24 אָט דאָרט׳ אָט דאָ׳ גייט ניט אַהין, און לויפֿט זיי ניט נאָך. וואָרים
אַזוי ווי דער בליץ שײַנט אויף אין איין עק הימל און באַלײַכט
דעם אַנדערן עק הימל, אַזוי וועט דער בֶּן־אָדָם זיין אין זיין טאָג.
25 אָבער קודם מוז ער אַ סך ליידן, און פֿאַרוואָרפֿן ווערן פֿון דעם
26 דאָזיקן דור. און ווי עס איז געווען אין די טעג פֿון נֹחַ, אַזוי וועט
27 עס אויך זיין אין די טעג פֿון דעם בֶּן־אָדָם. זיי האָבן געגעסן, און
געטרונקען

געטרונקען, חַתונה געהאַט און חַתונה געמאַכט, ביז טאָג ווען
נֹחַ איז אַרייַנגעגאַנגען אין דער תֵּיבה אַריין, און דער מַבּול איז
28 געקומען, און האָט זיי אַלע פֿאַרטיליקט. פּונקט אַזוי ווי עס איז
געווען אין די טעג פֿון לוטן: זיי האָבן געגעסן, און געטרונקען,
זיי האָבן געקויפֿט, און פֿאַרקויפֿט, זיי האָבן געפֿלאַנצט, און
29 געבויט; אָבער אין דעם טאָג, ווען לוט איז אַרויסגעגאַנגען פֿון
סדום, האָט עס גערעגנט מיט פֿייער און שוועבל פֿון הימל, און
30 האָט זיי אַלע פֿאַרטיליקט; פּונקט אַזוי וועט עס זיין אין דעם
31 טאָג, ווען דער בֶּן־אָדָם וועט אַנטפּלעקט ווערן. אין יענעם טאָג
זאָל דער, וואָס איז אויפֿן דאַך און זיינע כֵּלים זענען אין הויז, ניט
אַראָפּגיין זיי אַוועקצונעמען; און זאָל דער, וואָס איז אין פֿעלד,
32, 33 זיך ניט אומקערן צוריק. געדענקט לוטס ווייב. דער, וואָס וויל
מַציל זיין זיין לעבן, וועט עס פֿאַרלירן; און ווער סע וועט עס
34 פֿאַרלירן, וועט עס דערהאַלטן. איך זאָג אייך, אין יענער נאַכט
וועלן צוויי זיין אויף איין בעט; איינער וועט אַוועקגענומען ווערן,
35 און דער אַנדערער וועט איבערגעלאָזט ווערן. צוויי ווייבער וועלן
מאָלן צוזאַמען; איינע וועט אַוועקגענומען ווערן, און די אַנדערע
36 וועט איבערגעלאָזט ווערן. צוויי וועלן זיין אין פֿעלד; איינער וועט
אַוועקגענומען ווערן, און דער אַנדערער וועט איבערגעלאָזט
37 ווערן. און זיי האָבן צו אים געזאָגט: וווּ, האַר? און ער האָט צו
זיי געזאָגט: אַוווּ סאאיז די נבֵלה, דאָרט וועלן זיך די אָדלערס
פֿאַרזאַמלען.

יח און ער האָט זיי דערציילט אַ מָשל, אַז זיי זאָלן תָּמיד
2 מִתפַּלֵל זיין, און ניט מיד ווערן. און ער האָט געזאָגט: אין איינער
אַ שטאָט איז געווען אַ שופֿט, וואָס האָט ניט מורא געהאַט פֿאַר
3 גאָט, און ניט נושׂא פָּנים געווען קיין מענטשן. און אין יענער
שטאָט איז געווען אַן אַלמָנה, וואָס איז אָפֿט געקומען צו אים,
4 און האָט געזאָגט: נעם זיך אָן פֿאַר מיר קעגן מיין שׂונא. און
ער האָט אַ צייַטלאַנג ניט געוואָלט; נאָר דערנאָך האָט ער זיך
באַרעכנט: כאָטש איך האָב ניט קיין מורא פֿאַר גאָט, און בין

ניט

5 ניט נושׂא־פּנים קיין מענטשן, דאָך, ווייל די דאָזיקע אַלמָנה איז
מיך מַטרִיחַ, וועל איך מיך אַננעמען פֿאַר איר, וואָרים זי וועט
6 מיך פֿאַרמאַטערן מיט איר שטענדיקן קומען. און דער האַר
האָט געזאָגט: הערט וואָס דער אומגערעכטער שופֿט זאָגט.
7 און צי וועט גאָט זיך ניט אָננעמען פֿאַר זיינע אויסדערוויילטע,
וואָס רופֿן צו אים טאָג און נאַכט, און ער איז געדולדיק מיט זיי?
8 איך זאָג אייך, אַז ער וועט זיך גיך אַננעמען פֿאַר זיי. און בעת
דער בֶּן־אָדָם וועט קומען, צי וועט ער דען געפֿינען אֱמונה אויף
9 דער ערד? און ער האָט אויך געזאָגט דאָס דאָזיקע מָשל צו
עטלעכע, וואָס זענען געווען זיכער ביי זיך, אַז זיי זענען צַדיקים,
10 און אַלע אַנדערע האָבן זיי געמאַכט צו גאָרנישט: צוויי מענטשן
זענען אַרויפֿגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין מִתפַּלֵל צו
11 זיין; איינער אַ פּרושי און דער אַנדערער אַ מוכס. דער פּרושי
איז געשטאַנען און האָט אַזוי אין זיך מִתפַּלֵל געווען: גאָט, איך
דאַנק דיר, וואָס איך בין ניט ווי די איבעריקע מענטשן: רויבער,
12 רשעים, נואפֿים, אַדער אַפֿילו ווי דער דאָזיקער מוכס. איך פֿאַסט
צוויי מאָל אין דער וואָך, און גיב מַעשׂר פֿון אַלץ, וואָס איך קריג.
13 אָבער דער מוכס איז געשטאַנען פֿונדערווייַטנס, און האָט צומאָל
ניט געוואָלט אויפֿהייבן זיינע אויגן צום הימל, נייערט האָט זיך
געשלאָגן אין האַרצן, און געזאָגט: גאָט, האָב רַחמנות אויף
14 מיר, אַ חוטא׳ איך זאָג אייך, דער דאָזיקער האָט אַראָפּגענידערט
צו זיין הויז מער גערעכטפֿאַרטיקט ווי יענער; וואָרים יעדער
איינער, וואָס דערהייכט זיך אַליין, וועט דערנידעריקט ווערן; און
15 ווער סע דערנידעריקט זיך אַליין, וועט דערהייכט ווערן. און
זיי האָבן אויך געבראַכט צו אים קינדערלעך, כּדי ער זאָל זיי
בענטשן; און אַז די תַּלמידים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי זיך
16 אויף זיי אָנגעבּרוגזט. אָבער יֵשוּעַ האָט זיי צוגערופֿן צו זיך, און
געזאָגט: לאָזט די קינדערלעך קומען צו מיר, און פֿאַרווערט זיי
17 ניט; ווייל צו אַזעלכע געהערט דאָס מַלכות פֿון גאָט. באמת,
איך זאָג אייך, ווער סע וועט ניט מקַבּל זיין דאָס מַלכות פֿון
גאָט

18 גאָט ווי אַ קינד, דער וועט בּאֵין־אופֿן ניט אַרייַנקומען אַהין. און
איינער אַ שׂר האָט אים געפֿרעגט, אַזוי צו זאָגן: רֶבּי גוטער,
19 וואָס זאָל איך טאָן, כּדי צו יַרשענען אייבּיק לעבּן? און יֵשוּעַ
האָט צו אים געזאָגט: פֿאַרוואָס רופֿסטו מיך גוטער? קיינער
20 איז ניט גוט, אַחוץ גאָט אַליין. דו קענסט די מִצוות: דו זאָלסט
ניט מזַנה זיין, דו זאָלסט ניט הַרגענען, דו זאָלסט ניט גַנבענען,
דו זאָלסט ניט פֿאַלש עֵדות־זאָגן, האַלט בּכָבוד דיין פֿאָטער און
21 מוטער. און ער האָט געזאָגט: דאָס אַלץ האָבּ איך אָפּגעהיט
22 פֿון מיין יוגנט אָן. און אַז יֵשוּעַ האָט דאָס געהערט, האָט ער צו
אים געזאָגט: נאָך איין זאַך פֿעלט דיר: פֿאַרקויף אַלץ, וואָס דו
האָסט, און טייל עס פֿונאַנדער צו די אָרעמע, און דו וועסט האָבּן
23 אַן אוֹצר אין הימל; און קום, און גיי מיר נאָך. און אַז ער האָט
דאָס געהערט, איז ער געוואָרן שטאַרק טרויעריק; וואָרים ער
24 איז געווען זער רייך. און יֵשוּעַ האָט אים אָנגעקוקט, און געזאָגט:
ווי שווער איז עס פֿאַר די, וואָס האָבּן עֲשירות, אַרייַנצוקומען אין
25 דעם מַלכות פֿון גאָט' עס איז לייַכטער פֿאַר אַ קעמל דורכצוגיין
דורך אַ לעכל פֿון אַ נאַדל, ווי פֿאַר אַן עוֹשר אַרייַנצוקומען אין
26 דעם מַלכות פֿון גאָט. און די, וואָס האָבּן דאָס געהערט, האָבּן
27 געזאָגט: טאָ ווער קאָן ניצול ווערן? און ער האָט געזאָגט: דאָס,
28 וואָס איז בּיי מענטשן ניט מעגלעך, איז מעגלעך בּיי גאָט. און
פּעטרוס האָט געזאָגט: זע, מיר האָבּן געלאָזן אונדזער אייגנס,
29 און זענען דיר נאָכגעגאַנגען. האָט ער צו זיי געזאָגט: בּאמת,
איך זאָג אייך, ניטאָ קיינער, וואָס האָט פֿאַרלאָזן הויז, אָדער
ווייבּ, אָדער בּרידער, אָדער עלטערן, אָדער קינדער צוליבּ דעם
30 מַלכות פֿון גאָט, אַז ער זאָל ניט בּאַקומען כֵּפֿל־כִּפֿלַיִם אין דעם
31 עולם הזה, און אין דעם עולם הבא, אייבּיק לעבּן. און ער
האָט גענומען צו זיך די צוועלף, און האָט צו זיי געזאָגט: זעט,
מיר גייען אַרויף קיין ירושָלַיִם, און אַלצדינג, וואָס איז געשריבּן
געוואָרן דורך די נבִיאים וועגן דעם בֶּן־אָדָם, וועט מקוים ווערן.
32 וואָרים ער וועט איבּערגעענטפֿערט ווערן צו די גויים, און וועט
אויסגעשפּעט

33 אויסגעשפּעט, און פֿאַרשעמט, און פֿאַרשפּיגן ווערן. און זיי ווילן
אים געבן מַלקות, און אים טייטן; און דעם דריטן טאָג וועט ער
34 ווידער אויפֿשטיין. און זיי האָבן גאָרניט פֿאַרשטאַנען פֿון די
דאָזיקע זאַכן; און דאָס דאָזיקע וואָרט איז געווען פֿאַרהוילן פֿון זיי,
און זיי האָבן ניט באַנומען, וואָס עס איז צו זיי געזאָגט געוואָרן.
35 און עס איז געווען, בעת ער האָט זיך דערנענטערט צו יריחו,
איז איינער אַ בלינדער געזעסן בײַם וועג, און האָט געבעטלט.
36 און אַז ער האָט געהערט דאָס פֿאָלק פֿאַרבײַגיין, האָט ער זיך
37 נאָכגעפֿרעגט, וואָס דאָס באַטײַט. און מען האָט אים געזאָגט,
38 אַז יֵשוּעַ הַנוצרי גייט פֿאַרבײַ. און ער האָט געשריגן: יֵשוּעַ,
39 בֶּן־דָוִד, האָב רַחמָנות אויף מיר! און די, וואָס זענען געגאַנגען
פֿאָרויס, האָבן אויף אים אָנגעשריגן, אַז ער זאָל שווייגן. אָבער
ער האָט נאָך העכער געשריגן: בֶּן־דָוִד, האָב רַחמָנות אויף
40 מיר! און יֵשוּעַ האָט זיך אָפּגעשטעלט, און האָט באַפֿוילן, מען
זאָל אים ברענגען צו אים; און אַז ער האָט זיך דערנענטערט,
41 האָט ער אים געפֿרעגט: וואָס ווילסטו, אַז איך זאָל טאָן פֿאַר
דיר? האָט ער געזאָגט: האַר, אַז איך זאָל קענען קריגן מײַן
42 ראִיה. און יֵשוּעַ האָט צו אים געזאָגט: באַקום דײַן ראִיה. דײַן
43 אֶמונה האָט דיר געהאָלפֿן. און ער האָט תֵּיכּף באַקומען זײַן
ראִיה, און איז אים נאָכגעגאַנגען, און האָט געלויבט גאָט, און
דאָס גאַנצע פֿאָלק, אַז זיי האָבן דאָס געזען, האָבן אָפּגעגעבן
גאָט אַ לויב.

יט און ער איז אַרײַנגעקומען און איז דורכגעגאַנגען דורך יריחו.
2 און אָט איז דאָרטן געווען אַ מענטש מיטן נאָמען זַכָּי, וואָס איז
3 געווען פֿון די ראָשי־הַמוכסים, און ער איז געווען אַן עושר. און
ער האָט באַגערט צו זען יֵשוּעַן, ווער ער איז, און האָט עס
ניט געקאָנט צוליב דעם עולם, מַחמת ער איז געווען קליין אין
4 וואוקס. און ער איז געלאָפֿן פֿאָרויס, און האָט אַרויפֿגעקלעטערט
אויף אַ פֿײַגנבוים, כּדי אים צו זען; וואָרים ער האָט באַדאַרפֿט
5 פֿאַרבײַגיין יענעם וועג. און אַז יֵשוּעַ איז געקומען צו דעם פּלאַץ,
האט

הָאט ער אַרויפֿגעקוקט, און צו אים געזאָגט: זַכָּי, אײַל דיך, און
6 קום אַראָפּ, ווײַל היינט מוז איך אײַנשטיין אין דײַן הויז. און
ער איז שנעל אַרונטערגעקומען, און הָאט אים אויפֿגענומען מיט
7 שִׂמחה. און אַז זיי הָאבּן דאָס געזען, הָאבּן זיי אַלע געמורמלט:
8 צו אַ חוטא איז ער אַרײַנגעגאַנגען איבּערצונעכטיקן, און זַכַּי
הָאט זיך אויפֿגעשטעלט, און געזאָגט צו דעם האַר: זע, האַר,
די העלפֿט פֿון מײַן פֿאַרמעגן גיבּ איך די אָרעמע; און אויבּ
איך הָאבּ פֿון עמיצן עפּעס בּאַגזלט, וועל איך אים אומקערן
9 פֿירפֿאַך. און יֵשוּעַ הָאט צו אים געזאָגט: היינט איז געקומען אַ
ישועה אויף דעם דאָזיקן הויז, ווײַל ער איז אויך אַ בֶּן־אַבֿרָהם.
10 וואָרים דער בֶּן־אָדָם איז געקומען זוכן און מַציל צו זײַן דאָס,
11 וואָס איז געווען פֿאַרלוירן. און בּעת זיי הָאבּן דאָס געהערט,
הָאט ער זיי ווידער דערציילט אַ מָשל, מַחמת ער איז געווען
נאָענט פֿון ירושָלַיִם, און זיי הָאבּן געמיינט, אַז דאָס מַלכות
12 פֿון גאָט דאַרף אינגיכן אַנטפּלעקט ווערן. ער הָאט דעריבּער
געזאָגט: איינער אַן אײַדלמאַן איז אָוועק אין אַ ווייטן לאַנד
13 אַרײַן, צו קריגן פֿאַר זיך אַ מלוכה, און זיך אומצוקערן. און
ער הָאט גערופֿן צען פֿון זײַנע קנעכט, און הָאט זיי געגעבּן
צען מָנִים, און צו זיי געזאָגט: האַנדלט מיט דעם בּיז איך וועל
14 צוריקקומען. אָבּער זײַנע שטאָטלײַט הָאבּן אים פֿיינט געהאַט,
און הָאבּן נאָכגעשיקט נאָך אים שלוחים, אַזוי צו זאָגן: מיר
15 ווילן ניט, אַז דער דאָזיקער זאָל הערשן איבּער אונדז. און עס
איז געווען, נאָכדעם ווי ער הָאט איבּערגענומען די מלוכה, און
הָאט זיך צוריק־געקערט, הָאט ער בּאַפֿוילן צו רופֿן די קנעכט,
וועמען ער הָאט געגעבּן דאָס געלט, כּדי אויסצוגעפֿינען וואָס
16 איטלעכער הָאט פֿאַרדינט אין זײַן מִסחר. און דער ערשטער
איז געקומען פֿאַר אים, און הָאט געזאָגט: האַר, דײַן מָנה הָאט
17 אַרײַנגעבּראַכט נאָך צען מָנִים. און ער הָאט צו אים געזאָגט:
האָסט גוט געטאָן, דו גוטער קנעכט, ווײַל דו בּיסט געווען
געטריי איבּער ווייניק, זאָלסטו הָאבּן רשות איבּער צען שטעט.

און

18 און דער צווייטער איז געקומען, און האָט געזאָגט: דיין מָנה,
19 האַר, האָט אַריינגעבראַכט פינף מָנים. און ער האָט אויך צו
20 אים געזאָגט: זיי דו אויך איבער פינף שטעט. און אַן אַנדערער
איז געקומען, און האָט געזאָגט: האַר, אָט איז דיין מָנה, וואָס
21 איך האָב געהאַט באַהאַלטן אין אַ טיכל; וואָרים איך האָב מורא
געהאַט פאַר דיר, מחמת דו ביסט אַ שטרענגער מענטש; דו
נעמסט, וואָס דו האָסט ניט אַנידערגעלייגט, און שניידסט דאָס,
22 וואָס דו האָסט ניט געזייט. האָט ער צו אים געזאָגט: לויט
דיין אייגן מויל וועל איך דיך משפטן, דו שלעכטער קנעכט!
דו האָסט געוואוסט, אַז איך בין אַ שטרענגער מענטש, אַז איך
נעם, וואָס איך האָב ניט אַנידערגעלייגט, און שנייד, וואָס איך
23 האָב ניט געזייט. טאָ פאַרוואָס האָסטו ניט אַריינגעגעבן מיין
געלט אין דער באַנק, און ביי מיין צוריקקומען, וואָלט איך עס
24 באַקומען מיט פּראָצענט? און ער האָט געזאָגט צו די, וואָס זענען
געשטאַנען דערביי: נעמט צו ביי אים די מָנה, און גיט עס דעם,
25 וואָס האָט די צען מָנים. און זיי האָבן צו אים געזאָגט: האַר, ער
26 האָט שוין צען מָנים! איך זאָג אייך, דער, וואָס האָט, דעם וועט
געגעבן ווערן; פון דעם אָבער, וואָס האָט ניט, פון אים וועט
27 אַוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס ער האָט. און יענע, מיינע
שונאים, וואָס האָבן ניט געוואָלט, אַז איך זאָל הערשן איבער
28 זיי, ברענגט זיי אַהער און הרגעט זיי פאַר מיינע אויגן. און
נאָכדעם ווי ער האָט דאָס געזאָגט, איז ער געגאַנגען פאָרויס, און
29 האָט עולה־רגל געווען קיין ירושלים. און עס איז געווען, בעת
ער האָט זיך דערנענטערט קיין בית־פגי און בית־היני, ביים
באַרג וואָס הייסט הר־הזיתים, האָט ער געשיקט צוויי פון זיינע
30 תלמידים, און געזאָגט: גייט אין דאָרף אַריין אַנטקעגנאיבער
אייך, און בעת איר וועט אַריינקומען, וועט איר געפינען אַן אייזל
צוגעבונדן, אויף וועלכן קיינער איז נאָך ניט געזעסן; בינדט עס
31 אָפּ, און ברענגט עס אַהער. און אויב עמיצער וועט אייך פרעגן:
פאַרוואָס בינדט איר עס אָפּ? זאָלט איר אַזוי זאָגן: דער האַר

32 דאָרף עס האָבן. און די שלִיחים זענען געגאַנגען, און האָבן
33 געפונען פּונקט ווי ער האָט צו זיי געזאָגט. און בעת זיי האָבן
אָפּגעבונדן דאָס אייזל, האָבן זיינע בַעלי־בָתים צו זיי געזאָגט:
34 פאַרוואָס בינדט איר אָף דאָס אייזל? און זיי האָבן געזאָגט: דער
35 האַר דאַרף עס האָבן. און זיי האָבן עס געבראַכט צו יֵשוּעַן,
און האָבן אַרויפגעוואָרפן זייערע מַלבושים אויף דעם אייזל, און
36 האָבן יֵשוּעַן אַרויפגעזעצט דערויף. און בעת ער איז געגאַנגען,
37 האָבן זיי אויסגעשפּרייט זייערע מַלבושים אויפן וועג. און ווי
ער האָט זיך דערנענטערט צום אַראָפּגאַנג פון דעם הַר־הַזֵיתים,
האָט דער גאַנצער עולם תַלמידים אָנגעהויבן צו פרייען זיך און
לויבן גאָט מיט אַ הויך קול פאַר אַלע וואונדערלעכע מַעשׂים,
38 וואָס זיי האָבן געזען, און האָבן געזאָגט: געבענטשט איז דער
מֶלך, וואָס קומט אין דעם נאָמען פון גאָט' שָלום אין הימל, און
39 כָבוד אין דער הייך' און עטלעכע פון די פּרושים פון צווישן
דעם פאָלק האָבן צו אים געזאָגט: רֶבי, שריי אָן אויף דיינע
40 תַלמידים. און ער האָט געענטפערט: איך זאָג אייך, אַז אויב די
41 דאָזיקע וועלן שווייגן, וועלן די שטיינער שרייען. און בעת ער
האָט זיך דערנענטערט, האָט ער געזען די שטאָט, און האָט זיך
42 צעוויינט איבער איר, און געזאָגט: הַלוואַי וואָלטסטו געוואוסט
אין דעם היינטיקן טאָג דאָס, וואָס קער זיך אָן צו דיין שָלום' איצט
43 איז דאָס אָבער פאַרהוילן פון דיינע אויגן. וואָרים סע וועלן קומען
אויף דיר טעג, ווען דיינע שׂונאים וועלן אויפשטעלן אַ וואַל אַרום
דיר, און דיך אַרומרינגלען, און דיך באַלאַגערן פון אַלע זייטן;
44 און וועלן דיך שמעטערן צו דער ערד, און דיינע קינדער צווישן
דיר, און ניט לאָזן אין דיר איין שטיין אויפן אַנדערן; מַחמת דו
האָסט ניט דערקענט די צייט, ווען דו ביסט געדענקט געוואָרן.
45 און ער איז אַרייַנגעגאַנגען אין דעם בֵית־הַמִקדש אַריין, און האָט
46 גענומען אַרויסטרייַבן די, וואָס האָבן פאַרקויפט, און האָט צו זיי
געזאָגט: סע שטייט געשריבן: מיין הויז זאָל זיין אַ הויז פון
47 תפִילה, אָבער איר האָט עס געמאַכט אַ הייל פון גַזלָנים. און
ער

ער האָט טאָג־טעגלעך געלערנט אין דעם בית־הַמִקדש. און
די ראָשי־כֹּהַנים, און די סופרים, און די עלצטע פֿון פֿאָלק האָבן
48 געזוכט אים אומצוברענגען. און זיי האָבן ניט געוואוסט וואָס צו
טאָן, וואָרים דאָס גאַנצע פֿאָלק האָט זיך באַהעפֿט אָן אים, און
זיך צו אים צוגעהערט.

כ און עס איז געוועזן אין איינעם פֿון די טעג, בעת ער האָט
געלערנט דאָס פֿאָלק אין דעם בית־הַמִקדש, און האָט מבַשׂר
געווען די גוטע בשׂורה, האָבן צו אים גענעענט די ראָשי־כֹּהַנים
2 און די סופרים מיט די זקֵנים, און זיי האָבן צו אים געזאָגט: זאָג
אונדז, מיט וועמעס רשות טוסטו דאָס אַלץ, אָדער ווער האָט דיר
3 געגעבן דאָס דאָזיקע רשות? און ער האָט געענטפֿערט, און צו זיי
4 געזאָגט: איך וויל אייך אויך פֿרעגן אַ קַשיא; נו, זאָגט מיר: די
5 טבִילה פֿון יוחָנָן, איז זי געוועזן פֿון הימל, אָדער פֿון מענטשן? און
זיי האָבן זיך געשלאָגן מיט דער דֵעה, און געזאָגט: אויב מיר
וועלן זאָגן: פֿון הימל, וועט ער זאָגן: פֿאַרוואָס האָט איר אים
6 ניט געגלויבט? וועלן מיר אָבער זאָגן: פֿון מענטשן, וועט אונדז
דאָס גאַנצע פֿאָלק פֿאַרשטיינען; וואָרים זיי זענען איבערצייגט,
7 אַז יוחָנָן איז געוועזן אַ נָביא. און זיי האָבן געענטפֿערט, אַז זיי
8 ווייסן ניט פֿונוואַנען. האָט יֵשוּעַ צו זיי געזאָגט: אויב אַזוי, וועל
9 איך אייך אויך ניט זאָגן מיט וועמעס רשות איך טו דאָס. און
ער האָט אָנגעהויבן רעדן צום פֿאָלק דאָס דאָזיקע מָשל: אַ
מענטש האָט געפֿלאַנצט אַ ווייַנגאָרטן, און האָט אים פֿאַרדונגען
צו ווייַנגערטנער, און איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין אויף
10 אַ לאַנגער צייט. און צו דער באַשטימטער צייט, האָט ער
געשיקט צו די ווייַנגערטנער אַ קנעכט, אַז זיי זאַלן אים געבן
פֿון די פּירות פֿון דעם ווייַנגאָרטן; אָבער די ווייַנגערטנער האָבן
11 אים געשלאָגן, און אים אַוועקגעשיקט ליידיק. און ער האָט
געשיקט אַן אַנדערן קנעכט; און אויך אים האָבן זיי געשלאָגן,
12 און האָבן אים מבַזה געווען, און אים אַוועקגעשיקט ליידיק. און
ער האָט געשיקט נאָך אַ דריטן; און אים האָבן זיי צענִיזוקט,
און

13 און אַרויסגעוואָרפֿן. און דער האַר פֿון דעם וויַינגאָרטן האָט
געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן? איך וועל שיקן מיין באַליבטן
14 זון; אֶפֿשר וועלן זיי דֶרֶך־אֶרֶץ האָבן פֿאַר אים. אָבער ווען
די וויַינגערטנער האָבן אים דערזען, האָבן זיי זיך מַיעץ געווען
איינער מיט דעם אַנדערן, און געזאָגט: דאָס איז דער יוֹרֵש;
15 לאָמיר אים הַרגענען, כּדי די ירושה זאָל זיין אונדזערע. און
זיי האָבן אים אַרויסגעוואָרפֿן פֿון דעם וויַינגאָרטן, און האָבן אים
געהַרגעט. בּכֵן, וואָס וועט דער האַר פֿון דעם וויַינגאָרטן, טאָן
16 צו זיי? ער וועט קומען און אומבּרענגען יענע וויַינגערטנער, און
דעם וויַינגאָרטן געבן צו אַנדערע. און אַז זיי האָבן דאָס געהערט,
17 האָבן זיי געזאָגט: חַס־וְחָלִילה! אָבער ער האָט אויף זיי געקוקט,
און געזאָגט: וואָס דען מיינט דאָס, וואָס סע שטייט געשריבן:
דער שטיין, וואָס די בּוימייַנדטער האָבן פֿאַרוואָרפֿן, איז געוואָרן
18 צום ווינקלשטיין? יעדער איינער, וואָס וועט פֿאַלן אויף יענעם
שטיין, וועט זיך צעשלאָגן; אָבער אויף וועמען ער וועט פֿאַלן,
19 דעם וועט ער צעמאָלן. און די סופֿרים און די ראָשי־כֹּהֲנים
האָבן געאָד אין יענער שָעה געזוכט צו לייגן אויף אים אַ האַנט,
אָבער זיי האָבן מורא געהאַט פֿאַר דעם פֿאָלק; וואָרים זיי האָבן
פֿאַרשטאַנען, אַז דאָס דאָזיקע מָשל האָט ער גערעדט אויף זיי.
20 און זיי האָבן אים נאָכגעקוקט, און האָבן געשיקט שפּיאָנען, וואָס
האָבן זיך פֿאַרשטעלט פֿאַר צדיקים, כּדי אים צו כאַפּן בּיי זיינע
רייד, און אים איבּערענטפֿערן צו דער מאַכט און אין רשות
21 פֿון דעם פּראָקוראַטאָר. און זיי האָבן אים געפֿרעגט: רֶבּי,
מיר ווייסן, אַז דו רעדסט און לערנסט רעכטפֿאַרטיק, און בּיסט
קיינעם ניט נושׂא־פָּנים, נייערט לערנסט בּאֶמת דעם וועג פֿון
22, 23 גאָט. דאַרפֿן מיר געבן שטייער דעם קֵיסר, אָדער ניט. אָבער
ער האָט דערקענט זייער כיטרעקייט, און האָט צו זיי געזאָגט:
24 ווייזט מיר אַ דינָר. וועמעס בּילד און אויפֿשריפֿט איז דאָס? און
25 זיי האָבן געזאָגט: דעם קֵיסרס. האָט ער צו זיי געזאָגט: גיט
דעריבּער דעם קֵיסר דאָס, וואָס איז דעם קֵיסרס, און צו גאָט

26 דאָס, וואָס איז גאָטס. און זיי האָבן אים ניט געקענט כאַפּן
מיט קיין וואָרט פאַר דעם פאָלק; און זיי זענען פאַרחידושט
27 געוואָרן פון זיין ענטפער, און האָבן געשוויגן. און סע האָבן
גענעענט עטלעכע פון די צדוקים, וואָס זאָגן, אַז סאאיז ניטאָ קיין
28 תחיית־המתים, און זיי האָבן אים געפרעגט, אַזוי צו זאָגן: רבי,
משה האָט אונדז פירגעשריבן, אַז אויב איינעמס אַ ברודער וועט
שטאַרבן, וואָס האָט אַ ווייב, און קיין קינדער האָט ער ניט, זאָל
זיין ברודער נעמען דאָס ווייב, און אויפשטעלן זאָמען פאַר זיין
29 ברודער. און אָט זענען געווען זיבן ברידער; און דער ערשטער
האָט גענומען אַ ווייב, און איז געשטאָרבן, און קיין קינדער האָט
30, 31 ער ניט געהאַט; און דער צווייטער און דער דריטער האָבן זי
גענומען, און אַזוי האָבן אויך די זיבן ניט געלאָזט קיין קינדער,
32 און זענען געשטאָרבן. צולעצט איז אויך די פרוי געשטאָרבן.
33 היינט, ביי תחיית־המתים, וועמעס ווייב וועט זי דעריבער זיין?
34 וואָרים די זיבן האָבן זי געהאַט פאַר אַ ווייב. און ישוע האָט
צו זיי געזאָגט: די קינדער פון דער דאָזיקער וועלט האָבן
35 חתונה, און מע מאַכט זיי חתונה; אָבער די, וואָס זענען זוכה צו
עולם־הבא און תחיית־המתים, האָבן ניט חתונה, און מע מאַכט
36 זיי ניט חתונה; וואָרים זיי קענען מער ניט שטאַרבן, מחמת זיי
זענען גלייך צו מלאָכים, און זענען קינדער פון גאָט, ווייל זיי זענען
37 קינדער פון תחיית־המתים. און אַז די טויטע וועלן אויפשטיין,
האָט אַפילו משה מרמז געווען ביים סנה, בעת ער רופט גאָט
דעם גאָט פון אַברהם, און דעם גאָט פון יצחק, און דעם גאָט
38 פון יעקב. און גאָט איז ניט דער גאָט פון טויטע, נייערט פון
39 לעבעדיקע, וואָרים אַלע לעבן פאַר אים. און עטלעכע פון די
סופרים האָבן געענטפערט: רבי, דו האָסט וואויל גערעדט.
40 וואָרים זיי האָבן זיך מער ניט דערלויבט אים עפּעס צו פרעגן.
41 און ער האָט צו זיי געזאָגט: ווי קומט עס, וואָס מען זאָגט, אַז
42 דער משיח איז דודס זון? וואָרים דוד אַליין האָט געזאָגט אין
דעם ספר תהלים: גאָט האָט געזאָגט צו מיין האַר: זעץ דיך

ביי

43 ביז איך וועל מאַכן דיינע פיינט פאַר בײַ מיין רעכטער האַנט,
44 דיין פוסבענקל. און אויב דָוִד רופט אים אָן האַר, וויאַזוי איז ער
45 זיין זון? און בעת דאָס גאַנצע פאָלק האָט זיך צוגעהערט, האָט
46 ער געזאָגט צו זיינע תַלמידים: היט אייך פאַר די סופרים, וואָס
האָבן ליב צו גיין אין לאַנגע טַלֵיתים, און האָבן ליב מע זאָל זיי
אָפגעבן שָלום אין די מאַרקפּלעצער, און די חָשובסטע שטאָט
47 אין די שולן, און דעם אויבן־אָן אויף סעודות; זיי, וואָס שלינגען
איין די הייזער פון אַלמָנות, און טוען כלומרשט דאַווענען לאַנג.
זיי וועלן שוין קריגן אַ האַרבערן פּסק.

כא און ער האָט זיך אַרומגעקוקט, און האָט געזען ווי די רייכע
2 וואָרפן אַריין זייערע נדָבות אין דעם שאַצקאַסטן; און ער האָט
אויך געזען ווי אַן אָרעמע אַלמָנה האָט אַהין אַריַינגעוואָרפן צוויי
3 פּרוטות. און ער האָט געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, די דאָזיקע
4 אָרעמע אַלמָנה האָט מער אַריַינגעוואָרפן ווי זיי אַלע; וואָרים
זיי אַלע האָבן מנַדב געווען פון דעם, וואָס זיי האָבן געהאַט
איבעריק, אָבער זי האָט פון איר נויט אַריַינגעוואָרפן אַלץ, וואָס
5 זי האָט געהאַט צום לעבן. און בעת עטלעכע האָבן גערעדט
פון בֵית־הַמִקדש, אַז ער איז באַשיינט מיט טייערע שטיינער און
6 מיט מַתָנות, האָט ער געזאָגט: וואָס שייך די דאָזיקע זאַכן, וואָס
איר זעט, וועלן קומען טעג, וואָס אין זיי וועט דאָ ניט בלייַבן אַ
7 שטיין אויף אַ שטיין, וואָס וועט ניט אַראָפּגעוואָרפן ווערן. און זיי
האָבן אים געפרעגט: רֶבי, ווען וועט דאָס זיין? און וואָס וועט
8 זיין דער סימָן, ווען דאָס וועט געשען? און ער האָט געזאָגט:
זעט, אַז מע זאָל אייך ניט פאַרפירן, וואָרים אַ סך וועלן קומען אין
מיין נאָמען, און זאָגן: איך בין עס׳ און: די צייט האָט גענעענט׳
9 גייט זיי ניט נאָך. און בעת איר וועט הערן פון מִלחָמות און
מהומות, זאָלט איר זיך ניט שרעקן; וואָרים דאָס אַלץ מוז קודם
10 געשען; אָבער דער קֵץ איז דאָס נאָך ניט. דערנאָך האָט ער
צו זיי געזאָגט: אומה וועט אויפשטיין קעגן אומה, און מלוכה
11 קעגן מלוכה; און עס וועלן זיין גרויסע ערדציטערנישן, און אין

פאַרשידענע

פֿאַרשידענע ערטער הונגער און מַגֵפֿות, און סע וועלן זיין שרעקן
12 און גרויסע מֹופֿתים פֿון הימל. אָבער קודם־כָּל וועלן זיי לייגן
זייערע הענט אויף אייך, און אייך רודפֿן, און אייך איבערענטפֿערן
צו די שולן און תּפֿיסות, און אייך ברענגען פֿאַר מלָכים און
13 מושלים פֿון מיין נאָמענסוועגן. און דאָס וועט אייך זיין פֿאַר אַן
14 עֵדות. בכֵן, נעמט דאָס אייך צום האַרצן, ניט צו דאגהן פֿאָרויס
15 וויאַזוי צו ענטפֿערן; וואָרים איך וועל אייך געבן אַ מויל און
חָכמה, וואָס אַלע אייערע קעגנער וועלן ניט קענען ביישטיין,
16 אָדער פֿאַרלייקענען. איר וועט אַפֿילו איבערגעענטפֿערט ווערן
פֿון עלטערן, און ברידער, און קרובים, און פֿריינט; און טייל פֿון
17 אייך וועלן זיי טייטן. און איר וועט זיין פֿאַרהאַסט פֿון אַלעמען
18 פֿון מיין נאָמענסוועגן. עס וועט אייך אָבער אַ האָר פֿון אייער קאָפּ
19 ניט פֿאַרלוירן גיין. דורך אייער געדולדיקייט וועט איר געווינען
20 אייערע נשָמות. און בעת איר וועט זען ירושָלַיִם אַרומגערינגלט
21 מיט חַילות, זאָלט איר וויסן, אַז איר חורבן איז נאָענט. דעמאָלט
זאָלן די, וואָס זענען אין יהודה, אַנטרינען אין די בערג; און
די, וואָס זענען אין איר מיט, זאָלן אַרויסגיין, און די, וואָס זענען
22 אויפֿן לאַנד, זאָלן ניט אַריינגיין אין איר. וואָרים דאָס זענען
טעג פֿון נקָמה, כּדי אַלצדינג, וואָס סע שטייט געשריבן, זאָל
23 ממַלא ווערן. ווי איז צו די, וואָס זענען מעוברת, און וואָס גיבן
צו זייגן אין יענע טעג! וואָרים סע וועט זיין אַ גרויסע צָרה אין
24 דעם לאַנד און אַ צאָרן אויף דעם דאָזיקן פֿאָלק. און זיי וועלן
פֿאַלן דורך דער שאַרף פֿון דער שווערד, און וועלן געפֿירט ווערן
געפֿאַנגען צווישן אַלע אומות; און ירושָלַיִם וועט צעטרעטן ווערן
פֿון די גויים, אין די צייטן פֿון די גויים וועלן דערפֿילט ווערן.
25 און סע וועלן זיין מֹופֿתים אין דער זון, און לבָנה, און שטערן,
און אויף דער ערד צָרות אויף פֿעלקער, אין שרעק פֿאַר דעם
26 רוישן פֿון יַם און די כוואַליעס; מענטשן וועלן חַלשן פֿאַר מורא
און דערוואַרטונג פֿון דעם, וואָס דאַרף קומען אויף דער וועלט;
27 וואָרים די כּוחות פֿון הימל וועלן אויפֿגעטרייסלט ווערן. און

דעמאלט

דעמאָלט וועלן זיי זען דעם בֶּן־אָדָם קומען אויף אַ וואָלקן מיט
28 גבֿורה און גרויס כָּבֿוד. און בעת די דאָזיקע זאַכן וועלן אָנהייבן
מקוים צו ווערן, גלײַכט אײַך אויס, און הייבט אויף אײַערע
29 קעפּ, מחמת אײַער גאולה דערנענטערט זיך. און ער האָט זיי
דערציילט אַ מָשל: קוקט אויף דעם פֿײַגנבוים, און אויף אַלע
30 ביימער; בעת זיי טוען שוין אַרויסשפּראָצן, זעט איר עס און איר
31 ווייסט פֿון זיך אַליין, אַז דער זומער איז שוין נאָענט. אַזוי אויך
איר, ווען איר וועט דאָס אַלץ זען געשען, זאָלט איר וויסן, אַז דאָס
32 מַלכות פֿון גאָט איז נאָענט. באמת, איך זאָג אײַך, דער דאָזיקער
33 דור וועט ניט פֿאַרגיין, ביז דאָס אַלץ וועט געשען. הימל און
ערד וועלן פֿאַרגיין, אָבער מײַנע ווערטער וועלן קיינמאָל ניט
34 פֿאַרגיין. גיט אָבער אַכטונג אויף זיך, טאָמער וועלן אײַערע
הערצער באַשווערט ווערן מיט איבערעסן זיך, און שִׁיכּרות, און
מיט דַאגות פֿון דעם דאָזיקן לעבן, און יענער טאָג וועט פּלוצים
35 קומען אויף אײַך ווי אַ נעץ; וואָרים אַזוי וועט ער קומען אויף אַלע,
36 וואָס וואוינען אויף דעם פּנים פֿון דער גאַנצער ערד. דעריבער
זײַט וואַך אין יעדער צײַט, און זײַט מִתפּלל, אַז איר זאָלט זיך
קענען שטאַרקן צו אַנטרינען פֿון אַלצדינג, וואָס דאַרף געשען,
37 און צו שטיין פֿאַר דעם בֶּן־אָדָם. און בײַטאָג האָט ער געלערנט
אין דעם בֵּית־הַמִקדש, און בײַנאַכט איז ער אַרויסגעגאַנגען, און
האָט איבערגענעכטיקט אויפֿן באַרג, וואָס הייסט הַר־הַזֵיתים.
38 און דאָס גאַנצע פֿאָלק האָט זיך געפֿעדערט צו אים אין דער פֿרי
אין דעם בֵּית־הַמִקדש, כּדי אים צו הערן.
כב און סע האָט גענענעט דער חַג־הַמַצות, וואָס ווערט גערופֿן פֵּסח.
2 און די ראָשי־כֹּהֲנים און די סופֿרים האָבן געזוכט וויאַזוי אים
אומצובֿרענגען; וואָרים זיי האָבן מורא געהאַט פֿאַר דעם פֿאָלק.
3 און דער שָׂטן איז אַרײַן אין יהודהן, וואָס איז גערופֿן געוואָרן אִיש
4 קְריות, וואָס איז געווען פֿון דער צאָל פֿון די צוועלף; און ער
איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט זיך צונויפֿגערעדט מיט די ראָשי־
כּהֲנים און שָׂרים, וויאַזוי ער זאָל אים קענען איבערענטפֿערן צו
זיי

5 זיי. און זיי האָבן זיך געפֿרייט, און האָבן אָפּגעמאַכט צו געבן
6 אים געלט. און ער האָט מַסכּים געווען, און האָט געזוכט אַ
געלעגנהייט אים איבערצוענטפֿערן צו זיי, ניט אין די אויגן פֿון
7 דעם פֿאָלק. און סע איז געקומען דער טאָג פֿון חַג־הַמַצוֹת, וואָס
8 אין אים מוז מען מַקריב זײַן דעם קָרבּן־פֶּסַח. און ער האָט
געשיקט פּעטרוסן און יוֹחָנָן, און האָט געזאָגט: גייט און גרייט אָן
9 פֿאַר אונדז דעם סֵדר, כּדי מיר זאָלן עסן. און זיי האָבן צו אים
10 געזאָגט: וואו ווילסטו, אַז מיר זאָלן אים אָנגרייטן? האָט ער צו זיי
געזאָגט: זעט, בּעת איר וועט אַרײַנקומען אין דער שטאָט אַרײַן,
וועט אײַך בּאַגעגענען אַ מאַן, וואָס טראָגט אַ קרוג מיט וואַסער;
11 גייט אים נאָך אין דעם הויז אַרײַן, וואו ער וועט אַרײַנגיין. און
איר זאָלט זאָגן צו דעם בַּעל־הַבּיִת: דער רֶבּי לאָזט דיר זאָגן:
וואו איז דאָס גאַסט־צימער, וואו איך וועל האַלטן דעם סֵדר מיט
12 מײַנע תַּלמידים? און ער וועט אײַך ווײַזן אַ גרויסע איבערשטע
13 שטוב, אַ פֿאַרטיק אָנגעגרייטע, דאָרטן זאָלט איר אָנגרייטן. און
זיי זענען געגאַנגען, און האָבן געפֿונען אַזוי ווי ער האָט צו זיי
14 געזאָגט; און זיי האָבן אָנגעגרייט דעם סֵדר. און אַז די שָׁעה האָט
גענעענט, האָט ער זיך אַנידערגעזעצט, און די שלִיחים מיט אים.
15 און ער האָט צו זיי געזאָגט: מיט בּאַגער האָב איך בּאַגערט צו
16 האַלטן מיט אײַך דעם דאָזיקן סֵדר, איידער איך טו לײַדן; וואָרים
איך זאָג אײַך, איך וועל אים מער ניט האַלטן, בּיז ער וועט מְמַלא
17 ווערן אין דעם מַלכות פֿון גאָט. און ער האָט גענומען אַ כּוֹס,
און אַז ער האָט אַ בּרכה געמאַכט, האָט ער געזאָגט: נעמט
18 אים, און צעטיילט אים צווישן זיך; וואָרים איך זאָג אײַך, איך וועל
מער ניט טרינקען פֿון דער פּרי־הגפן, בּיז סע וועט קומען דאָס
19 מַלכות פֿון גאָט. און ער האָט גענומען מַצה, און האָט אַ בְּרָכה
געמאַכט, און זי צעבּראָכן און געגעבן צו זיי, און געזאָגט: דאָס
איז מײַן לײַב, וואָס ווערט געגעבן פֿאַר אײַך; טוט דאָס אין מײַן
20 אָנדענק. און אויף אַזאַ אופֿן דעם כּוֹס נאָך דער סעודה, אַזוי צו
זאָגן: דער דאָזיקער כּוֹס איז דער נייער בּונד אין מײַן בּלוּט, וואָס

ווערט

21 ווערט פֿאַרגאָסן פֿאַר אײַך. דאָך זע, די האַנט פֿון מײַן מָסור
22 איז מיט מיר אויפֿן טיש. באמת, דער בֶּן־אָדָם גייט, ווי סע איז
באַשטימט געוואָרן; אָבער וויי צו יענעם מענטשן, דורך וועמען
23 ער ווערט פֿאַרראַטן! און זיי האָבן אָנגעהויבן צו פֿאָרשן צווישן
24 זיך, ווער קען עס זײַן דער, וואָס וועט טאָן די דאָזיקע זאַך. און
סע האָט זיך אויך אויפֿגעהויבן אַ מַחלוֹקה צווישן זיי, ווער פֿון
25 זיי דאַרף פֿאַררעכנט ווערן פֿאַר דעם גרעסטן. און ער האָט צו
זיי געזאָגט: די מְלָכים פֿון די גוֹיִים הערשן איבער זיי, און די,
26 וואָס האָבן שְליטה איבער זיי, ווערן גערופֿן בַּעלי־חֶסֶד. איר
אָבער זאָלט ניט זײַן אַזוי; נייערט דער גרעסטער צווישן אײַך,
זאָל ווערן ווי דער ייִנגערער, און דער עלטסטער, ווי דער, וואָס
27 טוט דינען. וואָרים ווער איז גרעסער, דער וואָס זיצט בײַם טיש,
אָדער דער, וואָס באַדינט? צי איז ניט דער, וואָס זיצט בײַם
28 טיש? אָבער איך בין אין אײַער מיט ווי דער, וואָס באַדינט. און
איר זענט די, וואָס זענען געשטאַנען מיט מיר אין מײַנע נִסיוֹנות;
29 און איך באַשטים פֿאַר אײַך אַ מלוּכה, פּונקט ווי מײַן פֿאָטער
30 האָט באַשטימט פֿאַר מיר, כּדי איר זאָלט עסן און טרינקען בײַ
מײַן טיש אין מײַן מַלכות, און זיצן אויף טראָנען און מִשפּטן די
31 צוועלף שבָטים פֿון ישׂרָאל. שִמעון, שִמעון, זע, דער שָׂטן האָט
32 אײַך באַגערט צו קריגן, כּדי אײַך צו קענען זיפּן ווי ווייץ; אָבער
איך האָב מִתפּלל געווען, אַז דײַן אֱמונה זאָל זיך ניט אויסלאָזן;
און דו, בעת דו וועסט תּשובה טאָן, זאָלסטו שטאַרקן דײַנע
33 ברידער. און ער האָט צו אים געזאָגט: האַר, איך בין גרייט צו
34 גיין מיט דיר אין תּפיסה, און אַפֿילו צום טויט. האָט ער געזאָגט:
איך זאָג דיר, כֵּיפָא, דער האָן וועט הײַנט ניט קריִען, איידער
35 דו וועסט דרײַ מאָל לייקענען, אַז דו קענסט מיך. און ער האָט
צו זיי געזאָגט: בעת איך האָב אײַך אַרויסגעשיקט אָן אַ בײַטל,
און רײַזעזאַק, און שיך, האָט אײַך עפּעס געפֿעלט? האָבן זיי
36 געזאָגט: גאָרניט. און ער האָט צו זיי געזאָגט: איצט אָבער,
דער, וואָס האָט אַ בײַטל, לאָז ער אים נעמען, און אַזוי אויך דעם
רייזעזאק

רײַזעזאַק. און דער, וואָס האָט ניט קײן שווערד, זאָל פֿאַרקױפֿן
37 זײַן מאַנטל, און זיך אים קױפֿן. וואָרים איך זאָג אײַך, אַז דאָס,
וואָס סע שטײט געשריבן, מוז אין מיר ממַלא ווערן: און ער איז
געצײלט געוואָרן מיט פֿאַרברעכער; וואָרים דאָס, וואָס איז נוגע
38 מיר, קומט צו אַ סוף. און זײ האָבן געזאָגט: האַר, זע, דאָ זענען
39 צווײ שווערדן; און ער האָט צו זײ געזאָגט: דאָס איז גענוג. און
ער איז אַרויסגעקומען, און איז געגאַנגען, ווי זײַן מִנהג איז געווען,
צום הר־הזיתים; און די תּלמידים זענען אים אויך נאָכגעגאַנגען.
40 און אַז ער איז געקומען אויפֿן פּלאַץ, האָט ער צו זײ געזאָגט: זײַט
41 מִתפּלל, אַז איר זאָלט ניט קומען צו קײן נסָיון. און ער האָט זיך
אָפּגעשײדט פֿון זײ אַרום אַ וואָרף פֿון אַ שטײן, און איז געפֿאַלן
42 כּורעים, און ער האָט מִתפּלל געווען, אַזוי צו זאָגן: פֿאָטער, אויב
דו ווילסט, טו אָפּ פֿון מיר דעם דאָזיקן כּוס; דאָך ניט מײַן רָצון,
43 נײערט דײַנער זאָל געשען. און אַ מַלאך פֿון הימל האָט זיך צו
44 אים באַוויזן, און האָט אים געשטאַרקט. און בעת ער האָט זיך
געראַנגלט מיטן טויט, האָט ער מיט מער כַּוָנה מִתפּלל געווען;
און זײַן שווײס איז געוואָרן ווי גרויסע טראָפּנס בלוט, וואָס זענען
45 אַראָפּגעפֿאַלן אויף דער ערד. און אַז ער איז אויפֿגעשטאַנען פֿון
זײַן תּפילה־טאָן, איז ער געקומען צו די תּלמידים, און האָט זײ
46 געפֿונען שלאָפֿן פֿון צַער, און ער האָט צו זײ געזאָגט: פֿאַרוואָס
שלאָפֿט איר? שטײט אויף און זײַט מִתפּלל, אַז איר זאָלט
47 ניט קומען צו קײן נסָיון. בשָעת ער האָט נאָך גערעדט, איז
אָנגעקומען אַ המון, און יענער פֿון די צוועלף, וואָס האָט געהײסן
יהודה, איז געגאַנגען פֿאָרויס פֿאַר זײ. און ער האָט גענעענט צו
48 ישוען, אים צו קושן; אָבער ישוע האָט צו אים געזאָגט: יהודה,
49 ענטפֿערסטו איבער דעם בן־אָדם מיט אַ קוש? און בעת די,
וואָס זענען געווען אַרום אים, האָבן געזען וואָס דאָ וועט ווערן,
האָבן זײ געזאָגט: האַר, זאָלן מיר שלאָגן מיט דער שווערד?
50 און אײנער פֿון זײ האָט געשלאָגן דעם כֹּהן־גדולס קנעכט, און
51 האָט אים אָפּגעהאַקט זײַן רעכטן אויער. אָבער ישוע האָט
געזאָגט

געזאָגט: גענוג, לאָזט אָפּ! און ער האָט באַרירט זײַן אויער, און
52 האָט אים געהיילט. און יֵשוּעַ האָט געזאָגט צו די ראָשי־כֹּהֲנים
און שָׂרים פֿון דעם בֵּית־הַמִקדָש, און צו די זְקֵנים, וואָס זענען
געקומען קעגן אים: זענט איר אַרויסגעקומען ווי קעגן אַ גַזלן,
53 מיט שווערדן און שטעקנס? בעת איך בין מיט אײַך געווען
טאָג־טעגלעך אין בֵּית־הַמִקדָש, האָט איר ניט אויסגעשטרעקט
קיין האַנט קעגן מיר. אָבער דאָס איז אײַער שָעה, און די מאַכט
54 פֿון דער פֿינצטערניש. און זיי האָבן אים גענומען, און האָבן
אים אַוועקגעפֿירט, און אים געבראַכט אין דעם כֹּהן־גָדולס הויז
55 אַרײַן. און פּעטרוס איז נאָכגעגאַנגען פֿון דער ווײַטנס; און אַז זיי
האָבן אָנגעצונדן אַ פֿײַער אינמיטן הויף, און זיך אַנידערגעזעצט
56 צוזאַמען, האָט זיך פּעטרוס אַנידערגעזעצט צווישן זיי. און איינע
אַ דינסט האָט אים געזען זיצן בײַם פֿײַער, און האָט אויף אים
שאַרף געקוקט, און געזאָגט: אויך דער מאַן איז געווען מיט
57 אים. אָבער ער האָט געלייקנט, און געזאָגט: אִשה, איך קען
58 אים ניט. און אַ ביסל שפּעטער האָט אים אַן אַנדערער געזען,
און געזאָגט: דו ביסט אויך איינער פֿון זיי. אָבער פּעטרוס האָט
59 געזאָגט: מענטש, איך בין עס ניט. און עפּעס אין אַ שָעה אַרום
האָט אַן אַנדערער פֿאַרזיכערט, און געזאָגט: באמת, אויך ער
60 איז געווען מיט אים, וואָרים ער איז אַ גָלִילער. אָבער פּעטרוס
האָט געזאָגט: מענטש, איך ווייס ניט וואָס דו זאָגסט. און תֵּיכף,
61 בשָעת ער האָט נאָך גערעדט, האָט דער האָן געקרייט. און דער
האַר האָט זיך אויסגעדרייט, און האָט געקוקט אויף פּעטרוסן.
און פּעטרוס האָט זיך דערמאָנט דאָס וואָרט פֿון דעם האַר, ווי
ער האָט צו אים געזאָגט: איידער דער האָן וועט הײַנט קרייען,
62 וועסטו מיך דרײַ מאָל פֿאַרלייקענען. און ער איז אַרויסגעגאַנגען,
63 און האָט זיך ביטער צעוויינט. און די מענטשן, וואָס האָבן
געהאַלטן יֵשוּעַן, האָבן פֿון אים אָפּגעשפּעט און אים געשלאָגן.
64 און זיי האָבן אים פֿאַרדעקט די אויגן, און אים געפֿרעגט: זאָג
65 נביאות, ווער איז דער, וואָס האָט דיך געשלאָגן? און נאָך אַ סך

אַנדערע זאַכן האָבן זיי גערעדט קעגן אים, און אים געלעסטערט.
66 און ווי נאָר עס איז געוואָרן טאָג, האָבן זיך פֿאַרזאַמלט די זקֵנים
פֿון פֿאָלק, אינאיינעם מיט די ראָשי־כֹּהנים און סופֿרים; און זיי
האָבן אים אַוועקגעפֿירט אין זייער סַנהֶדרין, און האָבן געזאָגט:
67 אויב דו ביסט דער מָשיח, זאָג עס אונדז. אָבער ער האָט צו זיי
68 געזאָגט: אויב איך וועל אייך זאָגן, וועט איר ניט גלויבן; און אויב
69 איך וועל אייך פֿרעגן, וועט איר ניט ענטפֿערן. אָבער פֿון איצט
אָן וועט דער בֶּן־אָדָם זיצן בײַ דער רעכטער האַנט פֿון גאָטס
70 גבורה. און זיי האָבן אַלע געזאָגט: ביסטו דען דער בֶּן־אֱלֹהִים?
71 האָט ער צו זיי געזאָגט: איר זאָגט, אַז איך בין. און זיי האָבן
געזאָגט: וואָס דאַרפֿן מיר נאָך מער עֵדות? וואָרים מיר האָבן עס
אַליין געהערט פֿון זיין אייגן מויל.
כג און זייער גאַנץ קָהל איז אויפֿגעשטאַנען, און האָבן אים
2 געבראַכט פֿאַר פּילאַטוסן. און זיי האָבן אים אָנגעהויבן צו
באַשולדיקן, אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן געפֿונען, אַז דער דאָזיקער
מענטש פֿאַרפֿירט אונדזער פֿאָלק, און פֿאַרווערט צו געבן מַס
3 דעם קֵיסר, און זאָגט, אַז ער איז דער מֶלֶך־הַמָשיחַ. און פּילאַטוס
האָט אים געפֿרעגט: ביסטו דער מֶלך פֿון די יִדן? און ער האָט
4 אים געענטפֿערט: דו זאָגסט עס. און פּילאַטוס האָט געזאָגט צו
די ראָשי־כֹּהנים און דעם פֿאָלק: איך געפֿין ניט קיין שולד אין
5 דעם דאָזיקן מענטשן. אָבער זיי זענען נאָך מער צוגעשטאַנען, און
האָבן געזאָגט: ער העצט אויף דאָס פֿאָלק, מיט זיין לערנען אין
6 גאַנץ יהודה, אָנהייבנדיק פֿון גָליל ביז דאַנען. און אַז פּילאַטוס
7 האָט דאָס געהערט, האָט ער געפֿרעגט, צי דער אַ גָלילער. און
ווען ער איז געוואָר געוואָרן, אַז ער איז פֿון הורדוסעס מֶמשָלה,
האָט ער אים געשיקט צו הורדוסן, וואָס איז גראָד אין יענע
8 טעג געווען אין ירושָלַיִם. און ווען הורדוס האָט געזען יֵשוּעַן,
האָט ער זיך זייער געפֿרייט, וואָרים שוין אַ לאַנגע צייט, אַז
ער האָט אים באַגערט צו זען, מַחמת ער האָט געהערט וועגן
9 אים, און ער האָט געהאָפֿט צו זען עפּעס אַ נֵס דורך אים. און
ער

ער האָט אים גענומען אַ סך אויספֿרעגן; אָבֿער ער האָט אים
10 גאָרניט געענטפֿערט. און די ראָשי־כּהנים און די סופֿרים זענען
11 געשטאַנען, און האָבֿן אים שווער באַשולדיקט. און הורדוס
מיט זיינע זעלנער האָבֿן אים געמאַכט צו גאָרנישט, און אים
אויסגעלאַכט, און אָנטועדיק אים אין פּרעכטיקע קליידער, האָט
12 ער אים צוריקגעשיקט צו פּילאַטוסן. און הורדוס און פּילאַטוס
זענען יענעם טאָג געוואָרן פֿריינט איינער מיטן אַנדערן, וואָרים
13 פֿריער זענען זיי געווען פֿאַרפֿיינט צווישן זיך. און פּילאַטוס
האָט צוזאַמענגערופֿן די ראָשי־כּהנים, און די שׂרים, און דאָס
14 פֿאָלק, און האָט צו זיי געזאָגט: איר האָט צו מיר געבֿראַכט
דעם דאָזיקן מענטשן, ווי איינעם, וואָס פֿאַרפֿירט דאָס פֿאָלק;
און נאָכדעם ווי איך האָבֿ אים אויסגעפֿאָרשט פֿאַר אייך, ערשט,
איך האָבֿ ניט געפֿונען קיין שולד אין דעם מענטשן בנוגע יענע
15 זאַכן, אין וואָס איר באַשולדיקט אים. ניין, אויך ניט הורדוס,
וואָרים ער האָט אים צוריקגעשיקט צו אונדז; און אָט האָט ער
16 גאָרניט געטאָן, ער זאָל ווערט זיין דעם טויט. איך וויל אים
17 דעריבֿער אויספּאַטשן, און אים לאָזן פֿריי. און ער האָט פֿאַר
18 זיי געמוזט באַפֿרייען איינעם אויף יום־טובֿ. און זיי האָבֿן אַלע
אינאיינעם אויסגעשריגן: אַוועק מיט דעם דאָזיקן, און באַפֿריי
19 אונדז בר־אַבֿאָן. און יענער איז צוליבֿ עפּעס אַ מרידה אין
דער שטאָט, און פֿאַר אַ רציחה, אַריינגעוואָרפֿן געוואָרן אין דער
20 תּפֿיסה אַריין. און פּילאַטוס האָט צו זיי ווידער גערעדט, און האָט
21 באַגערט צו באַפֿרייען ישוען; נאָר זיי האָבֿן געשריגן; קרייציק,
22 קרייציק אים! און ער האָט צום דריטן מאָל צו זיי געזאָגט:
פֿאַרוואָס, וואָסער שלעכטס האָט ער געטאָן? איך האָבֿ אין
אים ניט געפֿונען קיין חטא, וואָס זאָל ווערט זיין דעם טויט; איך
23 וועל אים דעריבֿער אויספּאַטשן און אים לאָזן פֿריי. אָבֿער זיי
זענען צו אים צוגעשטאַנען, און מיט הויכע געשרייען האָבֿן זיי
פֿאַרלאַנגט, אַז ער זאָל געקרייציקט ווערן. און זייערע קולות
24 האָבֿן גובֿר געווען. און פּילאַטוס האָט אַרויסגעגעבֿן אַ פּסק, אַז
זייער

25 זייער פֿאַרלאַנג זאָל געטאָן ווערן. און ער האָט באַפֿרייט דעם,
וואָס איז אַרײַנגעוואָרפֿן געוואָרן אין דער תּפֿיסה אַריין פֿאַר
מרידה און רציחה, וועמען זיי האָבן פֿאַרלאַנגט; און יֵשוּעַן האָט
26 ער איבערגעענטפֿערט לויט זייער ווילן. און בעת זיי האָבן אים
אַוועקגעפֿירט, האָבן זיי געכאַפּט איינעם, שִמעון פֿון קורֵני, וואָס
איז געקומען פֿון דעם פֿעלד, און האָבן אויף אים אַרויפֿגעלייגט
27 דעם צלָב, אים נאָכצוטראָגן יֵשוּעַן. און עס איז אים נאָכגעגאַנגען
אַ גרויסער הַמון פֿון דעם פֿאָלק, און פֿון פֿרויען, וואָס האָבן אים
28 באַוויינט און באַקלאָגט. און יֵשוּעַ האָט זיך געווענדט צו זיי, און
געזאָגט: טעכטער פֿון ירושָלַיִם, וויינט ניט איבער מיר, נייערט
29 וויינט אויף זיך אַליין, און פֿאַר אייערע קינדער. וואָרים אָט קומען
טעג, אין וועלכע מע וועט זאָגן: וואויל איז די עקָרות, און די
לײַבער, וואָס האָבן קיינמאָל ניט געטראָגן, און די בריסט, וואָס
30 האָבן קיינמאָל ניט געגעבן צו זויגן! דעמאָלט וועלן זיי זאָגן צו
די בערג: פֿאַלט אויף אונדז, און צו די בערגלעך: דעקט אונדז
31 צו. ווײַל אויב מען טוט אַזוינס דעם גרינעם בוים, וואָס וועט
32 מען שוין טאָן צום טרוקענעם? און אויך צוויי אַנדערע, וואָס
זענען געווען רשָעים, זענען געפֿירט געוואָרן מיט אים געטייט צו
33 ווערן. און אַז זיי זענען געקומען צו דעם פּלאַץ, וואָס איז גערופֿן
געוואָרן גָלגָלתָּא, האָבן זיי אים דאָרט געקרייציקט, און די
רשָעים, איינעם צו דער רעכטער האַנט און דעם אַנדערן צו דער
34 לינקער. און יֵשוּעַ האָט געזאָגט: פֿאָטער, זיי זיי מוחל; וואָרים זיי
ווייסן ניט וואָס זיי טוען! און בײַם צעטיילן זײַנע קליידער צווישן
35 זיך, האָבן זיי געוואָרפֿן גורל. און דאָס פֿאָלק איז געשטאַנען און
האָט צוגעקוקט; און די שָׂרים האָבן פֿון אים אָפּגעשפּעט, און
געזאָגט: אַנדערע האָט ער מַציל געווען; זאָל ער זיך אַליין מַציל
36 זײַן, אויב ער איז דער מָשיחַ־אֱלֹהִים, זײַן אויסדערוויילטער! און
אויך די זעלנער האָבן אים אויסגעלאַכט, און האָבן גענעענט און
37 אים געגעבן עסיק, און געזאָגט: אויב דו ביסט דער מֶלך פֿון
38 די יִדן, זיי דיך אַליין מַציל. און איבער אים איז אויך געווען אַן

אויפֿשריפֿט

39 אויפֿשריפֿט: דאָס איז דער מֶלך פֿון די ייִדן. און איינער פֿון די
רשָעים, וואָס איז געהאָנגען געוואָרן, האָט אים געלעסטערט, אַזוי
צו זאָגן: צי ביסטו ניט דער מָשיחַ? זײַ מַציל דיך און אונדז.
40 און דער אַנדערער האָט אים אויסגעמוסרט, און געזאָגט: צי
האָסטו אַפֿילו ניט מורא פֿאַר גאָט, וואָס דו טוסט ליידן די זעלבע
41 שטראָף? און מיר אַוודאי לויטן מִשפּט; וואָרים מיר קריגן
דעם שׂכַר, וואָס אונדזערע מַעשׂים זענען ווערט געווען; דער
42 דאָזיקער אָבער האָט ניט געטאָן קיין שום שלעכטס. און ער
האָט געזאָגט: יֵשוּעַ, געדענק מיך, ווען דו וועסט קומען אין דײַן
43 מַלכות אַרײַן. און ער האָט צו אים געזאָגט: באמת, איך זאָג דיר,
44 הײַנט וועסטו זײַן מיט מיר אין גַן־עֵדן. און עס איז שוין געווען
אַרום דער זעקסטער שָעה, און אַ פֿינצטערניש איז געקומען
45 איבער דעם גאַנצן לאַנד, ביז דער ניינטער שָעה. און די זון איז
פֿינצטער געוואָרן; און דאָס פָּרוֹכֶת פֿון דעם הֵיכל איז צעריסן
46 געוואָרן אין צווייען. און יֵשוּעַ האָט געשריגן מיט אַ הויך קול,
און האָט געזאָגט: פֿאָטער, אין דײַנע הענט גיב איך איבער מײַן
גייסט' און בעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגעהויכט
47 זײַן נשָמה. און אַז דער הויפּטמאַן האָט געזען וואָס עס איז
געשען, האָט ער אָפּגעגעבן כָּבוד צו גאָט, און האָט געזאָגט:
48 באמת, דער דאָזיקער מענטש איז געווען אַ צַדיק. און בעת
דאָס גאַנצע פֿאָלק, וואָס איז זיך צונויפֿגעקומען, האָט געזען וואָס
סאיז געשען, האָבן זיי זיך אומגעקערט און זיך געשלאָגן חָטָאתי
49 אין האַרצן. און אַלע זײַנע באַקאַנטע, און די פֿרויען, וואָס זענען
מיטגעגאַנגען מיט אים פֿון גָלִיל, זענען געשטאַנען פֿון דערווײַטנס
50 און האָבן דאָס צוגעזען. און אָט איז געווען אַ מענטש, וואָס האָט
געהייסן יוסף, פֿון דער ייִדישער שטאָט רָמָתַיִם. ער איז געווען אַ
51 בַעל־יועץ, אַ גוטער מענטש און אַ צַדיק, וואָס האָט ניט מַסכּים
געווען מיט זייער עֵצה, אָדער מיט זייערע מַעשׂים, און וואָס
52 האָט געוואַרט אויף דעם מַלכות פֿון גאָט. דער דאָזיקער איז
געגאַנגען צו פּילאַטוסן, און האָט געבעטן דעם גוף פֿון יֵשוּעַן.

און

53 און ער דאָט אים אַראָפּגענומען, און האָט אים אײַנגעוויקלט אין
לײַוונטענע תּכריכים, און האָט אים אַרײַנגעלייגט אין אַ קֶבֿר, וואָס
איז געווען אויסגעהאַקט אין אַ פֿעלזן, און אין וועלכן קיינער איז
54 נאָך קיינמאָל ניט געלעגן. און עס איז געווען עֶרבֿ־שַׁבּת, און
55 דער שַׁבּת האָט געגענעגט. און די פֿרויען, וואָס זענען געקומען
מיט אים פֿון גַליל, זענען נאָכגעגאַנגען, און האָבן באַקוקט דעם
56 קֶבֿר, און וויאַזוי זיין גוף איז געלייגט געוואָרן; און זיי האָבן זיך
אומגעקערט, און האָבן אַנגעבֿרייט בּשָׂמים און זאַלבאײַלן. און
שַׁבּת האָבן זיי גערוט לויט דעם דין.

כד און באַגינען פֿון דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שַׁבָּת, זענען זיי
געקומען צום קֶבֿר, און האָבן געבראַכט די בּשָׂמים, וואָס
2 זיי האָבן אָנגעבֿרייט. און זיי האָבן געפֿונען דעם שטיין
3 אַוועקגעקײַקלט פֿון דעם קֶבֿר, און ווען זיי זענען אַרײַנגעגאַנגען,
4 האָבן זיי ניט געפֿונען דעם גוף פֿון דעם האַר יֵשוּעַ. און
עס איז געווען, בשַׁעת זיי זענען אַזוי געווען צעטומלט פֿונוועגן
דעם, ערשט צוויי מענער זענען געשטאַנען נעבן זיי אין
5 שטראַלנדיקע קליידער; און אַ שרעק איז זיי באַפֿאַלן, און
זיי האָבן אַראָפּגענייגט זייערע פֶּנימער צו דער ערד, און די
מענער האָבן צו זיי געזאָגט: פֿאַרוואָס זוכט איר דעם לעבעדיקן
6 צווישן די טויטע? ער איז דאָ ניטאָ, נייערט איז אויפֿגעשטאַנען.
דערמאָנט זיך ווי ער האָט גערעדט צו אייך, בעת ער איז נאָך
געווען אין דערמאָנט זיך ווי ער האָט גערעדט צו אייך, בעת ער
7 איז נאָך געווען אין גָליל, און האָט געזאָגט, אַז דער בֶּן־אָדָם מוז
איבערגעענטפֿערט ווערן אין די הענט פֿון זינדיקע מענטשן, און
8 געקרייציקט ווערן, און דעם דריטן טאָג ווידער אויפֿשטיין. און
9 זיי האָבן זיך דערמאָנט זיינע רייד, און האָבן זיך אומגעקערט פֿון
דעם קֶבֿר, און האָבן דאָס אַלץ דערציילט צו די עלף, און צו
10 אַלע איבעריקע. און דאָס זענען עס די, וואָס האָבן דערציילט
די שלִיחים די דאָזיקע זאַכן: מִרְיָם פֿון מַגדָלָה, און יוֹחָנָה, און
מִרְיָם, די מוטער פֿון יַעקֹבֿן, און די אַנדערע פֿרויען מיט זיי.

11 און די דאָזיקע רייד האָבן אויסגעזען אין זייערע אויגן ווי פּוסטע
12 מעשׂיות, און זיי האָבן זיי ניט געגלייבט. און פּעטרוס איז
אויפֿגעשטאַנען, און איז געלאָפֿן צום קבֿר; און אַז ער האָט זיך
אײַנגעבויגן און אַרײַנגעקוקט, האָט ער געזען די תּכריכים אַליין;
און ער האָט זיך אומגעקערט אַהיים, און האָט זיך געחידושט
13 איבער דעם, וואָס עס איז געשען. און זע, צוויי פֿון זיי זענען גראָד
יענעם טאָג געגאַנגען צו אַ דאָרף וואָס האָט געהייסן עמאָוס,
14 וואָס איז געווען זעכציק פֿעלד־אַקער פֿון ירושלים. און זיי האָבן
געשמועסט איינער מיט דעם אַנדערן וועגן דעם, וואָס האָט זיך
15 געטראָפֿן. און עס איז געווען, בשעת זיי האָבן געשמועסט און זיך
אײנאײנעם מפּלפּל געווען, אַז ישוע אַליין האָט גענענט, און איז
16 מיט זיי געגאַנגען. אָבער זייערע אויגן זענען געווען פֿאַרשטעלט,
17 כּדי זיי זאָלן אים ניט דערקענען. און ער האָט צו זיי געזאָגט:
וואָסערע גערעדערייען זענען דאָס, וואָס איר פֿירט איינער מיט
דעם אַנדערן בעת איר גייט? און זיי זענען שטיין געבליבן,
18 און האָבן אויסגעזען אומעטיק. און איינער פֿון זיי, מיטן נאָמען
קלעאָפּאַס, האָט אים געענטפֿערט: ביסטו דער איינציקער, וואָס
טוט זיך אויפֿהאַלטן אין ירושלים, און ווייסט ניט די געשעענישן,
19 וואָס זענען דאָרטן געשען אין די דאָזיקע טעג? און ער האָט צו
זיי געזאָגט: וואָסערע געשעענישן? האָבן זיי צו אים געזאָגט:
פֿונוועגן ישוע הנוצרי, וואָס איז געווען אַ נבֿיא, מעכטיק אין
20 מעשׂים און אין וואָרט, פֿאַר גאָט און דעם גאַנצן פֿאָלק, און וויאַזוי
אונדזערע ראָשי־כּהנים און שׂרים האָבן אים איבערגעענטפֿערט
21 פֿאַר משפּט צו ווערן צום טויט, און אים געקרייציקט. אָבער מיר
האָבן געהאָפֿט, אַז ער איז דער, וואָס האָט געזאָלט אויסלייזן
ישׂראל. און חוצדעם אַלעמען, איז הײַנט שוין דער דריטער טאָג,
22 פֿון זינט דאָס איז געשען. דערצו נאָך האָבן עטלעכע פֿרויען
פֿון אונדזער חבֿרה אונדז איבערראַשט; זיי זענען אין דער פֿרי
23 געווען בײַם קבֿר, און ווען זיי האָבן ניט געפֿונען זײַן גוף, זענען
זיי געקומען און האָבן געזאָגט, אַז זיי האָבן אויך געזען אַ זעאונג

פֿון

24 פֿון מַלְאָכים, וואָס האָבן געזאָגט, אַז ער לעבט. און עטלעכע
פֿון די אונדזעריקע זענען געגאַנגען צום קֶבֿר, און האָבן אים
געפֿונען פּונקט אַזוי ווי די פֿרויען האָבן געזאָגט; אָבער אים
25 האָבן זיי ניט געזען. און ער האָט צו זיי געזאָגט: אָ נאַרישע
מענטשן, און שווערהאַרציקע צו גלויבן אין אַלץ, וואָס די נבֿיאים
26 האָבן גערעדט׳ צי האָט ניט דער מָשיחַ געדאַרפֿט לײַדן די
27 דאָזיקע זאַכן, און אַרײַנקומען אין זײַן הערלעכקייט? און ער האָט
אָנגעהויבן פֿון משהן און אַלע נבֿיאים, און האָט זיי פֿאַרטײַטשט
28 אין אַלע כִּתְבֵי־הַקוֹדֶש די זאַכן וועגן אים גופֿא. און זיי האָבן זיך
דערנענטערט צו דעם דאָרף, וואוהין זיי זענען געגאַנגען; און ער
29 האָט זיך געמאַכט, ווי ער וואָלט וועלן גיין ווייטער. און זיי האָבן
אים געבעטן, אַזוי צו זאָגן: פֿאַרבלײַב מיט אונדז, וואָרים עס איז
קעגן אָונט, און דער טאָג האָט זיך שוין גענייגט. און ער איז
30 אַרײַנגעגאַנגען צו פֿאַרבלײַבן מיט זיי. און עס איז געווען, בעת
ער איז מיט זיי געזעסן בײַם טיש, האָט ער גענומען מַצה און אַ
31 בְּרָכה געמאַכט, און ער האָט זי צעבראָכן און זיי געגעבן. און
זייערע אויגן זענען געעפֿנט געוואָרן, און זיי האָבן אים דערקענט;
32 און ער איז פֿאַרשוואונדן פֿאַר זייערע אויגן. און זיי האָבן איינער
צום אַנדערן געזאָגט: האָט אונדזער האַרץ ניט געברענט אין
אונדז, בשַׁעת ער האָט צו אונדז גערעדט אויפֿן וועג, און פֿאַר
33 אונדז געעפֿנט די כִּתְבֵי־הַקוֹדֶש? און זיי זענען אויפֿגעשטאַנען
גלײַך אין יענער שָׁעה, און האָבן זיך אומגעקערט קיין ירושָׁלַיִם;
און האָבן געפֿונען די עלף פֿאַרזאַמלט אינאיינעם, און די וואָס
34 זענען מיט זיי געווען, וואָס האָבן געזאַגט: דער האַר איז באֶמת
35 אויפֿגעשטאַנען, און האָט זיך באַוויזן צו שִׁמעונען׳ און זיי האָבן
איבערגעחזרט, וואָס סע האָט זיך געטראָפֿן אויפֿן וועג, און וויאַזוי
36 ער איז פֿון זיי דערקענט געוואָרן בײַם צעברעכן די מַצה. און
בעת זיי האָבן גערעדט וועגן די דאָזיקע זאַכן, איז ער אַליין
געשטאַנען אין דער מיט צווישן זיי, און האָט צו זיי געזאָגט:
37 שָׁלום־עֲלֵיכֶם׳ אָבער זיי האָבן זיך דערשראָקן און מורא געהאַט,
און

38 אוּן געמיינט, אַז זיי זעען אַ גייסט. אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט:
וואָס זענט איר דערשראָקן, אוּן פאַרוואָס דערוועקן זיך מַחשָבות
39 אין אייער האַרצן? זעט מיינע הענט אוּן מיינע פיס, אַז דאָס בין
איך אַליין; רירט מיך אָן אוּן זעט; וואָרים אַ גייסט האָט ניט קיין
40 פלייש אוּן ביינער, ווי איר זעט, איך האָב. אוּן בעת ער האָט דאָס
41 געזאָגט, האָט ער זיי געוויזן זיינע הענט אוּן זיינע פיס. אוּן בשַעת
זיי האָבן נאָך אַלץ ניט געגלויבט פאַר שׂמחה, אוּן האָבן זיך
געחִידושט, האָט ער צוּ זיי געזאָגט: האָט איר דאָ עפּעס צוּ עסן?
42, 43 אוּן זיי האָבן אים געגעבן אַ שטיקל געבראָטן פיש. אוּן ער האָט
44 עס גענומען, אוּן האָט עס געגעסן פאַר זייערע אויגן. אוּן ער האָט
צוּ זיי געזאָגט: דאָס זענען מיינע רייד, וואָס איך האָב צוּ אייך
גערעדט, בשַעת איך בין נאָך געווען מיט אייך, אַז אַלץ מוּז מקוים
ווערן, וואָס סע שטייט געשריבן וועגן מיט אין תּוֹרַת־מֹשה,
45 אוּן די נבִיאים, אוּן תּהִלים. דערנאָך האָט ער געעפנט זייער
46 פאַרשטאַנד, כּדי זיי זאָלן פאַרשטיין די כּתבֵי־הַקוֹדֶש, אוּן ער
האָט צוּ זיי געזאָגט: אַזוי שטייט געשריבן, אַז דער מָשִיחַ זאָל
47 ליידן, אוּן דעם דריטן טאָג ווידער אויפשטיין תּחִיַת־הַמֵתים; אוּן
אַז תּשוּבה אוּן סְלִיחַת־עוֹנוֹת זאָלן געדַרשנט ווערן אין זיין נאָמען
48 צוּ אַלע אוּמות, אָנהייבנדיק פוּן ירוּשָלַיִם. איר זענט עֵדוּת פוּן
49 די דאָזיקע זאַכן. אוּן אָט שיק איך אַרויס אויף אייך די הַבטָחה
פוּן מיין פאָטער; אוּן איר זאָלט פאַרבלײַבן אין דער שטאָט, ביז
50 איר וועט באַקליידט ווערן מיט מאַכט פוּן אויבן. אוּן ער האָט
זיי אַרויסגעפירט ביז אַנטקעגנאיבער בֵית־הִינִי, אוּן ער האָט
51 אויפגעהויבן זיינע הענט, אוּן האָט זיי געבענטשט. אוּן עס איז
געווען, בשַעת ער האָט זיי געבענטשט, האָט ער זיך אָפּגעשיידט
52 פוּן זיי, אוּן איז אַרויפגענומען געוואָרן אין הימל אַריין. אוּן
זיי האָבן זיך געבוקט צוּ אים, אוּן גאָבן זיך אוּמגעקערט קיין
53 ירוּשָלַיִם מיט גרויס שׂמחה, אוּן זיי זענען שטענדיק געווען אין
דעם בֵית־הַמִקדש, אוּן האָבן געלויבט גאָט.